

TRANSILVANIA

ORGANUL

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA
POPORULUI ROMÂN.

Nr. IX—X.

Sibiu, Nov. — Dec. 1897.

Anul XXVIII.

LA FINEA ANULUI.

Fascicolul de față este cel din urmă pentru 1897.

Se cuvine deci să ne dăm seamă, dacă anul ce expiră a fost, ori nu, un an roditor pentru Asociațiunea noastră și pentru interesele mari ale poporului nostru, ce această Asociațiune le represintă.

În viața popoarelor un an este un interval cu mult mai scurt și neînsemnat, decât să poată da o basă destul de largă pentru aprețierea progresului sau decadenței unui popor. Cu toate acestea la popoare tinere, cari se află în renaștere culturală și cari trebuie să înainteze cu pași gigantici ca să-și câștige un loc cât de modest în mijlocul națiunilor civilizate, chiar și evenimentele unui singur an trebuie să cuprindă momente simptomatice, din cari să se poată judeca: întrucât procesul lor de dezvoltare stagnează ori progresează.

Dacă din acest punct de vedere vom arunca o reprivere asupra anului 1897, și dacă vom ține cont de piedecile mari, ce se opun cu tot adinsul înaintării și dezvoltării noastre, precum și de dispoziția psihică, ce de un timp încoace apasă viața noastră națională și care nu poate fi decât nepriincioasă progresului nostru, — ce e drept nu putem fi încântați și mulțumiți de rezultatele obținute, dar de altă parte vom pute constata cu satisfacție, că poporul român din patrie chiar și în butul celor mai mari greutăți nu s'a abătut dela calea apucată spre idealul culturii sale naționale.

Sunt multe și elocvente acele momente simptomatice, ce în decursul unui scurt an s'au manifestat și ne-au întărit în credința, că poporul nostru nu este în decadență, ci că din contră înaintează, cu pas încet dar sigur, pe calea progresului cultural.

Căci nu poate fi în decadență un popor, la care se manifestă cu atâta putere dorința de cultură și conștiința menirii sale naționale, cum s'au manifestat acestea, chiar și între împrejurările atât de grave ale anului expirat, în sinul poporului nostru.

Simțul, priceperea și însuflețirea pentru interesele culturii noastre naționale sunt vii și neștirbite în sufletul poporului român. Și aceasta este garanția cea mai puternică a vitalității noastre, este o forță nebiruită, prin care vom pute învinge toate greutățile și piedecile ce se opun progresului nostru.

Această mângăiere cuprinde sufletul nostru, când trecem în revistă evenimentele anului 1897 și cercetăm manifestațiunile vieții psihice a poporului nostru.

Vedem aici în centrul Transilvaniei un glorios erou, care, după ce și-a câștigat laurii neperitori pe câmpul de resboiu întru apărarea patriei, se retrage din armată și în loc de a căuta odichnă și de a-și petrece ultimii sei ani în liniște și comoditate, bucurându-se de bunurile agonisite prin muncă și luptă grea și onestă, își pune din contră întreaga sa viață, toate puterile sale, în serviciul culturii poporului seu și începe o luptă nouă, purtată până la ultima resuflare cu alte arme, dar cu aceeași abnegațiune, cu același curagiu, în interesul culturii românesci. Și când simte, că i-se apropie sfârșitul, ia toată averea, ce numai prin o extremă cruțare, prin absolută modestie, și nepretențiositate a putut-o agonisi, și o predă — încă în viață — la mâni sigure, ca să fie folosită pentru înaintarea culturală a tinerimei române . . . . . Un alt fruntaș, după ce, retras din funcțiuni distinse, și-a petrecut bătrânețele în serviciul intereselor economice ale poporului seu, pune la o parte considerațiuni și interese familiare și lasă întreaga sa avere pentru susținerea unei școale românesci expuse dintr'un centru faimos pentru pornirile sale ostile față cu înaintarea poporului român.

Dincolo în Bănat un modest țeran, după ce în sudoarea feții și prin munca mânilor sale a câștigat o avere respectabilă de vre-o sută mii de coroane, în loc să se gândească și el acum la bătrânețe la un traiu odichnit și fără grije, se adresează bisericii sale și o roagă să primească și administreze averea sa și să o folosească pentru cultura neamului seu . . . .

De dincolo din România un dascăl român născut în țara noastră, uitat aproape aici și despre care se credea că și el a uitat vechia sa patrie, vine și predă. Asociațiunii noastre o considerabilă parte a averii agonisite prin munca consumătoare de învățător, ca să fie pusă în serviciul culturii românesci. Un inginer român, rentors bolnav aici în patrie, ca să odichnească în pământul, care l'a născut, se achită în testamentul seu de datorințele sale față cu institutele cari l'au crescut și lasă întreaga sa avere celei mai de frunte instituțiunii culturale a națiunii române. . . . .

Am amintit dintre fundațiunile culturale create în 1897 aceste donațiuni (Bar. Ursu, Șuluțiu, Braia, Belloescu și Davidescu), ca pe unele manifestațiuni foarte caracteristice ale simțemintelor ce încălțesc inimile românesci pentru cultura noastră națională. Căci nu este vorba aici de aceea, că o părțică oare-care a unei averi mari se destină pentru scopuri culturale, ci de casuri, că bărbați, cari s'au ridicat din popor și cari prin munca lor proprie și consumătoare au putut agônisi o avere mai însemnată, vin și donează tot avutul lor, ori se lipsesc încă în viață de o parte mare a averii lor, pentru a o consacra culturii neamului românesc. Un popor, și mai ales un popor sărac ca al nostru, la care asemenea casuri sunt atât de numeroase și obicinuite, încât se manifestă un viu și general resens când în această privință se ivesce sporadic o excepțiune, dovedesce prin această însuflețire pentru idealurile sale naționale o vitalitate, care trebuie să-i asigure un mare viitor.

Și că cele amintite nu sunt numai casuri singurate, fără însemnătate mai generală, ci într-o adevăr manifestațiuni simptomatice ale modului de simțire și gândire a poporului nostru, aceasta o dovedesce abnegațiunea și munificența generală,

cu care este îmbrăţoşată cauza culturii noastre naţionale de câte-ori poporul nostru se presentă în totalitatea sa ori în corporaţiunile sale.

O dovadă eclatantă pentru aceasta sunt jertfele deja astăzi destul de considerabile, ce le aduc institutele noastre economice pentru cultura română. Până când băncile în alte locuri sunt institute pur speculative, pân' atunci aceste instituţiuni la noi, cu toate că d'abia au apărut şi se luptă încă cu greutăţile începutului pentru a-şi asigura existenţa proprie, nu au uitat dela ziua înfiinţării lor de interesele noastre culturale, ci le-au consacrat din an în an mijloace bogate.

Şi este caracteristic, că pân' acum nu s'a întâmplat nici un singur cas, ca un acţionar sau altul să-şi fie ridicat vocea în contra acestor acte de munificenţă.

Din contră scim s. e. că cel mai vechiu dintre institutele noastre financiare împlinind în 1897 douăzeci şi cinci ani ai existenţei sale, a serbat acest eveniment fără festivităţi sgomotoase numai prin crearea unei mari fundaţiuni culturale, înfiinţată între aprobările generale şi însufleţite ale tuturor acţionarilor sei.

Toate aceste momente, cari vor fi apreţiate în întreaga lor însemnătate dacă vom ţine cont de împrejurarea, că multele mii de institute culturale românesci, întreg aparatul învăţământului nostru naţional este susţinut, fără nici un ajutor din partea statului, exclusiv numai din sudoarea noastră, — arată mai pre sus de ori-ce îndoială, că tare şi viuă este în poporul român dorinţa de cultură şi abnegaţiunea în interesul înaintării noastre.

Este acum de importanţă, ca aceste bune inclinări să fie desvoltate şi conduse în direcţiune sănătoasă şi ca lucrarea noastră pentru realizarea progresului nostru cultural să primească o organizaţiune bine închiegată.

Şi în această direcţiune anul 1897 nu a trecut fără urme.

Căci cel dintâi factor, chiebat a conduce şi desvolta inceputurile noastre culturale, este fără îndoială „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“, care în anul ce expiră a putut pune în fine, după o lungă şi grea luptă, o basă nouă şi largă activităţii sale viitoare.

Vedând întărite statutele modificate ale Asociațiunii, comitetul central al acesteia nu a întârziat a începe lucrarea de organizare, care în primul rând a urmărit ținta de a asigura funcționarea regulată a organelor Asociațiunii, ce stau în legătură nemijlocită cu masele poporului. Remâne acum, ca cercurile puse în fruntea despărțemintelor să-și facă datoria în interesul luminării poporului nostru, care având în internul seu aplecările cele mai bune, va pute fi condus fără greutate pe calea înaintării sale culturale.

Astfel anul ce expiră a fost pentru Asociațiunea noastră și pentru interesele mari, cele represintă și ocrotesc, un an roditor, care remarchează un însemnat pas înainte și ne întărește în speranțele ce le puñem în viitorul poporului nostru. Și ale viitorului sunt fructele lui. Căci lungă este calea ce ne desparte încă dela idealul culturii noastre naționale și mare este munca ce trebuie săvârșită pentru realizarea lui.

Stăm d'abia la începutul începutului, dar la un început bun. Să căutăm ca prin muncă desinteresată și serioasă să ducem lucrarea noastră și la bun sfârșit.

O VARIANTĂ A LUI „GRUI SÂNGER“.

Una dintre creațiunile epice cele mai fericite ale nemuritorului Alexandri, ținută în maniera romanticismului, în al cărui aer a crescut geniul poetic al lui Alexandri, este poema „Grui Sânger.“

Motivul poporal al acestei poeme e indicat prin poetul însuși, care o publică cu următorul citat pus în frunte:

„Ci-că a fost odată un hoț năprasnic, ce se numia Grui-Sânger.
„El locuia într'un codru întunecos și omoritor, ce-i dăceau: Codrul-
„fără-viață“ . . . .
(Poveste veche.)

Mai deaproape poetul nu ne deslușesc asupra motivului poporal, care i-a servit de basă la compunerea acestei poeme. Nu ne este deci dată puțința a sci întru cât geniul artistic al lui Alexandri a ingerat asupra motivului poporan și întru cât nu. Nu putem sci, dacă Alexandri s'a mărginit a-i da

legendei din popor numai o formă artistică sau dacă și întru cât însuși a modificat elementele epice pozitive ale legendei populare.

Pentru a se pute face cât de cât lumină în acest punct, lumină care, — fiind vorba de o creațiune atât de aleasă și de caracteristică pentru natura poesiei lui Alexandri, — e de un interes literar-estetic deosebit, — am ținut, că fac un serviciu în prima linie criticei noastre literare, dar în același timp și folklorului român, dacă în cele următoare voiu da publicității o legendă din popor, care — evident — este o variantă a acelei legende despre Grui Sânger, pe care a utilizat-o V. Alexandri.

Socotesc, că este de interes și pentru publicul mare chipul, cum am ajuns în posesiunea acestei variante, care poartă titlul „*Manea tâlharul*“; las că din punct de vedere științific valoarea folklorică a variantei depinde chiar dela autenticitatea provenienței.

Vineri, în 7 Novembre v. a. c., în oara dela 9—10 clasa a IV-a gimnasială dela școalele noastre medii din Brașov având Limba română cu profesorul P. Dan, am intrat în clasă, ca în calitatea mea de director să asist la oară. Dl profesor Dan era ocupat cu recenziunea lucrărilor scripturistice și cu discuția greșelilor mai însemnate, ce-a observat în diferitele lucrări. Lucrarea făcută de școlari era „Grui Sânger“, reproducerea conținutului.

După terminarea acestora, dînsul provacă pe școlarul Ioan Rafiroiu, băiat de țeran, din comuna Arpatac (comitatul Treiscaunelor), una dintre comunele mixte române-maghiare, în cari se afirmă încă românismul; îl somă să cetească răspunsul ce a scris la întrebarea Nr. 12 și 13 (din cartea de cetire pentru clasa IV gimn. de scrisul) asupra poemei Grui-Sânger.

Întrebarea 12 și 13 din seria celor 23 întrebări înșirate în cartea mea, cari sunt a se pune și sunt a se răspunde de școlari *în scris* la fiecare piesă epică cetită în școală, — cere, ca școlarul să-și dea samă a) dacă *în viață* cunoasce persoane sau întâmplări analoge cu cele din poesia epică cetită; b) dacă cunoasce vr'un alt *product literar* de ori-ce natură, în care se

găsesc persoane și întâmplări analoge celor din piesa cetită în școală. Școlarii au un caiet special, în care au să scrie acasă în stilisație proprie răspunsurile lor la fie-care piesă.

Ioan Rafiroiu spunând, că a auđit dela fratele său (țeran) spunând o poveste, care seamănă mult cu Grui-Sânger, și care e cunoscută de oamenii din satul lui, — ne-a cetit din caietul său de răspunsuri următoarea legendă poporală, pe care o dau aci întocmai în copia făcută de însuși școlarul Ioan Rafiroiu după caietul său de răspunsuri.

Legenda e concipiată și scrisă de numitul școlar, cum a știut el mai bine. O reproduc fără nici o corectură sau modificare din parte-mi. —

Virgil Onițiu.

Manea tâlharul.

Đice că a fost odată un om, al cărui nume era Manea. El, de când era mic, nu făcea altceva, decât umbra din casă în casă și fura câte ceva. Ađi așa, mâne așa, părinții il ocărau, însă el nu asculta, ci se răstia cătră ei. Murindu-i mama sa, el deveni și mai crud, de oarece tatăl său nu putea să fie întruna cu ochii pe el.

În fine omorînd el din furie pe un prietin al său, de frică să nu fie aflat și prins, el se retrase într'un codru mare și întunecos și aci începù, să-și urmeze calea, pe care apucase. El avea un ciomag mare la cap cu o moțochină și pe cine vedea, că intră în codru, il omora cu băta. Numele lui de Manea tâlharul îndată se răspândi în satele de prin prejur și nu auđiai vorbindu-se altceva, decât despre dînsul. Tatăl lui Manea întocmai ca tata lui Grui-Sânger se duse să-și mai revadă pe fiul său și să-l scoată din acea pădure. Dar el, după cum am auđit, ajuns tocmai noaptea în pădure și deodată aude, că se apropie de el oare-cine; dar înainte de a đice ceva el cade mort. Dimineața se duce Manea, să vadă cine a fost acela, pe care il omorise; din nenorocirea lui recunoaște pe tatăl său. Atunci el cade la pământ ca trăsmit și aude ca prin vis o voce, care îi đice: „Tu Manea, de oare-ce ai omorît pe tatăl tău, numai atunci să fi iertat, când aceasta cârje implântată în pământ va încolți și va face mere, fiind udată cu apă curată din părul dela poalele acestui codru. Atunci Manea se sculă repede și ce vede: un pustiu mare, codrul de odinioară perise; el mai vede lângă dînsul un băț de fer implântat în pământ. El acuși ce să facă; începù a căra apă cu gura și care cum o ducea la deal, o vărsa pe drugul acela de fer, fără a înghiți măcar o picătură. Astfel trecură vre-o câți-va ani, când într'o đi vede Manea, că încolțesc bățul. Se coboară iară în vale, își umple din nou gura cu apă și pleacă la deal; însă când ajunge pe la jumătatea drumului, nu mai poate, cade jos, vine la el un om, care era Satana prefăcut în

chip de om și îi dăce: O Manea! Manea! cum te căsnesci, dar cum poți tu căra atâta apă numai cu gura, ține păharul acesta și cară cu el, și îi dăce un păhar.“ Manea începù să care apă cu păharul, dar ce să veđi? cărja în loc să înverdească și mai tare, se vestejesce, se usucă. Atunci recunoscù Manea, că omul acela a fost însuși Satana, aruncă păharul la o parte și începù a căra din nou apă cu gura în coate și în genunchi. — De odată vede, că bățul iară încolțesce, înflorește și face nesce mere frumoase și multe; dar acuși Manea nu mai poate, el cade ostenit la pământ cu coatele rupte și genunchii beliți. Se dăce că cerul s'a deschis și s'a coborît la el din cer Avraam și a đis: „Veđi tu Manea mărul acesta, merele acestea cari sunt pe el atât de multe, nu sunt alt ceva decât păcatele tale cele multe, pe cară le-ai săvârșit în viața ta“. Avraam scutură odată mărul și toate merele picară jos și rămase numai trei: „acestea trei mere sunt păcatele tale Maneo, pe cari le are fie-care om muritor“. Đicând acestea, Avraam se depărtă, iar Manea își dăce sufletul.

Se dăce, că în locul acela crește în fie-care an un măr, care face roade; toamna merele se scutură de ele și rămân numai trei în vârf.

Brașov, în 10 Novembre 1897.

EFECTUL ALCOOLULUI ASUPRA ORGANISMULUI, ÎN SPECIAL ASUPRA CENTRULUI NERVOS*)

prelnerat de

Dr. med. Alexandru Bordia.

Îmi permit a Ve atrage atențiunea asupra unei teme mult discutate și cu care mulți autori s'an ocupat, care însă nici decum nu e exhaustată.

Nu voiu să înșir toți morbiile organice, ce își au originea dela abuzul de alcool, nici nu voiu să constatez faptul, că corpul sdruncinat prin beutura îndatinată e mai puțin resistent față de boalele acute, decât corpul normal, ci me restring a atinge numai efectele triste, ce le produce alcoolul asupra centrului nervos, cari urmări poate sunt mai puțin cunoscute On. public.

Pentru a puté pricepe aceste urmări ale abuzului de alcool e necesar, ca să cunoascem mai întâiu efectele fiziologice ale alcoolului.

1. E cunoscut, că alcoolul se oxidează în corpul omului, prefăcându-se în acid carbonic și apă. Prin oxidațiunea aceasta se produce căldură, care e spre folosul corpului.

2. Alcoolul causează, în cantități mici beut, o iriațiune a sistemului nervos, iar în doze mari paralisează centrul nervos prin suprainflamațiune.

3. Alt efect fiziologic al alcoolului e, că sistează simțemântul foamei.

4. Iritează sistemul vaselor sanguifere; circulațiunea sângelui devine mai repede. Musculatura și nervii primesc mai mult sânge și ast-

*) Cetit în adunarea generală din 1897 a despărțemântului Abrud.

fel devin mai apti spre lucrare. Tot din cauza aceasta se explică și simțământul de căldură, care îl avem după ce am beut beuturi alcoolice. Acestea se întâmplă însă numai după beutul alcoolului în cantități mici. Îndată ce trecem preste o doză anumită, putem observa efectul contrar. Păreții vaselor sanguinifere se lărgesc, fiind paralizați, ceea-ce o putem vedé din colorarea feței care devine mai roșie-vineteie.

Astfel, fiind mai mult sânge la suprafața corpului, acesta pierde căldură multă, și se răcesce.

Din cele șise putem deduce, că alcoolul în doze moderate ne poate servi ca un medicament valoros în casuri, când corpul nu poate folosi nutremântul pentru producțiunea căldurei, și atunci când prin muncă forțată e necesar ca să dăm putere nouă musculaturei și nervilor. Mai însemnată e valoarea alcoolului în decursul morbilor acuti infectători cari decurg cu fierbințeli și consumează mai tare corpul omenesc. Fiind-că alcoolul se oxidează foarte ușor, produce căldura necesară corpului, iar organele acestuia rămân intacte, netrebuind să se discompună pentru a produce căldură. Așa s'au observat casuri de langoare, în cari pacientul nu a slăbit de loc, fiind-că a folosit alcool pentru producțiunea căldurei corpului.

Beut din obicei și încă în cantități mari, alcoolul distruge prin suprairitațiune viața nervilor și îngroapă puterile spiritului și ale corpului, atât prin influența sa otrăvitoare asupra centrului nervos și a nervilor, cât și prin aceea că cauzează directe morbi organici: catarre și inflamațiuni în organele digestive.

După ce cunoașcem efectele fiziologice ale alcoolului, să trecem la urmările psihice ale beției, atât la acele cari provin din abuzul ocașional al alcoolului, cât și la acele cari sunt efectul abuzului habitual al beuturilor alcoolice. Nu vom lua în considerare mulții morbi organici, nici suma imensă a morbilor psihici, ce se pot nasce din abuzul alcoolului, ci vom tracta pe scurt demența alcoolică acută și demența alcoolică veritabilă, cari sunt mai dese și mai bine cunoscute.

I. Demența alcoolică acută,

care e efectul consumării alcoolului în cantități mari și din cas în cas, se presintă în diferite forme. Mai adeseori putem observa un period de exaltațiune, căruia îi urmează periodul depresiunii. *Periodul exaltațiunii* cuprinde în sine diferitele grade ale efectului iritatoric al alcoolului. Gradul cel mai inferior e caracterisat prin aceea, că dispoșițiunea omului cresce, fantasia e mai vie și simțământul muscular e mai ridicat. Va să dică cresce forța corporală și psihică. Nu cred că greșesc când dic, că aceasta este cauza lățirii consumului abusiv de alcool, voind oamenii să fie transpuși în starea amintită. Consumând alcool mai mult, dispoșițiunea cresce mereu, devine iritată, purtarea devine șgomotoasă și bătăușă. Forța cugetării, la început agitată, mai târziu pripită și neregulată, nu mai e în stare a regula faptele respectivului. Sensu-

rile animalice ascunse nu mai pot fi predominante. Fața se roșește, pulsul bate mai repede, primele semne ale tulburării percepțiunii sensuale, precum și ale alterării motorice se ivesc. Cumcă percepțiunea organelor sensitive, mai cu seamă a vederii, e tulburată, se poate observa din aceea, că respectivul nu poate localiza bine obiectele, bunăoară se împedecă de scaune. În alterări motorice e de a se căuta cauza îngreunării limbei și prin urmare încurcarea vorbirei, mersul și statul liber nesigur. Aceste simptome formează tranziția la *periodul depresivității*.

Percepțiunea sensitivă tot mai mult se întunecă, slăbește, obiectele par a fi învălitate și dispar; în fine abia mai observă contrastele cele mai dure. Amețeala crește în continuu. În loc de cuvinte se produc numai tonuri nearticulate. Imposibilitatea de a merge și de a sta devine fapt și respectivul cade la pământ fără conștiință, și adoarme adânc.

În forma aceasta se presintă beția de obicei. E necesar însă a cunoaște faptul, că unii oameni reagează abnorm față de beuturile alcoolice.

Reacțiunea abnormă constă sau în aceea, că indivizii se îmbată de cantități relativ mici, sau că beția decurge cu tulburări mai intensive ale minții. E naturală reacțiunea aceasta abnormă, sau cum îi mai putem dice intoleranța față de alcool, la indivizi nedeprinși cu alcoolul, la femei, la copii; sunt însă și alte cauze patologice ale intoleranței; astfel se observă, că la epileptici sau reconvașcenții după morbi gravi de creeri, sau după leșiuni grave la cap, asemenea se ivesce ca simptom parțial al alcoolismului cronic. Bețivii de profesiune, cari suportau cantități enorme de alcool, cu timpul simțesc că foarte puțină beătură e de ajuns pentru a-i transpune în stare de beție. Astfel de indivizi nefericiți adeseori se consideră de bețivi ordinari, pe când ei din cauza stării defecte a creerului se îmbată repede și des, deși beau foarte puțin alcool. Tot la astfel de indivizi se desvoaltă beția cu alterări psihice mai intensive. Așa în stadiul de excitațiune pot deveni maniacali (turbați) sau delirează. Astfel de beții sunt de un caracter periculos și seamănă mult cu manii transitorice, cu un decurs grabnic, și după ce se finesc, respectivii nu sunt conșcii despre ceea-ce au făcut.

O singură beție sau otrăvire acută cu alcool poate cauza chiar și moartea. S'au observat astfel de casuri la rămășaguri nebune, că se vor bea cantități enorme de alcool. Sunt suficiente însă și cantități mici pentru ca să căuseze moartea. Așa a murit un copil de 7 ani, după ce a consumat 100—140 grame de vinars de jneapăn. Mai adese ori însă cad jertfă bețivii îndatinați, la cari crește intoleranța contra alcoolului întru atât, încât e suficientă o cantitate foarte mică de alcool spre a le cauza moartea prin paralisare. Acești nefericiți își plătesc beția ultimă cu viața.

II. Demența alcoolică veritabilă.

Beutura îndatinată sau abusus habitual de alcool produce o mulțime de *schimbări organice*, așa: Îngrășarea abnormă atât a țeseturilor de sub piele

cât și a organelor interne, ficat, rerunchi, musculatura, inima, vasele sanguifere; catarre cronice de stomac, plămâni, gâtlegiu, ochi; dilatațiunea venelor de sub piele (nas roșu) și a venelor din organele interne; pe-lițele creierului se inflamează și se îngroașă, produce alterări de digestiune, lipsă de apetit, durere de cap, amețeli, slăbirea progresivă a vederei, somn conturbat, slăbirea musculară, tremurătură, batere de inimă; în casuri mai grele la acest tablou se mai adaugă paralisă și stadii epileptice.

Alterarea psihică în decursul alcoolismului cronic se prezintă în două forme. În slăbire psihică, ce se desvoaltă progresiv, și în psihose intercurrente, ce apar în formă de atac. Adese ori se combinează ambele forme.

Slăbirea psihică progresivă a alcoolistilor se observă prima dată în forma de tâmpire a simțului etic și moral. Aceasta tâmpire poate crește până la anaesthesia morală (Moral insanity).

Urmarea proximă a acesteia e schimbarea caracterului, care schimbare e cu atât mai bătătoare la ochi, cu cât e mai puțin prevădută considerând poziția, educațiunea sau purtarea anterioară a respectivului.

Negligarea recerințelor morale primitive, cari până aci au fost respectate, neglijarea bunăcuviinței și a curățeniei, precum și destrăbălarea morală și socială, în care bețivul în sfârșit decade, inaugurează decadența psihică. Mai târziu aflăm simptome mai bătătoare la ochi, ca slăbire progresivă de minte și memorie, care poate ajunge chiar până la stupiditate. După fie-care beție se agravează morbul și totodată se validează tot mai mult și intoleranța față de beuturi alcoolice. Adeseori vedem iritabilitate în grad mare, schimbare nemotivată în dispozițiune și câte odată atacuri de ilusiuni sensuale, precum și idei vane de persecuțiune. E caracteristică slăbirea progresivă a forței voinței, care slăbire nu-l lasă pe respectivul să se modereze sau să abdică de beție, deși e conșciu de stricăciunea ei. Dela sine înțeles, că între astfel de împrejurări puterea de a rezista impulsurilor criminale se pierde de timpuriu, mai cu seamă dacă degenerațiunea psihică e înaintată. Astfel e explicabil contingentul mare de criminaliști, pe care îl dau acest soi de oameni decăzuți.

Între *alterările psihice* ale alcoolistilor, ce apar *în formă de atac transitoric*, amintim „Delirium tremens“. Sub acesta înțelegem atacuri acute de iritațiune sau frică maniacală în durată de 2—8 zile cu delirii specifice și totodată cu agravarea simptoamelor organice ale alcoolismului. Mai cu seamă tremurătura e teribilă. Aceste atacuri își au cauzele lor ocazionale, sp. e.: o beție grea, afecte psihice, răniri sau și morburii acute de altă natură, atacuri epileptice. Mai cu seamă detragerea repentină a alcoolului poate cauza atacuri de delerium tremens, ca așa numit simptom de abstenență, cum se observă bunăoară la morfiniști după detragerea otravei, cu care corpul e deprins.

Delirium tremens cu atât mai ușor erupse din nou cu cât s'a repetat mai adeseori. De regulă atacului premerge un așa numit stadiu prodromal, în care pacientul se simțese rău și nu poate dormi. Morbul erupse cu iritațiune, frică și neliniște grozavă din partea pacientului, care adeseori încearcă a fugi. Apoi apar halucinațiuni mai cu seamă în sfera vederii, cari au ca obiect visiuni de animale: șoareci, gândaci, șerpi, musce, etc. dar și alte obiecte înspăimântătoare, aproape totdeauna în număr mare, spre exemplu: polițiști sau strigoi, etc. Prezența de spirit nu a dispărut cu totul; câte odată nefericitul pacient răspunde clar la întrebările puse. Nu preste mult însă iarăși se ivesc halucinațiuni. Memoria nu se alterează și bolnavul e în stare să dea deslușiri despre toate, ce s'au întâmplat în decursul morbului. Interesant e faptul, că în decursul morbului somnul nu se ivesce și îndată ce pacientul poate adormi, și deliriul dispare.

Beutura habituală a vinarsului e pentru eruperea deliriului tremens cu mult mai periculoasă, decât vinul și berea, nu pentru că vinarsul ar conține mai mult alcool, ci pentru că în vinars mai sunt și alte otrăvi (Amylalcool), cunoscute ca otrăvi cerebrale.

Fapt este, că atât delirium tremens, cât și demența alcoolică, mai rar se observă la acei beutori, cari beau rar și se îmbată rar, decât la aceia, cari beau regulat și zilnic, fie chiar și cantități mici.

Mai amintesc încă o altă alterare psihică transitorie, care e cauzată de abuzul habitual al alcoolului, pe care o numesc Englezii „Trance state“. În tot decursul alterațiunii pacientul e conștiu despre toate, purtarea lui e ca a unui om normal. După terminarea boalei respectivul nu știe nimic, ce s'a petrecut în lume, ca și cum ar fi fost în timpul acela mort. Stările aceste, în cari omul e ca și un automat, seamănă mult cu stările hypnotice și epileptice. E natural, că își au totdeauna cauza în repetitul abuz de alcool.

În legătură cu alcoolismul dar mai mult ca o boală ereditară, este așa numita „Dipsomania“. Indiviți, cari duc viața cea mai regulată și solidă încep numai deodată a bé fără măsură în decurs de vre-o câteva zile. Nu consideră calitatea și felul beuturii, ci numai cantitatea lichidului. Savanții italieni Magnan și Tamburini spun, că și dipsomania e una dintre multele forme ale deliriului transitoric ereditar, care deliriu se validează prin impulsuri paroxysmale de beut.

Aceste sunt urmările psihice ale abuzului de alcool. Ferească-se tot omul de astfel de urmări triste pentru individ, familie și societate.

ȘCOALE INDUSTRIALE

de

Dr. Petru Șpan.

Fără îndoială poporul român a făcut în deceniile din urmă foarte frumoase progrese în toate direcțiunile vieții culturale, pe care o au inițiat și o conduc cu multă destoinicie fruntașii acestui neam latin dela gurile Dunării și de pe plaiurile Carpaților. Încă pe timpul, când me aflam pe băncile școalei gimnaziale se pornise o febrilă mișcare în scopul de a crea și acestui popor o clasă de mijloc, clasa industriașilor, meseriașilor și imi aduc bine aminte, că me simțiam foarte înălțat în sufletul meu, când me cugetam că în urma unei activități atât de stăruitoare, o să aibă și acest popor bătut de soarte pe ciobotarul și măsurul seu și nu o să trebuiască a mai arunca banul în punga străinului. De atunci am urmărit cu multă atențiune acest nou curent cultural și ați pot constata cu multă mulțămire sufletească, că munca onestă a început să-și dea roadele sale binecuvântate și pe acest teren al vieții noastre românesci.

Dar e o lege a naturii, care ne strigă: mereu înainte! și astfel ne îndeamnă și la acest punct să nu stăm pe loc, ci să aflăm căi și mijloace de a veni în ajutor acestei clase spre a se pute susține și valida în rând cu meseriașii altor națiuni, dacă e ca munca noastră să nu rămână zadarnică.

Adevărat, că societatea română și mai ales indiviđi vrednici ca fecicitul *Andronic* au un merit foarte mare, că ne aflăm acolo, unde suntem. Tot atât de adevărat e însă și aceea, că prin distribuirea câtorva ajutoare unor învățacei și măiestri încă n'am făcut destul, deoarece-ce ele sunt mai mult de un efect momentan. Cei ce vor fi urmărit această afacere, ne pot povesti lucruri hazlii despre felul, cum se întrebuințează aceste ajutoare din partea celor împărțășiți. Nu e acesta scopul șirurilor de față, ci scopul lor este de a indica direcțiunea, în care ar fi să se lucre în viitor, pentru ca lucrarea culturală începută cu atâta zel să se și continue pe o basă sigură de propășire. Cu multă bucurie va fi observat ori-și-ce Român doritor de progres, că numărul meserieșilor nostri se înmulțesce pe ți ce merge; dar nu cu mai puțină amărăciune va fi rămas, când a văđut, că ei dispar, întocmai precum se ivesc și că foarte sporadice sunt casurile, unde mai poți dice, că s'a făcut ceva din cutare măiestru.

Multe, foarte multe vor fi cauzele, din cari provine această stare de lucruri și de aceea eu de astădată mi-am propus a releva numai una din acele și a stăruí mai ales asupra acesteia, ca a uneia pe care eu o privesc poate de cea mai importantă din mai multe puncte de vedere.

Nu ne trebuie multă bătaie de cap pentru-ca să o găsim, căci ea ne este înaintea ochilor, avem numai să ne uităm bine și o vom vedé

foarte limpede și curat. Nu i-a bătut oare fie-căruia la ochi, că în Sibiiu avem peste 200 de învățăcei; în Brașov la 300, dar apoi ce vor mai fi în Cluj, Arad etc.? Cine se îngrijesce de acești fitori meseriași? Cu ce pregătire vin ei de acasă? De ce cultură sunt ei învădnicii în timpul uceniciei? Cu foarte puține excepțiuni, cum e Brașovul, Seliște, Orăștie și altele, ei sunt lăsați în grija Domnului și dacă ese vre-unul vrednic, nu e meritul societății romănesci, ci a mediului fericit în care i-a fost dat să petreacă, ca învățăcel ori sodal, deci nu al nostru, ci al străinului.

Așa nu mai departe decât în Sibiiu, până acum, nu ne-am îngrijit nici chiar de instrucțiunea religioasă-morală a acestor mlădițe romănesci.

Ce a făcut, a făcut școala de industrie săsească și profesorii sași, cari au fost necesitați să-i învețe mai întâiu a ceti și nu știu dacă au putut să o ducă și până la cetire, despre altceva nici vorbă. Nu aruncăm vina și nici nu e just a arunca vina pe cineva, când știut este, că un popor tiner și sărac ca al nostru are atâtea probleme de împlinit, încât nu știe de care să se apuce mai de grab, de oare-ce toate sunt egal de importante. Noi, Românii, am mers cu iuțeala fulgerului și am fost siliți de mulțorii să luăm câmpurile, să străbatem văile și să petrecem stâncile, dacă e ca să ținem pas cu alte popoare, cari de veacuri, lucrează la opera lor culturală.

Sunt însă momente în viața psihică a unui popor, cari ne îmbie să prindem lucrul, când e de lipsă și să pândim după șoaptele vremurilor, ca să nu scăpăm nimic dinaintea ochilor, altcum pierderea, ce eventual o am avé, devine, dacă nu ireparabilă, dar de sigur foarte daunoasă în interesul culturii generale a poporului nostru. Eu cred, că timpul de față e o atare curbă în desvoltarea noastră istorică și de aceea mi-am luat voie a discuta chestiunea aceasta.

Iată pe scurt părerea mea: *Să ne punem să înființăm școale romănesci de industrie în tot locul, unde se simte trebuința, și să le organizăm după toate cerințele legii.*

La întrebarea, că oare de unde să luăm mijloacele necesare, răspund: Să ne dăm toată silința să le creăm, societatea și particularii să caute a-le afla, căci dea gata nu ne vine nimica, numai prin muncă și trudă se poate ajunge la ceva. Nu ar pute oare băncile noastre să ne vie în ajutor din cuota de binefaceri? Nu ar fi oare cu puțință să angajăm și fundațiunile anume destinate pentru clasa meseriașilor? . . . . . Amănuntele lucrării sunt chestiuni de a doua mână, principiul are să ne călăuzească.

DOCUMENTE ISTORICE.

Un important document istoric cu privire la prigonirea Românilor din fostul „fund regesc“, dela 1776.

Suntem în poziție de a pute da la lumină un important document istoric original, descoperit de un colaborator al revistei noastre; este un raport al comisarilor unguri B. Iosif Miske și Mihail Medve dela 1776, care ne reamintesc un trist capitol din istoria suferințelor, ce le-au îndurat în veacul trecut Românii din fostul „fund regesc“ și în deosebi din fostul scaun al Sibiiului.

Pentru ilustrarea acestui document notăm după distinsul nostru istoric George Barițiu, că goanele contra Românilor din fostul „fund regesc“ și-au luat începutul pe la 1735, într'o epocă, pe când episcopul Inocențiu Micu (Klein), ajutat de superiorul iesuiților din Sibiiu, Iosif Huudegger, lucrase cu totadinsul la Viena, ca pe lângă recunoascerea dreptului de „concivilitate“ al Românilor, să li-se dee și în rađa (rayon) Sibiiului loc de biserică și case parohiale. Această justă pretensiune a episcopului scoase din sărite pe magistratul Sibiiului și pe când magistratul s'a opus cu toată energia și a remonstrat la curtea imperială, aici acasă a cređut că va pune capăt pretensiunii episcopului pe cale mult mai scurtă, dacă va da afară cu forța pe toți Românii locuitori în Sibiiu, iar la curte va scrie, că cei alungați au fost numai servitori, oameni de nimic, iobagi fugiți dela domnii lor și vagabunđi, cari după lege nu ar avé nici un drept de a poseda ceva. Românii au recurs la guvern și la curte. Goanele însă se continuară și în alte părți. La 1751 Sașii din scaunul Nocrichului au dat ordin strict, ca toți Românii din acel ținut să se care de acolo și dacă nu vor eși de bună voe, să li-se rupă casele. Românii strîmtorați aleargă la guvern și prin comandantul general Com. Max. Ulisse Broune la curtea imperială; îi predau acestuia o suplică adresată împărătesei Maria Teresia și o altă rugăminte adresată lui, în care îl roagă și conjură pe cele cinci răni ale lui Iisus Christos, ca să-i fie milă de ei și să le stee în ajutor la curte, înaintădu-le suplica la împărăteasa. Ori-câte măsuri se vor fi luat în contra acelor încercări barbare, toate au putut fi numai paliative, căci pe timpul când se organisau regimentele de graniță (1761/2), Sașii din unele ținuturi iară începură să alunge pe Români sub cuvânt, că aceia s'ar fi înmulțit prea tare în comunele lor. Pe acel timp era comandant general br. Buccov, care trecea de patron al Sașilor. Acesta dete ordin, ca Românii să nu mai fie suferiți a-și face case la comuna Dêrste situată aproape de Brașov. În 1763 s'a dat un alt ordin cătră autoritățile scaunelor săsesci, ca să se numere familiile săsesci și celor-ce nu vor fi având locuri de case, de curte și grădină, să li-se dee chiar și cu dauna Românilor. În 1764 veni un alt decret dela curte cu data din 17 Maiu, în care se cerea informațiune asupra numărului locurilor de case, pe

cari le aveau Românii ale lor și câte le-ar mai lipsi; totodată să se arete câte ar mai lipsi Sașilor.

La decrete de aceste între alții magistratul Sibiului le dete înțelesul acela, că din comunele, în cari i-se părea lui, că Românii s'ar fi înmulțit prea tare, pe aceștia să-i dea afară. În astfel de împrejurări Sașii din comunele aparținătoare scaunului Sibiului, ca: Gușterița, Șura-mare, Hamba, Slimnic, Cașolț, Daia-săsească, Noul-săsesc, Roșia-săsească, Vurpăr și Turnișor, la avisul domnilor alungară pe Români din satele lor și le demolară casele și alte edificate. Această procedură barbară silii pe Români să recurgă la guvern și la curte și în urmare Sașii fură îndatorați a reconstrui casele demolate ale Românilor și a-i reaseđa pe aceștia în avutul lor. Comisarii B. Iosif Miske și Mihail Medve fură trimiși să inspecteze rezultatul ordinațiunilor emanate dela curte și dela guvern în cauza Românilor alungați, care rezultat ni-l arată documentul, ce-l lăsăm să urmeze:

Excellentissime Domine Comes Thesaurarie Regie et Praeses, Excelsa item Commissio, Domine, Domini, Gratosissime, Colendissimi!

Postquam Die 25. praesentis Junii ex actu repositionis expulsorum, absolutioisque ab interdicto incolatu Vallachorum N. Csürinum, antecedenter ibidem publicatorum Altissimorum Mandatorum cursum, et effectum inspecturi divertissemus, ibique Mandatorum editorum nullum prorsus fructum comperissemus, demisse retuleramus Excellentiae V-rae, et E. R. Gubernio, qualiter nimirum Incolae Saxones ejates, in extructione Domorum, repositioneque in integrum expulsorum Vallachorum justo remissiores fuerint, quos postquam denuo ad adimplendas homagialis obligationis suae partes efficaciter hortati fuisset, ac inde per Pagum Hambak ad Pagum Stoltzenburg iter divertissemus, quos pariformiter nihilo promptiores, solertioresque, imo ipsissimos tergiversantes, Mandatorumque effectuationem quaesitis sub coloribus declinantes comperissemus, ac in effectuandis nuperrime factis dispositionibus Nostris invenissemus, his quoque gravitatem intermissum homagialis obligationis debitum, neglectorumque Regionum Mandatorum, ob oculos ponendo in junximus, ut nulla interjecta mora extructioni, et reparationi demolitarum Domorum, et aliarum Commoditatum alacres admovent manus, ni secus Patentibus expressam Militarem Executionem experiri velint, atque ita ad reliquos etiam Pagos utpote: Neppendorff, Castenholtz, Dolmány, Rothberg, Vurpod et Neiidorff, Diebus 27. et 28. praetacti Junii concomitantur, et indefesse divertimus, ubique publicatis gratosis Patentibus, et valvis Templorum affixis, Sermae Mattis resensum propter exturbationem Valachorum Incolis Saxonibus, in praesentia exturbatorum Vallachorum ad captum explicuimus, gratosasque Patentales perlegentes indilatam exturbatorum Valachorum repositionem demandavimus, et quia in Locis illis, ubi Valachorum Domus destructa fuerant, miseros exturbatos, non obstante positivo Suae Mattis Sermae Clementissimo Rescripto

Regio, et in ejus conformitate ad Magistratum Cibiniensem sub 7 Junii edito E. R. Gubernii stricto Mandato, cum Uxoribus et insontibus Prolibus sub dio adhuc existere non sine commiseratione observassemus, interrogavimus Judices, Juratosque Pagorum, an non a praelaudato Magistratu de repositione, et restitutione in integrum Vallachorum ante adventum nostrum aliqua Mandata accepissent? et si ita: cur eisdem non obtemperarent, ac non redintegrassent, exturbatosque in pristinas Sedes effective non reposuissent? qui nobis responderunt, se de Repositione Vallachorum ad hodiernum usque diem nihil audivisse, neque ejusmodi jussa apud ipsos publicata fuisse. Quod cum taliter intellexissemus, e re Summi Servitii futurum nobis videbatur, interea etiam, quoad Protocolla super operationibus Nostris exhibere possemus, tam Supinum Altissimorum Mandatorum neglectum E. R. Gubernio proferenda congrua medela humillime repraesentare. Una vero id. etiam pari Submissione perscribere, quod recte hodierno die nobis relatam fuerit, praefatos Incolas Saxones Szelindekienses, pro exstruendis Domibus Vallachorum ligna jam advehere cepisse. Penes quarum demissam Relationem, nosmet Excellae V-rae, et E. R. Gubnii altis Gratiis, et Paternae protectioni commendantes, in Submississimo venerationis cultu perseveramus.

Excellentiae Vestrae & Excelsi Regii Gubernii

humillimi Servi:

Ujfalu 28. Iunii 1776.
hora 8-va vespertina.

B. Josephus Miske m. p.
Michael Medve m. p.

Adresa din afară: Ad Excellentissimum Dominum Dominum Comitem Thesaurarium Regium, Praesidem, Excelsam item delegatam Commissionem, Dominum, Dominos, Gratosissimum, Colendissimos, Cibinii.

Traducere.

Esceletissime Domnule Comite Tesaurar regesc și president, și Înaltă Comisiune, Preagrațioase Domnule și Preaonorăți Domni!

După-ce în ziua de 25. a lunei curente Iunie, din incidentul reșeșării Valachilor alungați din Șura-mare și a ridicării opreliștei de a locui acolo, am fost umblat, ca să inspectăm, cum s'au dus în deplinire preainaltele ordinațiuni publicate acolo mai înainte și rezultatul acelora, și după-ce am aflat, că ordinațiunile date n'au avut chiar nici un rezultat, am fost raportat cu umilință Escelenției Voastre și Înaltului guvern regesc, că locuitorii Sași de acolo în adevăr au fost neglijenți în ceea-ce privește ridicarea caselor și reșeșarea Valachilor alungați în deplina lor posesiune; de aceea din nou i-am admoniat aspru să-și împlinească datorințele lor omagiale. De acolo peste satul Hamba ne-am abătut la satul Slimnic, pe ai cărui locuitori nu i-am găsit cu nimic mai prompti și mai sirguincioși, ba i-am găsit chiar renitenți și declinând dela sine sub pretexte căutate împlinirea ordinațiunilor, și i-am aflat ducând în deplinire dispozițiile noastre luate în zilele din urmă. Și acestora punându-le înaintea ochilor însemnătatea obligământului

omagial, pe care nu l'au împlinit și a ordinațiunilor regesci nebăgate în seamă, li-am poruncit, ca fără de nici o amânare să se apuce cu sîrguință de construirea și repararea caselor și a altor edificate demolate, de cumva nu voesc să experieze execuția militară amintită în patente. Și așa în zilele de 27 și 28 ale amintitei luni Iunie ne-am dus neobosiți și în celelalte sate, precum: Turnișor, Cașolț, Daia-săsească, Roșia-săsească, Vurper și Noul-săsesc, publicând în tot locul grațioasele patente și atîrnându-le de ușile bisericilor le-am tîlmăcit locutorilor sași la priciperea lor în fața Valachilor alungați resensul Sacratissimei Maiestăți pentru alungarea Valachilor și cetindu-le grațioasele patente, li-am poruncit, ca pe Valachii alungați fără amânare să-i reaseșe în avutul lor. Și fiindcă în acele locuri, unde au fost casele Valachilor ruinate, am vădut nu fără compătimire pe bieții oameni alungați stînd încă sub ceriul liber cu soțiile și cu copii lor nevinovați, cu toate că Maiestatea Sa Sacratissimă dăduse un preagrațios rescript regesc pozitiv și în conformitate cu acesta În. Guvern reg. sub datul 7 Iunie a dat magistratului din Sibiu ordin strict, — am întrebat pe judeii și pe jurații satelor, că n'au primit ei ceva ordinațiuni înainte de sosirea noastră dela amintitul magistrat în privința reaseșării și a restituirei în integrum a Valachilor? și dacă au primit, — pentru ce nu s'au supus acelora și n'au reîntegrat și reaseșat pe cei alungați în locuințele lor de mai înainte? La aceste ni-au răspuns, că ei despre reaseșarea Valachilor n'au audit nimic pînă în ziua de azi și nici că s'au publicat la ei astfel de porunci. Înțelegînd noi cum stă lucrul, am cređut, că va fi în interesul cauzei, ca pînă-ce ne vom puté presenta protocoalele asupra lucrărilor noastre, să aducem cu umilință la cunoștința În. Guvern reg. aceasta nerespectare în gradul cel mai mare a preainaltelor ordinațiuni, pentru a se lua măsuri corespunđătoare. Deodată însă cu aceeași umilință mai însemnăm, ce chiar azi ni s'a raportat, că amintiții locuitori sași din Slimnic au început deja a căra lemne pentru construirea caselor Valachilor. Pe lângă care umilit raport recomandându-ne înaltelor grații și părintescului scut al Escelenției Voastre și al În. Guvern reg., rămînem cu cel mai profund cult de venerațiune.

Ai Escelenției Voastre și
Ai Înaltului Guvern regesc

cei mai umiliți servitori:

B. Iosif Miske m. p.

Mihail Medve m. p.

Noul-săsesc 28. Iunie 1776.

la 8 oare seara.

Adresa din afară: Cătră Escelentissimul Domn Domn Comite Tesaurar regesc, President, și cătră Înalta Comisiune delegată, Domn Preagrațios și Domni Preaonorați, în Sibiu. (nt.)

PROCENT, PROMIL, INTERESE ȘI TEORIA CONTURILOR CURENTE. *)

(Studiu de I. C. Panțu.)

I. Procentele.

Foarte des se întrebuițează în comerț calculul procentelor, și anume de câte ori se calculează ceva în raport cu 100 unități de același fel.

Dacă ȳicem d. e. că am câștigat la o afacere 15 %, aceasta înseamnă, că dela fie-care 100 de franci, florini sau mărci, ce i-am întrebuițat în afacere, am câștigat 15 franci, florini sau mărci.

Când comparațiunea se face cu 1000 de unități, atunci calculăm în raport cu 1000 de unități, promil, pro mille.

Procentul se înseamnă: %, iar promilul: ‰.

Deoarece este foarte ușor de a face o comparațiune cu 100 sau cu 1000, de aceea acest calcul se aplică într'un grad atât de mare în afacerile comerciale.

Suma sau cantitatea, dela care avem să calculăm, o însemnăm cu litera *C*, care după împrejurări poate însemna: bani, chilograme, litri etc.; procentul îl vom însemna cu litera *p*, iar procentele, mai bine ȳis *suma procentelor* o vom însemna cu literile *sp*.

Rezolvarea unei probleme de procente se face printr'o *proporțiune simplă* sau prin *regula de trei simplă*.

Dacă dela 100 se calculează: *p*.

atunci „ C cât va fi sp .

$$C : 100 = sp : p$$

de aci resulta că

$$sp = \frac{C \times p}{100}$$

adecă: *suma procentelor se află, dacă multiplicăm capitalul (cantitatea) cu procentul și rezultatul îl dividăm cu 100*, sau ceea ce este tot atât: *dividăm capitalul (cantitatea) cu 100 și rezultatul îl multiplicăm cu procentul*.

Din proporțiua de mai sus se poate afla *procentul și capitalul*.

Astfel
$$p = \frac{sp \times 100}{C}$$

și
$$C = \frac{sp \times 100}{p}$$

*) Desvoltându-se în timpul din urmă și la noi Români mai multe institute de credit și de economii (bănci) credem, că facem un serviciu acestora precum și publicului românesc, introducând în foaia Asociațiunii și studii de pe terenul comercial. Avem convingerea, că studiul present, care indică nise calculări mai practice ale *procentelor și intereselor*, precum și deslușiri precise în afacerile de cont curent, va fi de folos pentru comerțul nostru și va fi apreciat astfel, ca și pe viitor să ne vedem îndemnați a mai publica studii referitoare la științele comerciale.

Exemplu. Cumpăr ați o marfă cu f. 3250.— dacă o plătesc cu bani gata (contant) îmi lasă vânzătorul un *scont* de cassa de 4%. Cât voi plăti prin urmare?

În acest caz scontul este *sp* adică suma procentelor, și prin urmare

$$sp = \frac{3250 \times 4}{100} = 130 \text{ f.}$$

deci marfa costă pe credit f. 3250.—
 subtragând 4% sconto. . „ 130.—
 cu bani gata va costa . . f. 3120.—

Exemplul acesta se poate rezolva și astfel. Afăm mai întâiu scontul cu 1%, ceea ce se face, dacă dividăm suma de f. 3250 cu 100.

1% sconto = f. 32.50
 4% „ = „ 130.— sau de 4 ori f. 32.50
 5% „ = „ 162.50 sau de 5 ori f. 32.50

Procedura aceasta e mai practică pentru comerț.

Exemplu. Am un balot de marfă, care cântărește brut kg. 2714; care va fi greutatea netă, dacă se calculează 12% taraua?

1% = 27.14 kg.
 12% = 27.14 × 12 = 325.68 kg. taraua.

Subtragând taraua din greutatea brută, căpetăm greutatea netă.

Exemplu. Cumpăr printr'un comisionar o marfă de f. 4280; cât va face *provisiunea*, ce o plătesc, dacă învoiala e făcută pe 2 $\frac{2}{3}$ %?

1% = f. 42.80
 2% = „ 42.80 × 2 = 85.60 f.
 $\frac{1}{3}\%$ = 42.80 : 3 = 14.266
 $\frac{2}{3}\%$ = 14.266 × 2 = 28.53 = 28.53 „
 prin urmare 2 $\frac{2}{3}$ % provisiune = 114.13 f.

Dela acelaș exemplu calculată provisiunea cu $\frac{5}{6}\%$:

1% = f. 42.80
 $\frac{1}{6}\%$ = 42.80 : 6 = 7.133
 $\frac{5}{6}\%$ = 7.133 × 5 = 35.66 f.

Exemplu. Cumpăr printr'un curțier (samsar) nisce scrisuri fonciare de f. 5467.60, cât voi plăti curțierului, dacă s'a stabilit $\frac{1}{2}\%$ curtagiu (samsarie)?

1‰ = 5.4676 sau luând corectură f. 5.47
 $\frac{1}{2}\%$ = 5.47 : 2 = 2.735 sau f. 2.74

Exemplu. O societate cu un capital pe acții de f. 80.000 câștigă într'un an f. 6500; este întrebarea cât a câștigat la sută?

$p = \frac{sp \cdot 100}{C} = \frac{6500 \times 100}{80000} = \underline{\underline{8.125\%}}$

Acest calcul al procentelor se poate întrebuița în practică la profit și pierdere, agio, disagio, dividendă, supradividendă, tantiemă, proviziune, comisiune, curtagiu, asigurare, delcredere, tara, bonificație, sconto de cassă, rabat, lecape etc. Deasemenea acest calcul e neapărat de lipsă pentru stabilirea datelor statistice ¹⁾.

II. Calcularea intereselor.

Dacă 100 franci (florini, Mărci etc.) într'un an aduc 6 franci (fl. Mărci etc.) ca interese, atunci un capital mai mare sau mai mic ca 100 într'un anumit timp (ani, luni, zile) câte interese va aduce?

100 este numărul permanent sau baza, cu care facem comparațiune; 6 este numărul, care ne arată, cât să luăm dela fie-care sută, adecă procentul (%). și îl însemnăm cu litera p ;

Capitalul îl însemnăm cu litera C .

Interesele le însemnăm cu litera J .

Astfel vom țice: Dacă 100 f. în 1 an aduc p %
atunci un capital C într'un timp t câte J va aduce.

De aci rezultă proporția $C : 100 = J : p$ (raport direct)
 $= 1 : t$ (raport indirect).

sau:

$$C : 100 = J \times 1 : p \times t$$

și, ne mai scriind pe 1 ca factor, avem $C : 100 = J : p \times t$; aceasta este proporția generală, din care putem afla pe J .

Aflarea intereselor pe ani.

Timpul = ani; $t = a$.

$$C : 100 = J : p \\ = 1 : a$$

căpătăm $C : 100 = J \times 1 : p \times a$ și ne mai scriind pe 1 ca factor
că $C : 100 = J : p \times a$, din această proporție rezultă
 $J = \frac{C \times p \times a}{100} \dots \dots \dots 1)$

adecă: *interesele dela un capital oare-care pe un număr de ani se află, dacă multiplicăm capitalul cu procentul, cu anii și rezultatul îl dividăm cu 100.*

$$\text{Mai departe } C = \frac{J \times 100}{p \times a} \dots \dots \dots 2)$$

$$p = \frac{J \times 100}{C \times a} \dots \dots \dots 3)$$

$$a = \frac{J \times 100}{C \times p} \dots \dots \dots 4) ^2)$$

¹⁾ Calculări în sută și peste sută, neaplicându-se în praxă, se lasă afară din acest studiu; acestea însă trebuie să se tracteze amănunțit în școalele comerciale superioare. Pe baza acestora se va înțelege mai lesne calcularea *intereselor în sută și peste sută.*

²⁾ Pentru calcularea capitalului, a procentelor și a anilor, nu s'a mai stabilit o regulă, căci aceasta ușor se poate deduce din formulă. Pentru practică în comerț aceste formule au mai puțină importanță.

Aflarea intereselor pe luni (procentul se înțelege pro anno).

1 = luni

100 f. în (într'un an) 12 luni aduc p %

C într'un număr de l aduce J

$$\frac{C : 100 = J : p}{= 12 : l}$$

$C : 100 = J \times 12 : p \times l$ din această proporție rezultă

că $J = \frac{C \times p \times l}{100 \times 12} = \frac{C \times p \times l}{1200} \dots \dots \dots 5) ^1)$

adecă: *interesele dela un capital oare-care pe un anumit număr de luni se află, dacă multiplicăm capitalul cu procentul (pro anno) cu lunile și rezultatul îl dividăm cu 1200.*

Mai departe $C = \frac{J \times 1200}{p \times l} \dots \dots \dots 6)$

$p = \frac{J \times 1200}{C \times l} \dots \dots \dots 7)$

$l = \frac{J \times 1200}{C \times p} \dots \dots \dots 8)$

Aflarea intereselor pe zile, (procentul pro anno).

d = zile

100 f. în (într'un an) 365 zile aduc p %.

C într'un număr de d (zile) aduce J .

$$\frac{C : 100 = J : p}{= 365 : d}$$

$C : 100 = J \times 365 : p \times d$ din această proporție rezultă

că $J = \frac{C \times p \times d}{100 \times 365} = \frac{C \times p \times d}{36500} \dots \dots \dots 9) ^2)$

adecă: *interesele dela un capital oare-care pe un anumit număr de zile se află dacă multiplicăm capitalul cu procentul (pro anno), cu zilele și rezultatul îl dividăm cu 36500.*

1) Formula $J = \frac{C \times p \times l}{1200}$ se poate desvolta din formula 1) $J = \frac{C \times p \times a}{100}$

Avem d. e. să calculăm interese pe $\frac{1}{12}$ luni; lunile exprimate în ani = $\frac{1}{12}$ sau în formulă $\frac{l}{12}$, astfel formula 1) ar fi $J = \frac{C \times p \times \frac{l}{12}}{100}$ care este egală cu formula 5). În școală este bine a se desvolta și formulele cu procentul pe lună și pe zi: $(\frac{p}{12}$ și $\frac{p}{360})$.

2) Formula $J = \frac{C \times p \times d}{36500}$ se poate desvolta din formula 1) $J = \frac{C \times p \times a}{100}$

Avem d. e. să calculăm interese pe 45 de zile; zilele exprimate în ani = $\frac{45}{365}$ sau în formulă $\frac{d}{365}$; astfel formula 1) ar fi $J = \frac{C \times p \times \frac{d}{365}}{100}$ care este egală cu formula 9).

$$C = \frac{J \times 36500}{p \times d} \dots \dots \dots 10)$$

$$p = \frac{J \times 36500}{C \times d} \dots \dots \dots 11)$$

$$d = \frac{J \times 36500}{C \times p} \dots \dots \dots 12)$$

Exemplu. Un capital de f. 452 dat cu dobândă de 6% pe an, câte interese va aduce în 2½ ani?

Rezolvire după formula $J = \frac{C \times p \times a}{100}$

$$J = \frac{452 \times 6 \times 2.5}{100} = 67.80 \text{ f.}$$

Acelaș exemplu rezolvat după formula $J = \frac{C \times p \times l}{1200}$

2½ ani = 30 luni
 deci $J = \frac{452 \times 6 \times 30}{1200} = 67.80 \text{ f.}$

Același exemplu rezolvat după formula $J = \frac{C \times p \times d}{36500}$

2½ ani = 912.5 zile
 deci $J = \frac{452 \times 6 \times 912.5}{36500} = 67.80 \text{ fl.}$

Formula generală pentru aflarea intereselor pe zile este $J = \frac{C \times p \times d}{36500}$

În urma usului comercial formula aceasta s'a schimbat în practică astfel, că anul se socotese cu 360 de zile. Această usanță comercială este primită preste tot, deși în realitate se face o mică greșală, căci luându-se divizorul mai mic se capătă interese mai mari.

Cu privire la calcularea zilelor în unele state d. e. în Franția și Austro-Ungaria, zilele se iau după călindar și totuși în formulă anul se ia de 360 de zile.

În Germania d. e. se calculează, luându-se luna de 30 de zile și în formulă anul de 360 zile.

În Anglia, unde unimea monetei este 1 Pf. sterling, adică o valoare însemnată ca unime, se socotesc zilele după călindar și în formulă anul de 365 de zile.

Luând anul de 360 de zile se pot face unele prescurtări în formulă, astfel că interesele se pot calcula ceva mai iute.

Avem formula generală $J = \frac{C \times p \times d}{36000}$ aceasta se poate scrie și altfel fără a i-se schimba valoarea și anume: $J = \frac{C \times d \times p}{100 \times 360}$ sau

$$J = \frac{C \times d}{100} \times \frac{p}{360}$$

$\frac{C \times d}{100}$ se numesc *numeri de interese* sau mai scurt *numeri* (numbres) și îi vom însemna cu litera N , Nri; deci $N = \frac{C \times d}{100}$ adecă *Numerii se capătă, dacă multiplicăm capitalul cu dăilele și rezultatul îl dividăm cu 100.*

Din numeri se află deci interesele dacă numerii îi multiplicăm cu $\frac{p}{360}$

La un exemplu practic expresiunea $\frac{p}{360}$ poate să se prescurteze, după cum este valoarea lui p .

Dacă d. e. $p = 6\%$ atunci $\frac{6}{360} = \frac{1}{60}$ și vom dice că interesele cu 6% se află dacă *Numerii* îi multiplicăm cu $\frac{1}{60}$ (*multiplicatorul fix*), sau putem dice că interesele cu 6% dela un capital se află dacă dividăm *Numerii* cu *divizorul fix* (pentru 6%) 60.

Făcând aceleași prescurtări și cu alte procente vom căpăta următorii *divizori fixi* și *multiplicatori fixi*:

Dacă procentul e	1%	atunci expresiunea	$\frac{p}{360}$	=	$\frac{1}{360}$	multiplicatorul fix =	divizorul fix	360
"	"	2%	"	"	"	"	"	180
"	"	3%	"	"	"	"	"	120
"	"	4%	"	"	"	"	"	90
"	"	$4\frac{1}{2}\%$	"	"	"	"	"	80
"	"	5%	"	"	"	"	"	72
"	"	6%	"	"	"	"	"	60
"	"	8%	"	"	"	"	"	45
"	"	9%	"	"	"	"	"	40
"	"	10%	"	"	"	"	"	36

Aceștia sunt divizorii fixi cei mai obicinuiți și cu aceștia se pot afla interese și pentru alte procente, cari nu sunt indicate aci.

Așa d. e. am avea să calculăm interese cu 7% . În acest cas putem calcula pentru 6% și mai adaugem pentru 1% , adecă a șeasa parte.

Exemplu. Dela franci 2450 cu 7% pe 34 de dăile, câte interese căpătăm? Calculăm întâi pentru 6%

$$N = \frac{2450 \times 34}{100} = 833 \text{ Numeri.}$$

$$833 : 60 = 13.88 \text{ cu } 6\%.$$

$$\underline{2.31} \text{ „ } 1\% \text{ (a șeasa parte) și}$$

căpătăm interese fr. 16.19 cu 7%

Interesele pot fi *decursive*, în care cas se adună la capital ca d. e. la depuneri în caselle de păstrare; ele pot fi *anticipative*, în care cas se subtrag din capital ca la împrumuturi pe polițe, escont.

Exemplu. Cineva depune la o cassă de economii suma de f. 3000.— cu $4\frac{1}{2}\%$; la ce sumă se va ridica după 151 de zile?

$$N = \frac{3000 \times 151}{100} = 4530 \text{ Numeri}$$

Acești Nri îi dividăm cu divizorul fix pentru $4\frac{1}{2}\%$

$$N \ 4540 : 80 = 56\cdot63 \text{ f. interese.}$$

Astfel la suma de f. 3000.— se adaugă ca interese

$$\begin{array}{r} \text{„} \quad 56\cdot63 \\ \hline \text{f. } 3056\cdot63 \end{array} \text{ capital după 151 de zile.}$$

Exemplu. Cineva ia împrumut cu poliță f. 2750 pe 90 de zile cu 9% ; cât vor face interesele și cât va primi în mână din acești bani?

$$N = \frac{2750 \times 90}{100} = 2475 \text{ Numeri.}$$

Acești Numeri îi dividăm cu divizorul fix pentru 9%

$$2475 : 40 = 61\cdot875 \text{ sau luând corectura } 61\cdot88$$

Deci suma poliței f. 2750.—; din aceasta subtragem interesele adevăcă escontul . . . „ 61·88

și căpătăm . . . . f. 2688·12 aceasta e suma scontată (escontată).¹⁾

Exemplu. Dacă escontăm la o bancă polițe, ni se dă o socoteală amănunțită a calculării: *Notă de discount, Borderou.*²⁾

Ați în 29 Decembre discontez următoarele polițe cu 9% pe an.

f. 765.— pr 15 Ianuarie anul viitor a/. Vienei 17 zile 130 Numeri

„ 800.— „ 20 „ „ „ „ 22 „ 176 „

„ 603·60 „ 1 Februarie „ „ „ 34 „ 205 „

f. 2168·60 511 Numeri

12·78 discount 9%

2155·82 suma polițelor scontate³⁾.

Aci s'au luat zilele după călindar nesocotindu-se ziua de transacțiune și anul de 360 de zile.

Numerii sunt calculați după formula $N = \frac{C \times d}{100}$. Unii nu fac divisiunea cu 100 și în loc să divideze ca în cazul nostru cu 40 (divizorul pentru 9%) fac divisiunea cu 4000, ceea ce este tot atât. Numerii nedividați cu 100 se întrebuintează în Anglia, unde unimea de monedă este mare.

¹⁾ La escont se face o eroare în praxă, calculându-se interesele *la sută*. Ar trebui să se calculeze *peste sută*. În școalele comerciale superioare e neapărat de lipsă să se desvolte formula de interese *peste sută* și *în sută* (en debors, en dedans) și să se facă diverse calculări.

²⁾ Pentru borderouri în practică sunt blanchete tipărite și rubricate, în cari se fac calculările de lipsă.

³⁾ Exemple de borderouri lucrate se pot vedea în „*Curs complet de corespondență comercială*“ de I. C. Panțu pag. 162, 164, 199.

III. Teoria conturilor curente.

Desvoltându-se comerțul din ce în ce mai mult, a trebuit să se desvoalte în acelaș raport și contabilitatea. Cu deosebire luând un avânt mare afacerile pe credit, afacerile cu polițe, a urmat de sine, ca contabilitatea să țină pas cu dezvoltarea afacerilor comerciale și să aște mijloace și metode, prin cari să se țină o evidență din cele mai exacte asupra socotelor necesitate prin comerț.

Astfel comerciantul (banca) pentru ca să știe în tot momentul cum stă cu relațiunile, ce le are el cu diferite persoane, deschide în registrele de contabilitate un cont special pentru fie-care debitor și creditor al său.

Acest cont se poartă foliat; de-asupra lui se scrie firma și domiciliul comitentului, precum și unele învoeli în privința procentului, etc. În partea stângă, numită și partea debitului, sau mai scurt „Debit“, se însemnează sumele, ce le datoresc comitenții, iar în dreaptă, numită partea creditului, sau mai scurt „Credit“, se însemnează sumele, ce le-au dat sau au să le pretindă comitenții nostri. Fiind-că diferitele sume de bani, ce au să fie plătite sau încassate de comitenții nostri, nu se achită decât numai la anumite epoce, cari se fixează printr'un contract, d. e. la un sfert de an, la o jumătate sau chiar la un an, de aceea socoteala se numește curentă sau cont curent.

Așadară contul curent este o socoteală deschisă, ce o avem cu diferiții nostri clienți în continuu, și pe care o încheiăm numai într'un anumit timp în decursul anului.

Registrul, în care se introduc aceste conturi, poartă numele de *cartea conturilor curente*, sau *Salda Conti*. În acest registru se poartă și se încheie socotelele, ce le avem cu diferitele persoane, și din ele se face o copie, sau cum se ȳice în limbajul comercial, un *extras* al contului curent, care se trimite persoanelor, pe cari le privesc. Acest extras poartă de asemenea numele de *cont curent*.

După natura comerțului conturile curente sunt de două feluri și anume: *conturi curente în afaceri cu mărfuri* și *în afaceri de bancă*. Cele dintâiu sunt de tot simple și încheierea lor constă simplu în aflarea saldului, ca să se știe, că avem să-l plătim sau să-l încassăm, fără să se mai socotească interese. Acest lucru se înțelege de sine, deoarece-ce dacă vindem o marfă pe un termen oare-care, noi o vindem mai scump și la cas, că cumpărătorul o plătește imediat, îi dăm un scădemânt exprimat în procente, care se numește *scont de cassa*, sau *discount*. La vânđări pe termene mai lungi se calculează interese chiar și la aceste conturi curente simple.

Cu totul altfel stă lucrul la afacerile de bănci. Bancherul negoțind cu capitale, și mijlocind credit diferiților săi clienți, este îndreptățit a

calcula interese, pentru că el nu poate lăsa nefructificați banii săi. Nu-i vorbă, bancherul primesce și o plată separată pentru serviciile sale, ca provisiune, etc., cu toate acestea pentru capitalul ce-l pune în afaceri de cont curent își socotesce și interese dela ziua facerii unei plăți până la termenul de încheiere al contului, dar în acelaș timp socotesce interese și clientului său pentru plățile sale.

Calcularea de interese este motivată cu deosebire prin împregiurarea, că dacă stăm în cont curent cu un bancher, îi putem da d. e. un ordin, ca să plătească pentru noi o sumă de bani unei a treia persoane. Prin urmare bancherul trebuie să țină totdeauna per cassa o sumă de bani, cari nu-i aduc interese, și dacă ne cugetăm, că un bancher are multe relații de cont curent, putem vedé, că suma ce o ține per cassa trebuie să fie destul de mare, ca să acopere necesitățile tuturor clienților săi.

Bancherul va căuta deci ca să-și aranjeze aceste sume prin depuneri la alte bănci mai mari sau prin împrumuturi luate cu procente mai mici, pentru ca să nu țină un numerar prea mare în cassă, să nu peardă prea multe interese.

Comercianții din provincie au să facă plăți pentru mărfurile aduse din străinătate, de aceea caută să între în afaceri de cont curent cu un bancher sau cu o bancă pentru ca astfel să-și poată arangia plățile mai potrivit. De asemenea vor face băncile mai mici din provincie, ba afacerea de cont curent este și între băncile mari din diferitele capitale și orașe mari industriale, și din diferitele porturi.¹⁾

Astfel pot sta în cont curent comercianți de mărfuri, cu fabrici, cu bănci, mai departe băncile între ele. De aci rezultă că poate fi vorba de *comitenți* și *comisionari* în afaceri de cont curent. Când un comerciant de mărfuri stă în legătură cu o bancă, de regulă comerciantul este comitent, iar banca comisionar. Când stau însă două bănci în relațiune, atunci fie-care poate fi și comitent și comisionar. În cazul prim mai totdeauna banca calculează comitentului său un procent mai mare pentru „debit“ și un procent mai mic pentru „credit“, iar în cazul din urmă când două bănci stau reciproc în legătură, ca comitent și ca comisionar, atunci procentul pentru calcularea de interese este unul și același (reciproc, pro și contra) atât pentru „debit“, cât și pentru „credit“.

În fine când stau în legătură reciprocă două bănci din diferite state, unde sunt diferite valute ale țerii d. e. franci și florini, sau mărci și franci, etc, atunci se poartă de cătră fie-care bancă câte două conturi curente numite *Conto mio (nostro)*, care se poartă în valuta străină și *conto suo (loro)*, care se poartă în valuta banilor indigeni. Distincțiunea e ușor de făcut, dacă vom scîi, că debitarea sau creditarea se face totdeauna în valuta

¹⁾ Mai în detalii despre relațiile de cont curent veđi I. C. Panțu, „Corespondența comercială“ pag. 135 și 217.

comisionarului.¹⁾ În aceste cazuri pe lângă lucrurile amintite mai înainte trebuie să se mai considere și cursul banilor. De regulă se ia cursul dîlei, iar une-ori se contractează un curs mediu, numit *tel quel*.

Un cont curent trebuie considerat din punct de vedere al *contabilității*, din punct de vedere al *aritmeticei* și în fine din punct de vedere *de drept* (contract).

Cu privire la contabilitate trebuie să cunoaștem teoria conturilor, ca astfel să facem debitarea și creditarea corect, ca în fine să putem mijloci saldul, iar cu privire la aritmetică e de lipsă cunoașterea calculării prescurtate a intereselor și a procentelor (provișiune, curtagiu).

Cât privesce în cele din urmă contractul de cont curent, acesta depinde de multe împrejurări și se face de regulă prin scrisori, ce se schimbă între interesați, iar une-ori se face un contract separat în toată regula. Contractul este baza transacțiilor de cont curent; el împreună cu usanțele piețelor ne dă deslușirile de lipsă în cazuri de neînțelegeri (eșecționând casurile de greșeli la calculare).

Punctele de căpetenie într'un contract de cont curent sunt următoarele:

1. Stabilirea creditului ce se acoardă și modul de acoperire. Aci poate fi vorba de un credit blanc, sau acoperit cu lombard, cu ipoteci sau numai cu polițe cu anumite scadențe (termine de plată).
2. Stabilirea procentului de calculare. Une-ori poate fi același procent atât pentru „Debit“, cât și pentru „Credit“, iar alte-ori bancherul comisionar socotește pentru „Debit“ un procent mai mare și în fine bancherul poate calcula interese numai pentru sumele avansate de el. Procentul variază și se poate schimba *chiar* și în decursul unei perioade de cont curent. Mărimea lui depinde dela vioiciunea sau dela stagnarea comerțului, dela crize, în fine dela ofertă și cerere în afaceri de cont curent. Schimbările acestea de condițiuni se notifică și se aprobă reciproc prin diferite epistole, cari sunt a se considera ca adausuri la contractul încheiat de mai înainte.
3. Stabilirea provisiunii pentru comisionar, a curtagiului și a eventualelor spese, despre ceea-ce se va vorbi într'un punct separat.
4. Stabilirea termenului de încheiere a contului curent precum și condițiunea, dacă saldul ivit trebuie achitat sau trecut în cont nou.
5. Condițiuni în privința scadențelor la rimese și trate, precum și stabilire specială pentru anumite cazuri, când nu au să se socotească spese laterale ca d. e. provișiune sau provișiune pentru acceptațiune. Astfel de posturi de cont curent se înseamnă ca *libere de spese* sau *franco*.

Pe lângă aceste condițiuni principale se pot ivi și alte nenumărate, cari variază după țeri și împrejurări.²⁾

¹⁾ Veți „Correspondența comercială“ pag. 214 Nr. 310.

²⁾ Veți condițiile dela scrisoarea Nr. 335 din „Correspondența comercială“ pag. 227.

Împărțirea conturilor curente. Conturile curente cu *privire la procent* se pot împărți în două categorii și anume:

- a) când se calculează același procent atât în Debit cât și în Credit, și
- b) când e procentul diferit.

La ambele aceste cazuri mai poate fi vorba, dacă procentele rămân aceleași sau se schimbă în decursul unei perioade de afaceri.

Conturile curente cu privire la modul de calculare se împart în: a) progresive; b) retrograde; c) cu numeri roșii și d) metoda de scară.

Pentru ilustrarea și explicarea conturilor curente luăm un exemplu simplu, în care un oare-care N. Georgescu are o afacere de cont curent cu un bancher dintr'o capitală. Și fiind-că acest cont curent nu este influențat de vre-o anumită usanță a unei țări, nu se indică nici un oraș; banii se însemnează cu litera f, care poate însemna franci sau florini; luna se socotese cu 30 de zile, procentul de calculare 6% pe an, iar terminul de încheiere al contului este 30 Iunie.

Înainte de a explica calcularea amintesc casurile singuraticе, cari se desvoaltă între comerciantul din provincie N. Georgescu și între un bancher din capitală.

Aceste *casuri* au să fie trecute în contabilitatea bancherului în Debitul sau în Creditul contului lui Georgescu (comitentul), prin ceea-ce se nasc diferite *posturi*, *pozițiuni* sau *articole* în cont, după-cum se va vedé din exemplul ce urmează.

Casuri, ce au să fie trecute în cont.

Ianuarie 1. N. Georgescu dă ordin bancherului său din capitală să plătească lui N. suma de f. 3000.— Bancherul plătesce această sumă și *debitează*¹⁾ pe Georgescu cu ziua de 1 Ianuarie, când face plata.

„ 15. Georgescu trimite bancherului său diverse efecte și bancherul îl *creditează* per 15 Ianuarie după curs cu valoarea de f. 1348.55.

Februarie 2. Georgescu trimite bancherului său o poliță a sa, o rimesă (R^{sa}) de încassat asupra (a/) lui N. Teodor cu scadența la 20 Februarie în valoare de f. 2355.40. Bancherul *creditează* pe comitent (Georgescu) cu suma poliței per 20 Februarie sub rezerva încassării. Creditarea aceasta este numai provisorie și va fi definitivă în 20 Februarie, dacă se va încassa polița. Dacă însă polița nu o va plăti N. Teodor, atunci bancherul o va protesta și o va înapoia comitentului debi-tându-l cu suma tot per 20 Februarie, prin ceea-ce această sumă se anulează. În cazul de față se admite, că toate polițele din acest cont curent se achită la scadență.

¹⁾ A debita însemnează a trece în debitul unui cont; a credita = a trece în creditul contului.

Februarie 20. Având comitentul să plătească la 31 Maiu o sumă de f. 2144.17 unui oare-care I. Şona din oraşul bancherului sau de airea, trage o poliţă a/ bancherului de plată în ordinul lui I. Şona per 31 Maiu. Bancherul la prezentare acceptează această poliţă şi *debitează* contul comitentului său cu scadenţa 31 Maiu, când va şi achita acest accept (acc/.) al său. Cum s'a născut datoria lui Georgescu faţă de Şona, nu impoartă pe bancher; el are să accepteze, fiind-că se află în cont curent cu Georgescu.

Martie 3. Georgescu are lipsă pentru el sau pentru altul de anumite monete în aur şi fiind-că de present nu le află în piaţă, scrie bancherului mai înainte, ca să-i trimită aceste monete. Bancherul în 3 Martie îi trimite comitentului monetele cerute şi pentru valoarea lor îl *debitează* cu suma de f. 877.— per 3 Martie.

„ 15. Georgescu trage o poliţă a/ bancherului în sumă de f. 655.53 în ordinul lui A. Ionescu cu scadenţa la 30 Iunie. Bancherul acceptează această poliţă şi *debitează* pe comitentul său per 30 Iunie.

Aprilie 3. Georgescu are de încassat o poliţă a sa asupra lui I. Cornea, care locuesce în apropierea oraşului bancherului şi astfel îi trimite această rimesă cu scadenţa la 15 Maiu. Bancherul *creditează* pe comitentul său cu suma de f. 3244.80.

Maiu 20. Georgescu are lipsă de nisce efecte şi acestea le cere bancherului său. Bancherul i-le trimite şi-l *debitează* pentru suma de f. 3480.—

„ 25. Georgescu are prisos de monete şi fiind cursul mai favorabil în capitală, le trimite bancherului său spre vîndare şi creditare. Bancherul *creditează* pe comitentul său cu suma de f. 1200.—

Iunie 2. Georgescu are o poliţă a sa de încassat în capitală a/ lui G. Naum la 22 Iunie; el o trimite bancherului său, care primindu-o îl *creditează* cu f. 450 per scadenţă.

„ 5. Georgescu trage o poliţă a/ bancherului în ordinul lui A. Ionescu. Bancherul o acceptează şi *debitează* pe comitentul per Iunie 27, când este scadenţa poliţei de f. 2145.—

„ 23. Georgescu are de încassat o poliţă a sa de f. 488.25 a/ lui N. Dan; el o trimite bancherului său, care-l *creditează* cu suma de f. 488.25, la vedere (a vista).

„ 28. Georgescu are lipsă de nisce efecte şi le cere bancherului său. Bancherul i-le trimite şi-l *debitează* cu suma de f. 425.—

Casurile acestea trecute în cont au următoarea înfăţişare:

1. Debit

N. Georgescu

(orașul)

Credit 1.

Data	Textul	Scadența	Zile	Nu- meri	Suma		Data	Textul	Scadența	Zile	Nu- meri	Suma	
					f.	e.						f.	e.
Ianuarie	1	Pt. plătit din o/. s/. lui N.	Ianuarie	1	3000	—	Ianuarie	15	Pt. diverse efecte primite	Ianuarie	15	1348	55
Februarie	20	„ acc/. n/. o/. I. Șona...	Maiu	31	2144	17	Februarie	2	„ R ^{sa} s/. a/. N. Teodor	Februarie	20	2355	40
Martie	3	„ diverse monete trimise	Martie	3	877	—	Aprile	3	„ „ „ „ I. Cornea	Maiu	15	3244	80
„	15	„ acc/. n/. o/. A. Ionescu	Iunie	30	655	53	Maiu	25	„ diverse monete primite	„	25	1200	—
Maiu	20	„ diverse efecte trimise	Maiu	20	3480	—	Iunie	2	„ R ^{sa} s/. a/. G. Naum	Iunie	22	450	—
Iunie	5	„ acc/. n/. o/. A. Ionescu	Iunie	27	2145	—	„	23	„ „ „ avista a/. N. Dan	„	23	488	25
„	28	„ diverse efecte trimise ¹⁾	„	28	425	—							

¹⁾ Rubricarea poate să se facă și altfel d. e. ca sumele de bani să vină imediat după coloana de text. Se pot induce și alte coloane.

Dacă privim mai de aproape acest cont vedem, că Georgescu are să plătească sumele din Debit în valoare . . . . . f. 12726.70 și are să încasseze sumele din Credit, în valoare de . . . . . 9087.— astfel că substrăgând aceste sume căpătăm un sald de . . . f. 3639.70 pe care îl mai datorește Georgescu bancherului său, și pe care ar ave să-l plătească la 30 Iunie, când s'a stabilit termenul de încheiere pentru contul curent.

Făcându-se astfel am avé un cont curent simplu ca pentru afacerile cu mărfuri.

Fiind-că acest cont curent este un cont curent de bancă se calculează și interese.

1. Calcularea intereselor după metoda progresivă.

La contul curent Nr. I. vedem, că în Debit sunt șapte posturi, iar în credit sunt șese. Fie-care din aceste posturi are dată și scadență. La calcularea de interese nu influințează de loc data ci numai scadența. Astfel primul post din Debit îl plătește bancherul la 1 Ianuarie și deci Georgescu datorește bancherului suma de f. 3000 precum și interesele din 1 Ianuarie până la 30 Iunie adecă pentru un restimp de 180 de zile.

Se va scrie deci în coloana pentru zile numărul de 180 zile și acestea multiplicat cu capitalul de f. 3000 va resulta 540000, care apoi divizat cu 100 ne va da 5400 de Numeri de interese. Lucrul acesta este deja cunoscut din formulele de mai înainte, căci scim că $N = \frac{C \times q \cdot t}{100}$

Luând postul al doilea din Debit cu data 20 Februarie, vedem că acesta are *scadența la 31 Maiu*, adecă bancherul a plătit pentru Georgescu suma de f. 2144.17 la 31 Maiu și astfel el va socoti interese dela scadență până la termenul de încheiere, care este *30 Iunie*.

Calculând acest post constatăm, că sunt 30 de zile și aflând numerii de interese 643 trecem zilele și Nrii în coloanele respective.

Urmând astfel mai departe vom calcula dela toate posturile atât din Debit cât și din Credit zile și Nri dela scadențele singuraticice până la termenul de încheiere al contului curent.

Fiind luat ca basă 6% pro anno ar urma ca să calculăm interese dela suma Numerilor din Debit și să le scriem în Debit și de asemenea să calculăm dela suma Numerilor din Credit și să scriem interesele în Credit.

Adunând constatăm în Debit Nri 8534, din cari prin divisiunea cu 60 am căpeta interese f. 142.23, cari ar trebui să le scriem în Debit la sume. Deasemenea constatăm în Credit Nri 7238, din cari prin divisiunea cu 60 am căpeta interese f. 120.63, cari ar trebui scrise în Credit la sume.

Balansând acum sumele de bani din Debit și din Credit cu interesele lor, se capătă un sald general și se bonifică și interesele în partea unde se cuvine.

¹⁾ Unii teoretici nu fac divisiunea cu 100 până la urmă.

Nr. I. Cont curent progresiv.

1.

Debit

N. Georgescu

Data	Textul	Scadența	Pile	Nu- meri	Suma		
					f.	c.	
Ianuarie 1	Pt. plătit din o/. s/. lui N.	Ianuarie	1	180	5400	3000	—
Februarie 20	„ acc/. n/. o/. I. Șona...	Maiu	31	30	643	2144	17
Martie 3	„ diverse monete trimise	Martie	3	117	1026	877	—
„ 15	„ acc/. n/. o/. A. Ionescu	Iunie	30	—	—	655	53
Maiu 20	„ diverse efecte trimise	Maiu	20	40	1392	3480	—
Iunie 5	„ acc/. n/. o/. A. Ionescu	Iunie	27	3	64	2145	—
„ 28	„ diverse efecte trimise	„	28	2	9	425	—
„ 30	„ 6% ₀ inter. dela Nri 1296					21	60
						8534	12748 30
Iulie 1	Sald	Iunie	30			3661	30

11

(domiciliul). 6%

Credit

Data	Textul	Scadența	Zile	Nu- meri	Suma	
					f.	c.
Ianuarie 15	Pt. diverse efecte primite	Ianuarie 15	165	2226	1348	55
Februarie 2	„ R ^{sa} s/. a/. N. Teodor	Februarie 20	130	3062	2355	40
Aprile 3	„ „ „ „ I. Cornea	Maiu 15	45	1460	3244	80
Maiu 25	„ diverse monete primite	„ 25	35	420	1200	—
Iunie 2	„ R ^{sa} s/. a/. G. Naum	Iunie 22	8	36	450	—
„ 23	„ „ „ avista a/. N. Dan	„ 23	7	34	488	25
„ 30	Saldul numerilor			1296		
„ 30	Saldul general al sumelor				3661	30
				8534	12748	30

S'ar pute face și altfel. Din calcularea de mai înainte rezultă că Georgescu are să plătească bancherului toate sumele din

Debit și ca interese	f. 142.23
Deasemenea Georgescu are să primească dela bancher toate sumele din Credit și ca interese	„ 120.63
Făcând diferența rezultă un sald de	f. <u>21.60</u>

Așadară Georgescu va plăti diferența de capitale în sumă de f. 3639.70 (după-cum s'a arătat mai înainte) și ca interese f. 21.60.

Această explicare s'a făcut aici pentru înțelegerea fundamentală a calculării. În practică se purcede în mod mai lesnicios astfel, că se face saldul Numerilor.

Avem în Debit 8534 de Numeri, iar	
în Credit 7338	„ „
resultă un sald <u>1296</u>	„ „

Acești Numeri se scriu spre balansare în coloana de Numeri din Credit și dela ei se calculează interese pe partea opusă adică în Debit, ceea-ce dă ca rezultat f. 21.60.

După-ce s'au calculat și interesele, se balansează din nou sumele și deoarece Debitul e mai mare, se constată un sald general de f. 3661.30, care după regulile încheierii ori-cărui cont de contabilitate se scrie în partea, unde sunt sume mai puține, în exemplul nostru în Credit.

Recapitulând cele șise putem face următoarea regulă pentru calcularea intereselor de *cont curent progresiv*:

Calculăm zile și Numeri dela scadența fie-cărui post până la termenul de încheiere (la noi 30 Iunie), facem apoi saldul Numerilor și acest sald îl scriem în partea unde sunt numeri mai puțini și din acest sald calculăm interese pe partea opusă a contului (pe partea opusă a saldului de Numeri); în fine facem saldul general, pe care pentru balansare îl trecem unde sunt sume mai mici, și tragem liniile de încheiere.

În urma acestei calculări rezultă că Georgescu datorește bancherului suma de f. 3661.30, care sumă, neachitându-se conform contractului, se trece din nou în Debitul lui Georgescu ca datorie cu scadența de 30 Iunie, pe o altă perioadă de afaceri de cont curent.

2. Calcularea intereselor după metoda retrogradă.

Metoda progresivă desvoltată mai înainte în timpul mai nou a început a fi înlocuită cu altă metodă mai practică. La metoda progresivă calculările de numere se fac atunci, când are să se facă și încheierea contului curent, de regulă la 30 Iunie și 31 Decembre, deși este hotărît de mai înainte un termen de încheiere, totuși de multe-ori împrejurările aduc cu sine, că trebuie încheierile să se facă și altă dată în decursul anului, astfel că nu trebuie să se aștepte termenul de încheiere pentru a se socoti Numerii.

Având însă într'o afacere multe conturi curente, este o mare muncă, ca la fine să se calculeze și numerii și să se facă și încheierea cu deosebire la încheierea anuală a contabilității.

Metoda *retrogradă* ne oferă aceea înlesnire, că putem calcula numeri deodată cu trecerea unui post în cont curent, astfel că la jumătate de an sau la sfârșitul anului avem numerii calculați și trebuie să facem numai încheierea. Această metodă se mai numește și *francesă* sau *epocă*.

Pentru a calcula un cont curent după această metodă, luăm scadența cea mai depărtată spre îndărpt și aceasta o numim *epoca*, adecă un termen până la care calculăm ȃilele dela fie-care scadență următoare.

În cazul nostru (cont curent Nr. II.) ca *epoca* luăm scadența de 1 Ianuarie. Toate posturile următoare atât din Debit cât și din Credit le reducem la această scadență adecă calculăm Numerii pentru ȃilele dela scadența fie-cărui post spre îndărpt (retrograd) până la *epoca*.

Luând primul post din Debit, vedem, că dela scadența 1 Ianuarie până la *epoca*, care e tot prima Ianuarie, nu avem nici o ȃi prin urmare nici un număr.

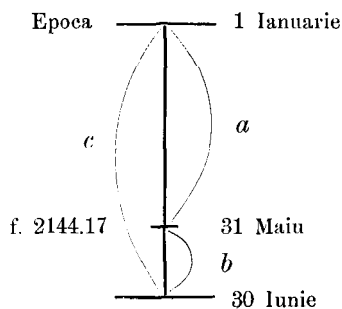
Luând postul al doilea din Debit calculăm Numerii dela scadența 31 Maiu îndărpt (retrograd) până la *epoca* și constatăm 150 de ȃile și Numeri 3216.

Trecând la primul post din Credit vom calcula dela scadența 15 Ianuarie ȃilele îndărpt până la *epoca* 1 Ianuarie și constatăm 15 ȃile și 202 Numeri.

Purcedem așa la fie-care post în Debit și în Credit și anume facem aceste calculări imediat, când trecem un post în cont curent. Ajungând la 30 Iunie avem calculați Numerii dela toate posturile, și nu ne rămâne decât a face încheierea.

Încheierea se face cu totul altfel ca la metoda progresivă.

Pentru a stabili regula de încheiere trebuie să explicăm procedura noastră de calculare. Spre acest scop luăm postul al doilea din Debit, în care banherul plătește pentru Georgescu la 31 Maiu suma de f. 2144.17. Considerând acest post vedem, că ar trebui să se calculeze numere (adecă interese) dela scadența 31 Maiu, până la termenul adevărat de încheiere adecă până la 30 Iunie, va să ȃică pe 30 de ȃile, iar noi am calculat dela 31 Maiu îndărpt până la *epoca*, prin ceea ce s'a făcut o eroare, care trebuie corectată.

Ne închipuim linia de alătura, că reprezintă distanța de timp dela 1 Ianuarie până la 30 Iunie.

Nu începe nici o îndoială, că dela postul nostru trebuie să calculăm interese pentru distanța *b* adecă pentru 30 de ȃile, ceea ce nedă 643 de Numere sau f. 10.72 interese.

Noi am calculat dela acest post 150 de țile adecă pentru distanța a și am căpătat 3216 Numeri adecă f. 53·60 interese. Vedem deci că nu corăspunde cu adevărul și astfel facem următoarea corectură. La încheiere calculăm încă odată Nrii dela postul de f. 2144·17 pentru distanța c , adecă pentru 180 de țile și căpătăm 3859 de Numeri sau interese f. 64·32, pe cari îi trecem pe partea opusă a contului, în cazul nostru în Credit și astfel la încheiere se face de sine o subtracțiune și ne dă același rezultat.

Recapitulând avem $a =$ Nri 3216 sau f. 53·60 interese

$c =$ „ 3859 „ „ 64·32 interese

Subtrăgând căpătăm $b =$ Nri 643 sau f. 10·72 interese

Astfel țicem că $c - a = b$. *Va să țică la metoda progresivă calculăm Numeri și interese pentru distanța b , ceea-ce corăspunde cu realitatea. La metoda retrogradă din contră calculăm greșit pentru distanța a și corectăm apoi greșala prin trecerea pe partea opusă a numerilor dela distanța c și căpătăm $c - a$, ceea-ce este întru toate egal cu b .*

Tot asemenea am purcede, dacă am calcula postul din Credit cu scadența de 15 Ianuarie, cu deosebirea că numerii pentru distanța c i-am trece pentru corectură în partea Debitului.

Astfel ar trebui să operăm cu fie-care post ca să îndreptăm greșala, adecă să calculăm numeri pentru distanța c și să-'i trecem pe partea opusă, adecă dela posturile din Debit să le trecem în Credit și viceversa.

Dacă ar fi să purcedem așa, atunci metoda retrogradă nu numai că nu ar oferi nici un avantajiu, ci din contră ne-ar da mai mult de lucru. Cugetându-ne însă puțin, vom vedé, că pentru încheiere putem aduna toate sumele de bani din Debit și acestea le trecem în Credit în text și calculăm dela ele numeri pentru distanța c și astfel avem dela f. 12726·70 Numeri de corectură 22909 în Credit. De asemenea adunăm sumele de bani din Credit și le scriem în Debit în text, iar dela ele calculăm Numeri pentru distanța c adecă pentru 180 de țile și căpătăm în Debit în text f. 9087.— și Numeri 16357 după-cum se vede din contul curent Nr. II a.

După-ce s'a făcut această corectură, facem saldul tuturor numerilor și vedem, că resultă ca sald de Nri 1296 tot ca la metoda progresivă, cu deosebirea, că acest sald este pe partea opusă a contului. Dela acest sald de Numeri se calculează, interese tot pe partea unde este saldul numerilor și vom căpăta același rezultat ca și la metoda progresivă.

În practică însă se purcede și mai ușor, căci în loc ca să calculăm numeri pentru distanța c și în Debit și în Credit, facem saldul sumelor (numit sald brut căci nu conține și interese) pe care-l scriem în partea unde sunt sume mai puțin. După-cum se vede din contul curent II b.

avem în Debit f. 12726·70

iar în Credit „ 9087.—

astfel avem saldul brut f. 3639·70

Nr. II. a. Cont curent retrograd.

1.

1.

Debit

N. Georgescu

(domiciliul)

Credit

Data	Textul	Scadența	Pile	Nu- meri	Suma		Data	Textul	Scadența	Pile	Nu- meri	Suma			
					f.	c.						f.	c.		
Ianuarie	1 Pt. plătit din o/. s/. lui N....	Ianuarie	1	Epoca	3000	—	Ianuarie	15 Pt. diverse efecte primite	Ianuarie	15	15	202	1348	55	
Februarie	20 „ acc/. n/. o/. I. Șona	Maiu	31	150	3216	2144	17	Februarie	2 „ R ^{sa} s/. a/. N. Teodor	Februarie	20	50	1178	2355	40
Martie	3 „ diverse monete trimise	Martie	3	63	553	877	—	Aprile	3 „ „ „ „ I. Cornea	Maiu	15	135	4381	3244	80
„	15 „ acc/. n/. o/. A. Ionescu	Iunie	30	180	1181	655	53	Maiu	25 „ diverse monete primite	„	25	145	1740	1200	—
Maiu	20 „ diverse efecte trimise	Maiu	20	140	4872	3480	—	Iunie	2 „ R ^{sa} s/. a/. G. Naum	Iunie	22	172	774	450	—
Iunie	5 „ acc/. n/. o/. A. Ionescu	Iunie	27	177	3797	2145	—	„	23 „ „ „ avista a/. N. Dan	„	23	173	844	488	25
„	28 „ diverse efecte trimise	„	28	178	756	425	—	„	30 Nrii de corectură dela Deb. f. 12726.70	„	30	180	22909		
„	30 Nri de corectură dela cred. f. 9087.	„	30	180	16357			„	30 Saldul general				3661	30	
„	30 Saldul Numerilor				1296										
„	30 6% interese dela Nrii 1296					21	60								
					32028	12748	30					32028	12748	30	

Nr. II. b. Cont curent retrograd cum este în practică.

1.

1.

Debit

N. Georgescu

(domiciliul)

Credit

Data	Textul	Scadența	pile	Nu- meri	Suma		Data	Textul	Scadența	pile	Nu- meri	Suma		
					f.	c.						f.	c.	
Ianuarie 1	Pt. plătit din o/. s/. lui N...	Ianuarie 1		Epoca	3000	—	Ianuarie 15	Pt. diverse efecte primite	Ianuarie 15	15	202	1348	55	
Februarie 20	„ acc/. n/. o/. I. Șona	Maiu 31	150	3216	2144	17	Februarie 2	„ R ^{sa} s/. a/. N. Teodor	Februarie 20	50	1178	2355	40	
Martie 3	„ diverse monete trimise	Martie 3	63	553	877	—	Aprile 3	„ „ „ „ I. Cornea	Maiu 15	135	4381	3244	80	
„ 15	„ acc/. n/. o/. A. Ionescu	Iunie 30	180	1181	655	53	Maiu 25	„ diverse monete primite	„ 25	145	1740	1200	—	
Maiu 20	„ diverse efecte trimise	Maiu 20	140	4872	3480	—	Iunie 2	„ R ^{sa} s/. a/. G. Naum	Iunie 22	172	774	450	—	
Iunie 5	„ acc/. n/. o/. A. Ionescu	Iunie 27	177	3797	2145	—	„ 23	„ „ „ avista a/. N. Dan	„ 23	173	844	488	25	
„ 28	„ diverse efecte trimise	„ 28	178	756	425	—	„ 30	Sald. brut al sum. f. 3639.70	„ 30	180	6552			
„ 30	Saldul numerilor			1296			„ 30	Saldul general al sumelor				3661	30	
„ 30	6% _o interese dela Nri 1296				21	60								
					15671	12748	30					15671	12748	30

pe care îl trecem în text în partea unde este suma de bani mai mică, adică în Credit, și calculăm Numeri pentru distanța c adică pentru 180 de zile și căpătăm Numeri de corectură 6552. Făcând și aci saldul tuturor Numerilor căpătăm 1296 de numeri tot ca la metoda progresivă.

Astfel la metoda retrogradă stabilim următoarea regulă: *Calculăm Numeri atât în Debit cât și în Credit dela scadența fie-cărui post în mod retrograd până la epoca stabilită și după-ce avem Numerii astfel calculați, facem saldul brut al sumelor de bani, îl scriem în text în partea (Debitului sau Creditului) unde este suma mai mică, calculăm dela acest sald brut numeri pentru timpul dela terminul de încheiere până la epocă (în cazul nostru 180 de zile), facem apoi saldul tuturor numerilor și-l scriem pentru balansare în partea unde sunt numeri mai puțini; dela acest sald de numeri calculăm interese tot în partea unde e saldul numerilor (pentru corectură) și în fine facem saldul general al sumelor de bani cu interese cu tot.*

După-cum am vădit la metoda aceasta retrogradă discontăm singuraticele posturi per ziua epocii, adică subtragem interesele și vedem ce valoare are fie-care sumă pe ziua epocii adică în cazul nostru la 1 Ianuarie. După-ce am făcut această discontare calculăm interese dela 1 Ianuarie până la terminul de încheiere și le adunăm.

Este tocmai așa ca cum am subtrage din fie-care sumă interesele pentru distanța a și am adauge interesele pentru distanța c prin ceea nu se face altceva, decât se calculează în realitate interese de cont curent pentru distanța reală b .

Luând ca exemplu postul din Debit	f. 2144.17
am avé să adaugem interesele pentru b	„ 10.72
astfel starea reală la 30 Iunie ar fi	<u>f. 2154.89</u>

La metoda retrogradă am purces altfel și anume din	
suma de	f. 2144.17
am subtras (discontat) interesele pentru distanța a	„ 53.60
și am căpătat per 1 Ianuarie	<u>f. 2090.57</u>
la care adăugând interese pentru distanța c	„ 64.32
am căpătat aceeași valoare	<u>f. 2154.89</u>
per 30 Iunie adevăratul termin de încheiere al contului curent.	

3. Calcularea intereselor dela o scadență la alta, metoda de scară (hamburesă, engleză).

Această metodă este cea mai logică, căci se calculează Numerii dela o scadență la alta începând cu cea mai depărtată, în cazul nostru cu scadența de 1 Ianuarie.

În 1 Ianuarie Georgescu datoresce suma de f. 3000, dar pentru aceea în 15 Ianuarie plătesce pentru bancher f. 1348.55 și astfel pe viitor mai este Debitor numai pentru diferența de f. 1651.45 și anume din 15 Ianuarie până la proxima scadență, care este în 20 Februarie.

Nr. III. Cont curent de scard.

Caracterul	Sumele		Scadențele	Țile	Numeri	
					Debit	Credit
D	f. 3000	—	Din Ianuarie 1 — Ianuarie 15	15	450	—
C	" 1348	55				
D	f. 1651	45	" " 15 — Februar. 20	35	578	—
C	" 2355	40				
C	f. 703	95	" Febr. 20 — Martie 3	13	—	92
D	" 877	—				
D	f. 173	05	" Martie 3 — Maiu 15	72	125	—
C	" 3244	80				
C	f. 3071	75	" Maiu 15 — " 20	5	—	154
D	" 3480	—				
D	f. 408	25	" " 20 — " 25	5	20	—
C	" 1200	—				
C	f. 791	75	" " 25 — " 31	5	—	40
D	" 2144	17				
D	f. 1352	42	" " 31 — Iunie 22	22	297	—
C	" 450	—				
D	f. 902	42	" Iunie 22 — " 23	1	9	—
C	" 488	25				
D	f. 414	17	" " 23 — " 27	4	17	—
D	" 2145	—				
D	f. 2559	17	" " 27 — " 28	1	26	—
D	" 425	—				
D	f. 2984	17	" " 28 — " 30	2	60	—
D	" 655	53				
D	f. 3639	70	" " 30 — " 30	—	—	—
D	" 21	60	Saldo Nrilor	—	—	1296
D	f. 3661	30	Interese dela Nrii 1296 cu 6%			
			Saldul general		1582	1582

Urmăm această procedură până la terminul de încheiere, calculând Numeri în Debit sau în Credit, după-cum este caracterul sumei de bani.

Coloanele pentru calcularea acestui Cont curent sunt următoarele:

a) coloana pentru însemnarea, dacă suma de bani este luată din Debit sau din Credit; b) coloana pentru timpul de calculare al numerilor, adică din scadență în scadență, progresiv; c) coloana pentru însemnarea Țilelor și d) două coloane pentru numerii de Debit și de Credit. (Unii la început pun și o coloană pentru dată).¹⁾

Dacă ne uităm la acest sistem de coloane, vedem îndată, că această calculare nu se poate face în registrul contabilității (Salda Conti), ci trebuie făcută pe un blanchet separat, atunci când vrem să facem încheierea generală a Contului curent.

La calculare vom purcede în modul următor:

Fiind-că suma cu scadența cea mai depărtată este în Debit f. 3000, de aceea scriem în prima coloană caracterul acestei sume adică *Debit* sau mai pe scurt *D.*, imediat în coloana următoare scriem suma de f. 3000.—, apoi în coloana viitoare indicăm timpul, cât rămâne cu interese această sumă până la proxima scadență, adică din 1 Ianuarie până în 15 Ianuarie; constatăm mai departe Țilele și le scriem în coloana de Țile; în fine aflăm numerii pentru 15 Țile și căpătăm 450 de Numeri, pe cari îi scriem în coloana de Debit a Numerilor, deoarece-ce și suma de f. 3000.— are caracterul de Debit.

Continuând mai departe scriem în coloana de sume f. 1348.55, adică suma cu scadența 15 Ianuarie, punem caracterul „*Credit*“ și fiind-că sumele au caracter diferit,²⁾ le subtragem și diferenței de f. 1651.45 îi adaugem caracterul *D.*, adică caracterul sumei celei mai mari. Diferența aceasta de f. 1651.45 rămâne cu interese din 15 Ianuarie până la 20 Februarie. Calcularea merge în chipul acesta mai departe până la 30 Iunie, când se face saldul intereselor *ca la metoda progresivă*, și din acest sald se calculează interese. Dacă saldul vine scris în coloana de Credit a numerilor, ca în cazul nostru, atunci interesele le scriem în coloana sumelor cu caracterul de Debit (și viceversa).

Astfel suma din urmă ne indică saldul general al sumelor de bani și interese în valoare de f. 3661.30.

După-ce s'a făcut calcularea intereselor pe formularul arătat, interesele acestea (fără numerii) se trec în registrul conturilor curente (Salda Conti) în contul lui Georgescu și se face încheierea definitivă după regulile cunoscute în contabilitate.

¹⁾ Coloane pot fi și mai multe și arangiate chiar și altfel.

²⁾ Dacă sumele au același caracter, atunci le adunăm.

4. Cont curent cu posturi, cari trec peste termenul de încheiere.

Calculare cu numerii roșii.

Contul curent tractat până acum a avut posturi, cari n'au trecut peste termenul de încheiere. Se întâmplă însă foarte des, ca în decursul unei perioade de afaceri să se ivească și posturi, a căror scadență să treacă peste termenul de încheiere, după-cum se vede în Contul curent Nr. IV.

Acest Cont curent, care se începe din Ianuarie și se încheie la 30 Iunie, are în Debit două posturi, unul cu scadența la 22 Iulie și altul la 15 August, iar în Credit unul cu scadența la 20 August și altul la 14 Iulie, cari trec peste termenul de încheiere stabilit la 30 Iunie.

a) **Progresiv.**¹⁾ Dacă nu luăm în considerare aceste patru posturi, atunci Contul curent se calculează *progresiv după regulile știute*, adică se calculează ȃile și Numerii dela scadența fie-cărui post până la termenul de încheiere.

În contul curent Nr. IV. avem postul cu data 22 Martie, cu care Socol... este debitat, dar pe care bancherul din capitală încă nu l'a plătit, ci îl va plăti numai în 22 Iulie, va să ȃică 22 de ȃile după încheierea contului curent. Noi încheiăm toate posturile la 30 Iunie. Se naște întrebarea, că f. 500, cari are să-i plătească bancherul la 22 Iulie, ce valoare vor avé la 30 Iunie. Vedem deci, că aici nu e altceva decât un simplu discount pentru cele 22 de ȃile, ce trec peste termenul de încheiere al contului curent, care este la 30 Iunie.

Astfel stând lucrul, ar trebui să calculăm Numerii pentru 22 de ȃile și ca într'adevăr interesele ce rezultă să le subtragem din suma de f. 500, ar trebui acești Numerii să-i trecem pe partea opusă, în cazul nostru în Credit.

Așa ar trebui să facem și cu Numerii dela postul următor de f. 2350.67. Deasemenea dela cele două posturi din Credit (de f. 455 și f. 1000) să calculăm Numerii pentru ȃilele, ce trec peste 30 Iunie și acești Numerii să-i scriem în partea opusă adică în Debit.

Acest lucru se poate face și altfel: *Calculăm ȃilele dela aceste patru posturi, dela scadențele lor îndéřpt (retrograd) până la termenul de încheiere al contului (30 Iunie), și însemnăm în coloanele respective atât ȃilele cât și numerii cu cerneală roșie. Când purcedem la încheierea generală, trecem acești Numerii roșii pe partea opusă (Numerii din Debit în Credit și viceversa) și-i scriem cu cerneală neagră, sau ceea-ce este tot atât, facem saldul numerilor roșii și-i scriem cu negru pe partea, unde sunt mai puțini numerii roșii. Prin aceasta s'a făcut discountarea (adică reducerea celor patru posturi la valoarea ce o au la 30 Iunie, sau subtragerea intereselor), despre care s'a vorbit mai înainte.*

¹⁾ Metoda progresivă se poate numi și „directă”, iar cea retrogradă „indirectă”.

Astfel acum avem să facem saldul tuturor numerilor negri (cei roșii n'au să fie considerați) și-i scriem după regula saldului în partea unde sunt numerii negri mai pușini, în cazul nostru în Debit. Dela acest saldo de numeri se calculează interese și se trec pe partea opusă a acestui sald, în cazul nostru în Credit. În fine se face saldul general.

Contul curent Nr. V numai în formă se deosebesce de Nr. IV. și anume dela posturile cu scadența peste termenul de încheiere *nu calculăm nici ȃile nici interese, ci le transportăm pentru încheiere simplu pe părțile opuse.* Astfel stând lucrul, vedem că am calculat după metoda progresivă numai dela posturile, ce au scadența înainte de 30 Iunie, iar celelalte patru le-am transportat. Facem apoi o încheiere provisorie cu interese și căpătăm un sald al sumelor de f. 2725.38. Lucrul acesta însă nu corespunde cu realitatea, de aceea redeschidem contul, trecând atât saldul, cât și posturile de transport pe părțile opuse ale contului curent, adecă astfel cum erau ele trecute la început.

Căutăm apoi ce valoare au aceste posturi la 30 Iunie, ȃiua de încheiere a contului curent. Aici se face scontarea acestor posturi, adecă se subtrag din ele interesele pentru ȃilele, ce trec peste termenul de încheiere (o scontare ca și la polițe).

Accastă scontare (subtragere de interese) se face așa, că dela Numerii din Debit calculăm interese în Credit, iar dela Numerii din Credit calculăm interese în Debit, sau ceca-ce ar fi tot atât, facem saldul Numerilor și calculăm numai odată interese, dar tot pe partea unde vine saldul Numerilor (ca la metoda retrogradă).

În fine facem saldul general al sumelor, care trebuie să consune întru toate cu saldul aflat în contul curent Nr. IV.

b) Retrograd. Când avem să calculăm după metoda retrogradă un cont curent, care are posturi, ce trec peste termenul de încheiere, purcedem în modul următor: Calculăm dela *toate* posturile, fără deosebire dacă trec sau nu, peste termenul de încheiere, ȃile și Numeri în mod retrograd, după regulile cunoscute mai înainte. La urmă facem corectura, calculând saldul brut al sumelor și dela acesta Numeri pentru distanța de timp dela termenul de încheiere îndărăpt până la epocă, în cazul nostru pentru 180 de ȃile, după-cum se vede în contul curent Nr. VI. Prin această calculare se face corectura la toate sumele de bani pentru distanța de timp de 180 de ȃile.

La posturile cele patru încă s'a făcut prin această corectura pentru 180 de ȃile, dar au rămas necorectate (scontate, s'au subtras interesele) pentru ȃilele, ce trec peste termenul de încheiere, ceca-ce corespunde realității, căci astfel toate posturile sunt reduse la valoarea ce o au ele la 30 Iunie.

Nr. IV. Cont curent cu numerii roșii.

Debit

A. Socol,

Data	Textul	Scadența	Zile	Nu- meri	Suma	
					f.	c.
Ianuarie 1	Pt. T ^a s/. o/. A. Gogu	Ianuarie 7	173	4732	2735	—
„ 27	„ o plată făcută lui N. N.	„ 27	153	612	400	—
Februarie 20	„ diverse efecte trimise	Februarie 20	130	983	755	53
Martie 3	„ T ^a s/. o/. I. Antonescu	Maiu 25	35	1567	4477	50
„ 22	„ „ „ „ G. Naum...	Iulie 22	22*	110	500	—
Maiu 15	„ „ „ „ I. Oltean...	August 15	45	1058	2350	67
Iunie 2	„ „ „ „ G. Naum...	Iunie 30	—	—	3767	33
„ 15	„ o plată făcută lui N. N.	„ 15	15	300	2000	—
„ 30	2) Saldul Numerilor negri	—	—	—	6019	—
				14213	16986	03
Iulie 1	Sald	Iunie 30			4107	71

*) Numerii tipăriți gros însemnează că sunt tipăriți cu roșu.

(domiciliul)

Credit

Data	Textul	Scadența	Zile	Nu- meri	Suma	
					f	c.
Ianuarie	2 Pt. R ^{sa} s/. a/. I. Stener	Ianuarie	5	175	2625	1500 —
"	22 „ platas/. lui G.N. din o/. n/.	"	22	158	5514	3489 50
Februarie	22 „ R ^{sa} s/. a/. A. I., loco	Februarie	26	124	3085	2488 —
Martie	15 „ „ „ „ G. O. ...	Maiu	26	34	324	952 40
Aprilie	3 „ diverse monete primite	Aprilie	3	87	1695	1948 —
Maiu	20 „ R ^{sa} s/. a/. N. N.	August	20	50	228	455 —
Iunie	12 „ diverse monete primite	Iunie	12	18	170	945 10
"	14 „ R ^{sa} s/. a/. N. N.	Iulie	14	14	140	1000 —
"	30 ¹⁾ Saldul Numerilor roșii	—	—	—	800	— —
"	30 ²⁾ 6 ^o / _o inter. dela Nri 6019	—	—	—	—	100 32
"	30 ⁴⁾ Saldul general	—	—	—	—	4107 71
					14213	16986 03

Nr. V. Cont curent, în care se transportează posturile, cari au scadența peste termenul de încheiere.

1

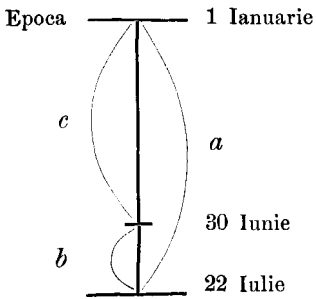
1.

Debit					A. Socol					..... (domiciliul)					Credit				
Data	Textul	Scadența	Pile	Nu- meri	Suma		Data	Textul	Scadența	Pile	Nu- meri	Suma							
					f.	c.						f.	c.						
Ianuarie	1 Pt. T ^a s/. o/. A. Gogu	Ianuarie	7	173	4732	2735	—	Ianuarie	2 Pt. R ^{sa} s/. a/ I. Stener	Ianuarie	5	175	2625	1500	—				
"	27 " o plată făcută lui N. N.	"	27	153	612	400	—	"	22 " plata s/. lui G.N. din o/.n/.	"	22	158	5514	3489	50				
Februarie	20 " diverse efecte trimise	Februarie	20	130	983	755	53	Februarie	22 " R ^{sa} s/. a/. A. I. loco	Februarie	26	124	3085	2488	—				
Martie	3 " T ^a s/. o/. I. Antonescu	Maiu	25	35	1567	4477	50	Martie	15 " " " G. O.	Maiu	26	34	324	952	40				
"	22 " " " " G. Naum	Iulie	22	—	—	500	—	Aprilie	3 " diverse monete primite	Aprilie	3	87	1695	1948	—				
Maiu	15 " " " " I. Oltean	August	15	—	—	2350	67	Maiu	20 " R ^{sa} s/. a/. N. N.	August	20	—	—	455	—				
Iunie	2 " " " " G. Naum	Iunie	30	—	—	3767	33	Iunie	12 " diverse monete primite	Iunie	12	18	170	945	10				
"	15 " o plată făcută lui N. N.	"	15	15	300	2000	—	"	14 " R ^{sa} s/. a/. N. N.	Iulie	14	—	—	1000	—				
"	30 Trsp. sum. ce trec peste term.	August	20	—	—	455	—	"	30 Transp. sum. peste termin	"	22	—	—	500	—				
"	30 Transp. sum. ce trec peste termenul 30 Iunie	Iulie	14	—	—	1000	—	"	30 " " " "	August	15	—	—	2350	67				
"	30 Saldul Numerilor	—	—	—	5219	—	—	"	30 6% ₀ interese dela Nrii 5219	—	—	—	—	86	98				
									Saldul sumelor					2725	38				
					13413	18441	03						13413	18441	03				
Iulie	1 Saldul sumelor*)	Iunie	30	—	—	2725	38	Iulie	1 Transp. sumelor din Debit	August	20	50	228	455	—				
"	1 Transp. sumelor din Credit	Iulie	22	22	110	500	—	"	1 " " " "	Iulie	14	14	140	1000	—				
"	1 " " " "	August	15	45	1058	2350	67	"	1 6% ₀ inter. dela Nrii din Debit	—	—	—	—	19	47				
"	1 6% ₀ int. dela Nrii din Credit	—	—	—	—	6	13	"	1 Saldo general	Iunie	30	—	—	4107	71				
						5582	18							5582	18				
Iulie	1 Saldo general	Iunie	30	—	—	4107	71												

*) Aici s'a făcut și o încheiere definitivă pentru a proba exactitatea teoriei, dar în practică trebuie făcută numai transportarea și nu mai trebuie nici un fel de calculare.

Dacă luăm postul de f. 500 cu scadența la 22 Iulie, putem dice, că după metoda retrogradă s'au calculat Numeri pentru 202 zile, distanța *a*, și interesele acestea s'au subtras din f. 500, și apoi prin trecerea pe partea opusă a numerilor pentru 180 de zile, distanța *c*, a ramas în realitate subtragerea intereselor pentru 22 zile adecă pentru distanța *b*.

Cu alte cuvinte s'a discontat suma de f. 500 și s'a constatat ce valoare are ea în 30 Iunie.

Explicație: Dela f. 500.— interesele pentru 202 zile (*a*)

fac „	16.83
<u> </u>	<u> </u>
f. 483.17	la această sumă adaugem interese pentru
180 zile (<i>c</i>)	„ 15.—
<u> </u>	<u> </u>
f. 498.17	aceasta este valoarea sumei la 30 Iunie.

Lucrul acesta făcut după metoda progresivă cu Numeri roșii are următoarea explicație:

Ați la încheiere ne aflăm în 30 Iunie, iar suma de f. 500.— are scadența la 22 Iulie, deci subtrăgând interese pe 22 zile . „ 1.83

<u>   </u>
f. 498.17

Ca *epocă* în contul curent Nr. VI am luat termenul de 1 Ianuarie. Tot așa de bine se putea lua epoca la 5 Ianuarie și astfel calculările le-am face până la această epocă. În cazul acesta la primul post din Credit nu s'ar calcula nici o și nici un număr, ci în coloanele respective s'ar scrie cuvântul: *epocă*. La postul prim din Debit am fi calculat 2 zile etc.

Dacă am fi purces astfel la facerea corecturei, am fi calculat Numeri pentru 175 de zile dela saldul brut al sumelor, adecă dela termenul de încheiere 30 Iunie îndărpt până la 5 Ianuarie. ¹⁾

c) Același cont curent după metoda de scară Nr. VII.

Aici calculăm Numeri din scadența în scadența fără a ne preocupa de termenul de 30 Iunie, și mergem înainte până la cea mai depărtată scadență adecă până la 20 August.

Astfel am căpătat un sald de Debit de f. 4208.03, dela care sumă pentru a face *corectura*, calculăm numeri retrograși dela 20 August până la termenul de 30 Iunie și acești Numeri pentru corectură îi trecem în coloana opusă, în cazul nostru în coloana de Credit a Numerilor.

¹⁾ Pentru deprindere se poate calcula și contul curent retrograd, transportându-se posturile, cari trec peste termenul de încheiere.

Aşadară avem pentru cele patru posturi în Credit Numeri	2104
iar în Debit Nri	394
	145
	532
	233
	1304

şi subtrăgând căpătăm tot atâţi Numeri roşii. Numeri 800

O variantă a acestei calculări, usitată mai rar, este Contul curent Nr. VIII.

La această variantă calculăm Numeri din scadenţă în scadenţă după regulile cunoscute şi Numerii îi scriem după caracterul lor în Debit sau în Credit. Calcularea aceasta se face însă numai până la 30 Iunie dela toate posturile, cari au scadenţa înainte de 30 Iunie şi după-cum se vede din formularul Nr. VIII a rămas un sald de Debit de f. 2812.36.

Celelalte patru posturi, cari au scadenţa peste termenul de încheiere,¹⁾ adecă peste 30 Iunie, le discontăm pe ziua de încheiere. Pentru a face aceasta, luăm şi calculăm *retrograd* din scadenţă în scadenţă (începând cu cea mai depărtată) până la 30 Iunie, iar ca să se împlinescă discontarea, dela sumele cu caracterul Credit, calculăm Numeri în Debit şi viceversa.

Astfel începând cu postul de f. 455 calculăm Numeri din 20 August până la 15 August îndărăpt, adecă pentru 5 zile şi fiind-că suma de f. 455 este în Credit, Numerii 23, cari rezultă, îi scriem în coloana de Numeri din Debit.

Astfel avem în Debit Numeri de Discont	23
iar în Credit Nri	436
	192
	195
ceeace face	823
sau diferenţa lor	<u>Nri 800</u>

ceeace corespunde cu saldul Numerilor roşii din contul curent Nr. IV.

Sumele de bani dela posturile discontate ne dau un sald de Debit de	f. 1395.67
la care se mai adună restul de	„ 2812.36
şi căpătăm	f. 4208.03
în fine subtrăgând interesele	„ 100.35
rămăne ca sald general	f. <u>4107.68</u> ²⁾

¹⁾ Şi la metoda de scară se poate face calcularea cu Numeri roşii. Este bine să se arete în şcoalele comerciale şi astfel de exemple. Deasemenea e bine să se arete şi varianta, când se calculează posturile luându-se ca punct de orientare data postului.

²⁾ Dacă ne uităm acum la rezultatul final al diferitelor metode, vedem în adevăr o mică diferenţă de una sau două centime, care provine din calcularea cu corectură. Această diferenţă însă, faţă de sumele de bani din cont curent, dispăre cu desăvîrşire.

Nr. VII. Cont curent cu posturi peste termen.

C-a-r-a-c-t-e-r-u-l	Sumele		Timpul de calculare	Țile	N u m e r i	
					Debit	Credit
C	f. 1500	—	Din 5 Ianuarie — 7 Ianuarie	2	—	30
D	" 2735	—				
D	f. 1235	—	" 7 " — 22 "	15	185	—
C	" 3489	50				
C	f. 2254	50	" 22 " — 27 "	5	—	113
D	" 400	—				
C	f. 1854	50	" 27 " — 20 Februarie	23	—	427
D	" 755	53				
C	f. 1098	97	" 20 Febr. — 26 "	6	—	66
C	" 2488	—				
C	f. 3586	97	" 26 " — 3 Aprilie	37	—	1327
C	" 1948	—				
C	f. 5534	97	" 3 Aprilie — 25 Maiu	52	—	2878
D	" 4477	50				
C	f. 1057	47	" 25 Maiu — 26 "	1	—	11
C	" 952	40				
C	f. 2009	87	" 26 " — 12 Iunie	16	—	322
C	" 945	10				
C	f. 2954	97	" 12 Iunie — 15 "	3	—	89
D	" 2000	—				
C	f. 954	97	" 15 " — 30 "	15	—	143
D	" 3767	33				
D	f. 2812	36	" 30 " — 14 Iulie	14	394	—
C	" 1000	—				
D	f. 1812	36	" 14 Iulie — 22 "	8	145	—
D	" 500	—				
D	f. 2312	36	" 22 " — 15 August	23	532	—
D	" 2350	67				
D	f. 4663	03	" 15 August — 20 "	5	233	—
C	" 455	—				
D	f. 4208	03	" 20 " — 30 Iunie	50	—	2104
C	" 100	35	Saldul Numerilor			
	f. 4107	68	6% interese dela Numerii 6021		6021	—
			Saldul general		7510	7510

Nr. VIII. Cont curent cu posturi peste termenul de încheiere.

Caracterul	Sumele		Scadențele	Zile	Numeri		
					Debit	Credit	
C	f. 1500	—	Din 5 Ianuarie — 7 Ianuarie	2	—	30	
D	" 2735	—					
D	f. 1235	—	" 7 " — 22 "	15	185	—	
C	" 3489	50					
C	f. 2254	50	" 22 " — 27 "	5	—	113	
D	" 400	—					
C	f. 1854	50	" 27 " — 20 Februarie	23	—	427	
D	" 755	53					
C	f. 1098	97	" 20 Februar. — 26 "	6	—	66	
C	" 2488	—					
C	f. 3586	97	" 26 " — 3 Aprilie	37	—	1327	
C	" 1948	—					
C	f. 5534	97	" 3 Aprilie — 25 Maiu	52	—	2878	
D	" 4477	50					
C	f. 1057	47	" 25 Maiu — 26 "	1	—	11	
C	" 952	40					
C	f. 2009	87	" 26 " — 12 Iunie	16	—	322	
C	" 945	10					
C	f. 2954	97	" 12 Iunie — 15 "	3	—	89	
D	" 2000	—					
C	f. 954	97	" 15 " — 30 "	15	—	143	
D	" 3767	33					
D	f. 2812	36	" 30 " — 30 "	—	—	—	
			<i>Posturi discountate.</i>				
C	f. 455	—	Din 20 August — 15 August	5	23	—	
D	" 2350	67					
D	f. 1895	67	" 15 " — 22 Iulie	23	—	436	
D	" 500	—					
D	f. 2395	67	" 22 Iulie — 14 "	8	—	192	
C	" 1000	—					
D	f. 1395	67	" 14 " — 30 Iunie	14	—	195	
D	" 2812	36	Restul de mai sus.				
D	f. 4208	03					
					Saldul Numerilor	6021	—
C	" 100	35	6% interese de Credit				
D	f. 4107	68	Saldul general		6229	6229	

5. Calcularea conturilor curente cu două feluri de procent.

Dacă între doi comercianți s'a contractat un anumit procent pentru Debit și un alt procent pentru Credit, atunci o calculare pe deplin exactă este posibilă numai după metoda de scară, căci aci Numerii sunt balansați din scadență în scadență (vezi explicația Contului curent de scară).

Dacă un comerciant din provincie intră în relațiune de Cont curent cu un bancher din capitală sau din alt oraș, atunci bancherul, care este totdeodată și comisionar, calculează clientului seu în Debit interese cu un procent mai mare, iar în Credit cu un procent mai mic.

În astfel de casuri în practică nu se face o prea mare distincțiune. Dacă se poartă Contul curent după metoda progresivă sau retrogradă, se face saldul Numerilor și se calculează interesele, dacă acestea vin trecute în Debit, cu procentul cel mare, și dacă vin trecute în Credit, cu procentul cel mic.

Să admitem, că la Contul curent Nr. I. ar fi de calculat în Debit 6%, iar în Credit 4%. După-cum se vede din acest Cont curent, Georgescu va fi debitat cu interesele. *Astfel stând lucrul, deși procentul este diferit, se calculează cu 6% și cu interesele de f. 21.60 se debitează contul.*

Dacă din întâmplare interesele ar fi venit trecute în Credit, cum este la contul curent Nr. IV, V și VI, atunci s'ar fi calculat simplu cu 4%.

De aci rezultă că această procedură nu este corectă, căci Contul curent Nr. I cu 6% în Debit și cu 4% în Credit nu s'ar deosebi în privința intereselor întru nimic de același Cont curent cu 6% pentru Debit și Credit.

După metoda de scară putem însă să facem o calculare exactă și anume: Luăm ca basă Contul curent de scară Nr. III. Dacă ar fi de calculat aci 6% în Debit și 4% în Credit, am purcede în modul următor.

Numeri de Debit	Numeri de Credit	Calculăm dela Numerii din Debit 1582 interese cu 6%	
1582	286	și căpătăm	f. 26.366
		Deasemenea cu 4% dela Numerii din Credit	
		și căpătăm	$\frac{n}{f.} \quad 3.177$
Astfel căpătăm diferența de interese pentru Debit . . .			<u><u>f. 23.189¹⁾</u></u>

Lucrul acesta se poate face în alt chip și anume: *adaptăm Numerii pentru un singur fel de procent.*

În cazul nostru avem Numeri 1582 cu 6%. Acești numeri îi prefacem în Numeri cu 4%.

¹⁾ Același rezultat l'am căpăta dacă am calcula după formula generală

$$J = \frac{C \times q \times p}{36000} = \frac{C \times q \times p}{100} \times \frac{1}{360}$$

adeacă în cazul nostru pentru Debit $1582 \times 6 = 9492$

$$286 \times 4 = 1144$$

$$\text{sald . . .} \quad \frac{8348}{360} = \underline{\underline{23.188}}$$

Dacă din 1582 de Numeri cu 6% căpătăm ca interese f. 26.36
 x „ „ 4% vom avea, ca să căpătăm tot
 f. 26.36 ca interese

$$\underline{x : 1582 = 6 : 4}$$

$$x = 1582 \times \frac{6}{4}$$

Aici e raport indirect, căci cu cât
 avem un procent mai mic cu atât trebuie
 să fie suma numerilor mai mare ca să
 căpătăm aceleași interese.

Resolvând aceasta, căpătăm 2373 numerii cu 4%.

Astfel 1582 numerii cu 6% este egal cu 2373 numerii cu 4%.

Pentru a ne convinge, calculăm interesele cu 6% $1582 : 60 =$ f. 26.366
 cu 4% $2373 : 90 =$ „ 26.366

Recapitulând am avé:

Numeri de Debit	Numeri de Credit
cu 6% 1582	cu 4% 286
cu 4% 2373	cu 4% 286
	Saldo 2087

sau

adaptând astfel numerii pentru același pro-
 cent facem Saldo de Numerii 2087 și calcu-
 lăm cu 4% dela acest sald, adecă dividăm
 cu 90 și aflăm ca interese de Debit f. 23.188

Aceasta adaptare se putea face și altfel.

Adaptăm Numerii de Credit 286 cu 4% pentru 6%.

Dacă din 286 de numerii cu 4% căpătăm ca interese . . f. 3.18
 din x „ „ 6% vom căpăta interese . . „ 3.18

Raportul este indirect deci $x : 286 = 4 : 6$

$$x = 286 \times \frac{4}{6}$$

$x = 190.66$ sau luând corectura 191 de Nu-

merii cu 6%.

De aci rezultă, că 286 de Numerii cu 4% este egal cu 191 Nri cu 6%.

Pentru a ne convinge calculăm interese

$$286 : 90 = 3.177 \text{ f.}; \quad 191 : 60 = 3.18 \text{ f.}$$

Recapitulând avem:

Numeri de Debit	Numeri de Credit
cu 6% 1582	cu 4% 286 sau
cu 6% 1582	cu 6% 191, facem Saldul
	Saldo 1391

Astfel calculând cu 6% dela sald avem $1391 : 60 =$ 23.18 f.

Din cele arătate se poate stabili următoarea regulă:

Numim procentul mai mare cu P (în cazul nostru 6%)

iar procentul mic cu p (în cazul nostru 4%).

Numerii din Debit îi multiplicăm cu $\frac{P}{p}$ adică cu $\frac{6}{4}$ și astfel căpătăm
 Numeri de Debit adaptați pentru procentul mic, în cazul nostru pentru 4%.

Deci: 1582 Numeri cu 6% = 2373 Numeri cu 4%.

sau:

Numerii din Credit îi multiplicăm cu $\frac{p}{P}$ adică cu $\frac{4}{6}$ și astfel căpătăm
 Numeri de Credit adaptați pentru procentul mare, în cazul nostru pentru 6%.

Deci: 286 Numeri cu 4% = 191 Numeri cu 6%.

Lucrurile acestea se pot deduce și din formula generală a intereselor pe zile.

La suma intereselor din Debit, unde e procentul mai mare, vom folosi pentru capitale litera C iar în Credit litera c .

Astfel avem

pentru Debit $J = \frac{C \times D \times P}{100 \times 360}$, iar pentru Credit $J = \frac{c \times D \times p}{100 \times 360}$

a) Vom adapta întâi interesele din Debit.

$J = \frac{C \times D \times P}{100 \times 360}$ această formulă se poate scrie și altfel și

anume $= \frac{C \times D}{100} \times \frac{P}{360}$; multiplicăm aci atât numărătorul cât și numitorul cu $\frac{p}{p}$ prin ceea-ce nu se schimbă valoarea formulei.

$$= \frac{C \times D}{100} \times \frac{P \times p}{360 \times p} = \frac{C \times D}{100} \times \frac{p}{360} \times \frac{P}{p} = \left(\frac{C \times D}{100} \times \frac{P}{p} \right) \frac{p}{360}$$

Dacă în loc de $\frac{C \times D}{100}$ scriem Numerii din Debit cu P % (6%) și factorul $\frac{p}{360} = \frac{4\%}{360} = \frac{1}{90}$ avem:

(Numerii de Debit $\times \frac{P}{p}$) $\times \frac{1}{90}$ sau ceea-ce este tot atât

(Numerii de Debit $\times \frac{6}{4}$) : 90

În cazul nostru numerii de Debit $1582 \times \frac{6}{4}$

β) Adaptăm interesele din Credit $J = \frac{c \times D \times p}{100 \times 360} = \frac{c \times D}{100} \times \frac{p}{360}$, multiplicăm atât numărătorul cât și numitorul cu $\frac{P}{P}$ prin ceea-ce nu se schimbă valoarea formulei;

deci $= \frac{c \times D}{100} \times \frac{p \times P}{360 \times P} = \left(\frac{c \times D}{100} \times \frac{p}{P} \right) \times \frac{P}{360}$

substituind valorile lui p și P căpătăm:

(Numerii de Credit $\times \frac{4}{6}$) $\times \frac{6}{360}$; $\frac{6}{360} = \frac{1}{60}$

(Numerii din Credit $\times \frac{4}{6}$) : 60

În cazul nostru numerii din Credit $286 \times \frac{4}{6}$.

Explicarea aceasta consună cu cea de mai înainte făcută prin proporție.

6. Calcularea conturilor curente cu două feluri de procente, dacă sunt posturi, cari trec peste termenul de încheiere.

În practică, dacă se calculează conturi curente cu două feluri de procente și sunt și posturi, cari trec peste termenul de încheiere, cum este Nr. IX *a.* cu numeri roșii, nu se face nici o distincțiune, ci se calculează cu 8%, dacă interesele vin calculate în Debit, ca în cazul nostru, sau cu 5% dacă interesele ar fi fost de calculat în Credit.

Tot așa este și după metoda retrogradă Nr. IX *b.* Astfel fiind lucrul calcularea nu se deosebesce întru nimic de o calculare când în ambele părți ar fi fost 8%.

Pentru a face o esactă calculare, ar trebui să ne folosim de Contul curent de scară și anume astfel, ca să calculăm numai acele posturi, cari au scadența înainte de termenul de încheiere, iar posturile cu scadență după termenul de încheiere, să le transportăm necalculate. Într'adevăr dacă ne cugetăm, că afacerile de cont curent au să dureze și după termenul de încheiere, s'ar pute ajunge scopul prin simpla transportare.

De multe-ori însă e neapărat de lipsă să se încheie total contul la termenul de încheiere. În astfel de casuri procedura amintită mai sus nu ne poate îndestuli. Deci pentru a calcula aritmetic exact un Cont curent cu două feluri de procente și cu posturi, cari trec peste termenul de încheiere, trebuie să purcedem în următorul mod:

Calculăm după metoda de scară numeri dela posturile, cari nu trec peste termenul de încheiere, și facem încheierea după cum s'a arătat la Contul curent Nr. III cu doue feluri de procente.

După ce am făcut aceasta, discontăm posturile, cari trec peste termen și constatăm, ce valoare au aceste posturi la termenul de încheiere. În fine facem saldul general, după regulile cunoscute. Discontarea aceasta trebuie făcută după calculul intereselor *peste sută* și anume posturile din Debit cu procentul de Debit și cele din Credit cu procentul de Credit.¹⁾

În acest chip am căpeta un rezultat aritmetic exact.

Aceasta procedură exactă oferă însă dificultăți pentru practică și de aceea nici nu se întrebuițează.

În practică se poate purcede altfel și anume se calculează Numeri din scadență în scadență până la cea mai depărtată scadență (ca în Contul curent Nr. X) și apoi dela saldul de f. 4717 se calculează Nri îndărăpt până la termenul de încheiere 31 Decembre și fiindcă saldul are caracterul Debit, Numerii 2123 se scriu în Credit pentru corectură.

¹⁾ În școalele comerciale este de recomandat a se face exemple și în chipul acesta și să se constate diferențele de rezultat față de metodele aplicate în practică. Formula pentru aflarea intereselor peste sută este... $J = \frac{C \times D}{\frac{36000}{p} + D}$. Dacă $p = 8\%$ atunci $J = \frac{C \times D}{4500 + D}$

Nr. X. Cont curent cu două feluri de procent și cu **posturi, cari trec** peste termenul de încheiere.

Caracterul	Sumele		Timpul de calculare	Zile	N u m e r i	
					8%	5%
D	f. 2150	—	Din 30 Iunie — 15 Iulie	15	322	—
C	" 3558	40				
C	f. 1408	40	" 15 Iulie — 20 August	35	—	493
D	" 3000	—				
D	f. 1591	60	" 20 August — 20 Septemb.	30	473	—
C	" 3500	—				
C	f. 1908	40	" 20 Septemb. — 25 Octobre	35	—	668
D	" 3740	50				
D	f. 1832	10	" 25 Octobre — 25 Novemb.	30	550	—
C	" 3270	60				
C	f. 1438	50	" 25 Novemb. — 14 Decemb.	19	—	273
D	" 3950	—				
D	f. 2511	50	" 14 Decemb. — 20 "	6	151	—
C	" 4000	—				
C	f. 1488	50	" 20 " — 25 "	5	—	74
D	" 5200	—				
D	f. 3711	50	" 25 " — 13 Ianuarie	18	668	—
D	" 2755	50				
D	f. 6467	—	" 13 Ianuarie — 15 Februar.	32	2069	—
C	" 1750	—				
D	f. 4717	—	" 15 Februar. — 31 Decembr.	45	—	2123
					4238	3631
			8% inter. dela Nri 4238 = f. 94.18			
			5% inter. " " 3631 = " 50.43			
			interese în Debit f. 43.75			
D	" 43	75				
D	f. 4760	75	Saldul general al sumelor			

Astfel în Contul curent Nr. X avem:

în Debit Nri 4238, cari cu 8% dau ca interese f. 94.18

iar în Credit " 3631, " " 5% " " " " 50.43

adecă f. 43.75 în Debit.¹⁾

¹⁾ Mai mult ne-am apropiat de rezultatul aritmetic exact, dacă dela saldul de f. 4717.— nu am calcula de fel numerii, ci am face încheierea fără acești Numeri și la urmă am face scontarea acestui Saldo (adecă am calcula dela 2123 Nri interese cu 8%) de Debit cu procentul de Debit. Deosebirea ar fi numai într'aceea, că în Contul curent Nr. X. dela Nrii 2123 s'au calculat interese cu 5%.

Acelaș cont curent Nr. X, încheiat prin adaptarea Numerilor din Debit.

Caracterul	Sumele		Timpul de calculare	Pile	Numeri	
					Debit	Credit
D	f. 4717	—	Numerii din Debit adaptați pentru 5% Saldul Numerilor		4238	3631
					6781	3150
					6781	6781
D	„ 43 75		5% interese în Debit dela Numerii 3150			
D	f. 4760	75	Saldul general al sumelor			

Pentru a nu reproduce în total Contul curent Nr. X am luat numai partea din urmă.

Avem în Debit Numeri 4238 cu 8%, pe aceștia, conform regulei știute, îi adaptăm pentru 5% adică $4238 \times \frac{8}{5}$ și căpătăm Numeri adaptați 6781. Facem saldul între Numerii adaptați și între Numerii din Credit 3631 și căpătăm ca sald de Numeri 3150, dela cari avem să calculăm interese cu 5% (:72) și astfel căpătăm ca interese de Debit f. 43.75.

Acelaș cont curent Nr. X, încheiat prin adaptarea Numerilor din Credit.

D	f. 4717	—	Numerii din Credit adaptați pentru 8% Saldul Numerilor		4238	3631
						2269
						1969
						4238
D	„ 43 75		8% interese în Debit dela Numerii 1969			
D	f. 4760	75	Saldul general al sumelor			

Avem în Credit Numeri 3631 cu 5%, pe aceștia, conform regulei cunoscute, îi adaptăm pentru 8% adică $3631 \times \frac{5}{8}$ și căpătăm Numerii adaptați 2269. Facem saldul între Numerii adaptați și între Numerii din Debit 4238 și căpătăm ca sald de Numeri 1969, dela cari (fiind-că saldul e în Credit) avem să calculăm în Debit cu 8% (:45) și căpătăm tot f. 43.75 ca interese.

Nr. XI. Cont curent cu procente schimbate.

Din 30 Iunie — 25 Octombree 6% și 4½%
 „ 25 Octombree — la sfârșit 8% și 6%.

Caracterul	Sumele		Scadențele	Zile	Numeri	
					6%	4½%
D	f. 2150	—	Din 30 Iunie — 15 Iulie	15	322	—
C	„ 3558	40				
C	f. 1408	40	„ 15 Iulie — 20 August	35	—	493
D	„ 3000	—				
D	f. 1591	60	„ 20 August — 20 Septem.	30	478	—
C	„ 3500	—				
C	f. 1908	40	„ 20 Septembr. — 25 Octom.	35	—	668
					800	1161
D	„ 3740	50	„ 25 Octombree — 25 Novem.	30	550	—
D	f. 1832	10				
C	„ 3270	60	„ 25 Novembree — 14 Decem.	19	—	273
C	f. 1438	50				
D	„ 3950	—	„ 14 Decembree — 20 Decem.	6	151	—
D	f. 2511	50				
C	„ 4000	—	„ 20 Decembree — 25 Decem.	5	—	74
C	f. 1488	50				
D	„ 5200	—	„ 25 Decembree — 13 Ianuarie	18	668	—
D	f. 3711	50				
D	„ 2755	50	„ 13 Ianuarie — 15 Febr.	32	2069	—
C	f. 6467	—				
C	„ 1750	—	„ 15 Februarie — 31 Decem.	45	—	2123
D	f. 4717	—			3438	2470
					8%	6%
			6% inter. dela Nri 800 = f. 13.33			
			4½% int. „ „ 1161 = „ 14.51			
			interese de Credit f. 1.18			
			8% inter. dela Nri 3438 = f. 76.40			
			6% „ „ „ 2470 = „ 41.17			
			interese de Debit f. 35.23			
			„ „ Credit „ 1.18			
			interese de Debit f. 34.05			
D	„ 34	05				
	f. 4751	05				

7. Calcularea conturilor curente cu procent schimbat în decursul unei perioade de afaceri.

Une-ori afacerile de Cont curent pretind, ca în urma schimbărilor de relații, să se schimbe și procentul de Cont curent.

Pot exista două cazuri și anume, dacă mai înainte a fost același procent și pentru Debit și pentru Credit, și dela un timp se schimbă procentul. D. e. a fost 6% pentru Debit și Credit și se schimbă în 5% atât pentru Debit cât și pentru Credit.

Alt caz poate fi, că au fost 2 feluri de procente, unul pentru Debit și altul pentru Credit și se schimbă amândouă ca în exemplul Nr. XI.

Atât în cazul prim cât și în al doilea nu este nici o greutate, ci se calculează Numerii și Țilele ca și în conturile curente deja cunoscute, cu singura deosebire, că se separă Numerii și se adună deosebit.

În formularul Nr. XI avem același Cont curent, care l-am tractat la Nr. IX și X. Vedem că în privința calculării Țilelor și a Numerilor nu este deosebire, fără numai atât, că la încheiere se calculează interesele ¹⁾ separat și se face saldul general al intereselor.

Acelaș exemplu calculat prin adaptarea Numerilor.

Avem 1,	cu 6%	cu 4½%
	800	1161
2,	cu 8%	cu 6%
	3438	2470

Mai întâi facem adaptare ad 1):

Debit 6%	4½ Credit	
800	1161	adaptăm Numerii din Credit pentru 6%
	871	

Apoi adaptăm ad 2):

Debit 8%	6% Credit	
3438	2470	adaptăm Numerii din Debit pentru 6%.
4584		

Astfel adunând avem Numeri cu 6%

6%	6%
800	871
4584	2470
5384	3341

¹⁾ În școalele comerciale este bine să se arate astfel de calculări și după metoda progresivă, retrogradă și cu Numerii roșii, care oferă singura deosebire, că se fac mai multe încheieri.

Facem saldul Numerilor și căpătăm 2043, care sald divizat cu Divizorul fix 60, ne dă ca interese f. 34.05, ceea-ce consună cu rezultatul de mai înainte. ¹⁾

8. Calcularea provisiunei, a curtagiului și a speselor.

După-ce s'au arătat diferitele conturi curente și s'a explicat calcularea intereselor cu un fel de procent, cu două feluri și cu procent schimbat în decursul unei perioade de afaceri, trebuie să amintim, că bancherul comisionar mai socotesce comitenților săi o *provisiune* pentru îndeplinirea afacerilor, *curtagiu* pentru unele transacțiuni, precum și *spe-sele reale* ce le-a avut, precum *porto*, *telegrame* etc.

Deja la început, când se stipulează condițiile de Cont curent, se stabilesc și acestea între contrahenți.

Provisiunea o calculează bancherul comisionar comitentului său, sau dela posturile din Debit sau dela cele din Credit și anume dela suma cea mai mare de bani. Dacă suma de bani dela posturile din Debit este f. 25000 și dela posturile de Credit este f. 20000, atunci provisiunea se calculează dela sumele din Debit, la din contră, când Creditul e mai mare, dela sumele din Credit. Bancherul *debitează* pe comitentul său pentru provisiune ori de unde s'ar calcula aceasta. Provisiunea se contractează mai dinainte și variază între 1% — $\frac{1}{8}\%$ și uneori și mai mult.

Dacă doi bancheri stau în astfel de afaceri, că este când unul când cela-lalt comisionar, atunci *se pot învoi* ca să nu'și mai calculeze reciproc provisiune.

În afaceri de Cont curent se pot ivi și posturi, dela cari să nu se socotească de loc provisiune; acestea se numesc posturi franco și în scrisorile ce se schimbă între interesați se însemnează acest lucru. Astfel pot să fie posturile, cari se transportează, și cu deosebire saldul din trecut, dela care s'a socotit deja provisiunea mai înainte. Deasemenea nu se socotesce provisiune dela interese, dela spese și dela unele afaceri, dela cari s'a socotit provisiunea imediat.

Curtagiul se socotesce dela diferitele posturi fie în Debit fie în Credit, la cari s'a întrebuițat un curtier (samsar) sau se poate dice că s'a întrebuițat. Bancherul comisionar *debitează* pe comitentul său cu curtagiul.

În unele contracte de Cont curent se fixează și o *provisiune specială* pentru acceptarea cambiilor, și pentru *domicilieri* de cambii.

Deasemenea bancherul comisionar debitează pe comitentul său și cu *spe-sele reale*, ce le-a avut în afacere de Cont curent, precum: *porto*, *telegrame*, *timbre* etc.

¹⁾ Și aici este bine în teorie să se indice și să se facă calculări după-cum s'a amintit la capitolul trecut.

Proviisiunea, curtagiul și speșele se pun în Cont curent imediat dupăce s'au calculat interesele astfel, că saldul general al sumelor se face ținându-se cont și de provisiune, curtagiu și speșe.

Un lucru însă trebuie notat, că debitarea cu provisiune, curtagiu și speșe să se facă în Cont curent tocmai la urmă, când se face încheierea, pentru ca să nu se calculeze interese și dela acestea sume, sau dacă debitarea se face mai înainte, atunci trebuie declarate aceste sume ca *posturi franco*, ca astfel să nu se mai calculeze interese dela ele.

Conturile curente se poartă în registrul Salda Conti, în registrul persoanelor cu cari avem Cont curent și tot în acel registru se fac și calculările de interese. Excepțiune face metoda de scară, care trebuie calculată pe un blanchet separat și interesele se induc apoi în Salda Conti.

Din Salda Conti se face un *extras*, o copie, care se trimite comitentului. Acest *extras* are să fie provădit cu *data* încheierii, să fie iscălit și e us a se adauge clausa: *Salvo Errore et Ommisione* sau pe scurt S. E. & O. Prin aceasta clausă își face rezerva comisionarul, de a reveni, dacă ar afla o eroare sau o omitere; el scrie comitentului său o epistolă, în care alătură *extrasul* de Cont curent, îl roagă să-l examineze și aflându-l exact și în conformitate cu registrele sale, să treacă saldul din nou sau să-l achite, după cum sunt învoiți.¹⁾

ASTRA.

(*Sciri din sinul Asociațiunii*).

Pro Domo. „Unirea“ din Blaj în Nr. 45 din 30 Octombree a. c. denunță organul Asociațiunii, și în treacăt și rapoartele comitetului către adunarea generală, că ar „face politică“, și încă politică „actuală“ și de „partid,“ — toate aceste pentru motivul că în raportul nostru despre adunarea generală din Mediaș, aprețiând momentele acesteia de importanță mai mare, am exprimat părerea, că discuțiunile de astă dată nu au stat pe un nivel atât de înalt ca la adunarea generală din Lugoș.

Nu putem angaja organul Asociațiunii în polemii și prin urmare la acest loc nu ne putem ocupa mai de amănuntul cu exhortațiunile „Unirei“. Nu vom face aceasta nici la alt loc, pentru-că *tonul* articolului de sub întrebare ne silește a-l ignora.

Cu toate aceste, în interesul Asociațiunii, ne vedem constrinși a da loc unui scurt răspuns la o întrebare ce ni se pune, și următoarelor rectificări strict obiective.

Pentru toate câte se publică în organul Asociațiunii, întreaga răspundere o poartă exclusiv numai redactorul lui, secretarul I, de oare-ce cenzura preventivă deocamdată încă nu este introdusă în sinul Asociațiunii noastre.

¹⁾ Veți „Corespondența comercială“, afacerile de cont curent.

Stabilită astfel responsabilitatea, declarăm, că „Transilvania“ sub conducerea de astăzi *nu a făcut și nici nu va face politică*, nici „actuală“, nici „de partid“. Această denunțare este pe cât de păgubitoare intereselor Asociațiunii, pe atât de *nebasată*. De altă parte însă redacțiunea actuală își rezervă dreptul, — și, până când din încrederea adunării generale va ocupa acest loc, va și usa de el, — ca *între marginile bunei cuvințe și pe lângă respectarea concluzelor și dispozițiilor forurilor sale competente, să poată suferi unei apreprieri critice toate momentele ce ating activitatea și interesele Asociațiunii*. Va aprepria deci și în viitor din punct de vedere critic nivelul discușiunilor tuturor adunărilor noastre, nu va face însă ce i se impută, dar ce *n'a făcut* nici în trecut, anume *nu se va pune nici când în contradicere cu concluzele și dispozițiunile adunărilor generale și comitetului central*. Căci redacțiunea actuală este de convingerea, că îndată ce s'ar lua „Transilvaniei“ dreptul de a aprepria din punct de vedere critic ori-ce chestiune, care în sensul statutelor cade în competența Asociațiunii și atinge interesele ei, *ar înceta pentru acest organ rațiunea de a fi*.

Ce privesce rapoartele secretarului I, prezentate în numele comitetului central la adunarea generală, noi nu avem, și nici alții pe câți i-am întreat, nu au cunoștință despre cele ce după afirmarea „Unirei“ s'ar fi întâmplat în Mediaș. Și nici nu s'au putut întâmpla, pentru că este un *neadevăr*, că în vreun raport s'ar fi „condamnat direcțiunea politică și actele politice săvârșite de comitetul partidului național român“.

Toată chestiunea se reduce la un scurt pasagiu de 6—7 cuvinte din raportul despre producțiunea noastră literară, în care inproductivitatea noastră pe terenul literaturii frumoase se explică prin depresiunea, ce a urmat la noi excițărilor, la cari au fost expuse în timpul mai nou simțimintele noastre naționale.

Remarcarea fugitivă a unui asemenea moment de notorietate constatată, fără a intra în detaieri, credem că este nu numai admisibilă, ci chiar inevitabilă într'un vast raport, care atinge *toate ramurile vieții noastre naționale* și în deosebi nu poate fi reproșată secretarului I al Asociațiunii, care după statute (§. 25) are datorința „*să studieze situațiunea generală, să țină cont de spiritul timpului, de puterea și necesitățile culturale ale poporului român*“ și pe această busă să și facă propunerile la locurile competente.

La nici un cas nu poate fi în interesul Asociațiunii a făuri arme din asemenea lucru și a-l denunța în lumina în care l'a pus „Unirea“.

Cu aceste scurte și obiective observări am terminat. Frasele „Unirei“, și mai ales cele ca: „deprinderi stilare ale unuia sau altuia“, „sedimente duhovnicesci“, „alergări mentale“, etc. ne credem în drept a-le ignora. Ele nu dovedesc altceva decât, că „Unirea“ nu a tractat chestiunea cu bună cuvința obicinuită între oameni culți.

SCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI ARTĂ.

«*Enciclopedia română*». A apărut fasc. VI, pag. 473—568, care cuprinde preste 1100 articole, adică aproape întreg restul titlilor cu inițiala B. (Beurnonville — Brândză).

Acest fascicol se distinge față cu cele premergătoare prin bogăția extraordinară a materiilor de interes special românesc. Astfel găsim aici între articolele *geografice*: Bicaz, Bihor, Bistrița, Blaj (ilustr.), Bocșa, Botoșani (ilustr.), Brad, Brăila (ilustr.) Bran etc., iar în materie *istorică rom.*: Bogdan și Bolochoveni (de D. Onciul), Bogomilii (de M. Străjan), Bonfinius și Bornemisza (de I. M. Moldovan), Brancoveanu, etc. Cu deosebire bogat este materialul *biografic* rom., din care amintim art. Bianu, Bibescu, Blajevice, Blaramberg, Bob, Bodnărescu, Boerescu, Bogdan, Bohățiel, Bojadji, Boiu, Bojinca, Boliac, Bolintineanu, Bologa, Borgovan, Bosco, Bosian, Botta, Brailoiu, Bran, Branisce, Brândză, etc. Dintre celelalte articole mai însemnate remarcăm: Biblioteca (B.-le rom., de Radulescu Motru), Boalele mentale (Dr. Sutz), Bocet (M. Străjan), Bordeiu (Dr. I. Felix), Botanica, Inst. bot. și Grăd. bot. (M. Vlădescu), Așezămintele Brancovenesci, etc. În fine mai amintim art. Boemia (Urban-Iarnik). *Ilustrațiunile* (executate de renum. firmă Angerer u. Göschl în Viena) sunt foarte frumoase. De interes deosebit sunt: Catedrala, mitropolia și institutele culturale din Blaj. Institutul botan., florăriile și planul grădinei botanice din Cotroceni, biserica Sf. Gheorge și liceul din Botoșani, planul portului și un tablou al docurilor din Brăila. Așezămintele Brancovenesci din București, apoi mai multe ilustr. de zoologie (Blennius, Bison), etc.

Acest cuprins bogat al unui singur fascicol, cu toate că n'am amintit nici a 20-a parte a articolelor, ne dă o icoană destul de elocuentă pentru așteptarea însemnătății deosebite și a dimensiunilor uriașe ale acestei întreprinderi, unice în literatura română.

Din avisul publicat în fruntea fascicolului amintim, că direcțiunea, renunțând la conlucrarea acelor autori, cari până acum nu i-au trimis manuscrisele la timp și prin aceasta au împiedecat înaintarea mai repede a publicațiunii, iar editorul instalând o tipografie proprie pentru Enciclopedie, cu începere dela anul nou fasciculele se vor pute publica la interval de 6 săptămâni.

Abonamentele se fac la librăria *W. Krafft* în Sibiu, iar pentru România la librăria *Müller & Storck* în București, și se primesc numai pentru publicațiunea *întreagă* (30 fascicole); prețul de prenumarare (fl. 1 resp. Lei 2.50 de fie-care fascicol) se poate plăti însă și în rate pentru câte 5 sau 10 fascicole, totdeauna *anticipativ*. *Abonaților li-se trimit numai fasciculele plătite înainte.*

Nr. 577—1897.

PROCES VERBAL

din ședința comitetului „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiu la 30 Septembrie 1897.

Președinte: Dr. Ilarion Puscariu, v.-preș. Asociațiunii.

Membri prezenți: Z. Boiu, Dr. I. Beu, I. Crețu, Dr. C. Diaconovich, I. Papiu, I. V. Rusu, L. Simonescu, și N. Togan, bibliotecar.

Secretar: Dr. V. Bologa.

160./573.

Domnul Dr. *Demetriu Ciuta*, avocat în Bistrița și membru în comitetul central al Asociațiunii, anunță cu data 28 Septembrie a. c. că, ocupat fiind în altă parte, nu poate participa la ședința de astăzi.

Spre scire.

161./353.

Stipendiștii Asociațiunii și anume:

1. Mihaiu Pop din T. Sărvad, absolvent de clasa IV la gimnaziul din Careii mari, și

2. Ioan Comanicu din Veneția, absolvent de clasa VII la gimnaziul român din Brașov, — legitimează sporiul lor în studii pro 1896/7.

Spre scire, lăsându-se în folosința stipendiului și pro 1897/8.

162./382.

Domnul Iosif St. Șuluțiu, consilier de tribunal i./p. în Sibiu, în firul concludului de sub Nr. 232/1897 înaintează cu data 29 Iulie a. c. cele 800 broșuri din „*Biografia lui Avram Iancu*“ și cere să se iee măsurile de lipsă pentru vinderea broșurei, pentru-ca să se poată înființa cât mai de grabă fondul „Avram Iancu“.

Se decide:

Să se adreseze o listă de abonament către direcțiunile despărțemintelor Asociațiunii, cu recercarea să o recomande tuturor să aboneze broșura numită, apoi să reaştearnă lista abonaților, dimpreună cu sumele incassate, în termen de 30 zile, pentru expedarea exemplarelor abonate.

Tot în acest scop să se facă un anunț în dia-ristica română.

• 163./556.

Consistoriul arhidieceșan din Sibiu comunică cu data 24 Iulie a. c. Nr. 4,800, că dispensând la cererea proprie dela catechisarea elevelor gr. orientale dela școala civilă de fete a Asociațiunii pe asesorul consistorial, protopresbiterul Zacharia Boiu, în locul astfel devenit vacant a *înstituit catechet* pe profesorul seminarial Dr. Petru Șpan.

Spre scire, exprimându-se mulțămită dlui asesor Z. Boiu pentru bunul serviciu adus institutului nostru în decurs de 8 ani în calitate de catechet, iar despre înstituirea noului catechet se încunoscințează direcțiunea școlii.

164./554.

Vice-președintele Asociațiunii Dr. Ilarion Pușcariu comunică cu data 11 Septembrie a. c., că tinărul *Ioan Dămian* din Herțegani, student în Brașov și *stipendist* al Asociațiunii din fundațiunea „Bașota“, a fost împărțit cu stipendiu dela Consistoriul arhidieceșan din Sibiu.

Comunicatul se ia spre scire, stipendiul de 20 fl. la an din fundațiunea „Bașota“ se declară vacant și se va conferi deodată cu celelalte stipendii vacante.

165./281, 317 și 330.

Se presintă cererile întrate în urma concursului publicat cu data 12 Iulie 1897, sub Nrii 281, 317 și 330, pentru *conferirea stipendiilor* și anume :

1. Un stipendiu de 60 fl. din fundațiunea „Marinovici“ pentru tineri gimnasiști.

2. Un stipendiu de 40 fl. din fundațiunea „Radu M. Riurean“ pentru tineri gimnasiști.

3. Un stipendiu de 40 fl. din fundațiunea „Dr. Ioan Moga și soția Anna n. Bologna“ pentru eleve dela școale de fete românești.

4. La acestea se adaugă acum și conferirea stipendiului de 20 fl. pe an din fundațiunea „Bașota“ pentru tineri gimnasiști.

Cereri întrate 43.

1. Stipendiul de 60 fl. pe an din fundațiunea „Marinovici“ se votează tinărului Emil Rus din Șieu de Câmpie, absolvent de I clasă comercială din Brașov.

2. Stipendiul de 40 fl. pe an din fundațiunea „Radu M. Riurean“ se votează tinărului Aurel Vasilie din Sibiu, absolvent de cl. I la gimnasiul de stat din Sibiu.

3. Stipendiul de 20 fl. la an din fundațiunea „Bașota“ se votează tinărului Traian Dragoș din St-Margita (cott. Solnoc-Dobâca), absolvent de cl. II la gimnasiul evangelic din Bistrița.

4. Stipendiul de 40 fl. la an din fundațiunea „Dr. Ioan Moga și soția Anna n. Bologna“ se votează Silviei Ciora, elevă internă în cl. I. a școalei civile de fete a Asociațiunii.

166./570.

Direcțiunea școalei civile de fete înaintează protocolul conferenței corpului didactic din 4 Septembrie a. c., în care s'a ocupat cu *examenele de emendare și primire* ale mai multor eleve.

Spre scire.

167./481.

Domnul Iosif Gomboș, învățător în Vidra de sus, înaintează cu data 20 August a. c. raportul comisiunii, ce s'a constituit din membrii Asociațiunii cu locuința în Vidra de sus și un reprezentant al comitetului parochial conform concludului dto 21 Ianuarie 1897 Nr. prot. 17, pentru-ca să statorească de nou prețul pământurilor din *lăsământul lui Avram Iancu* și să facă propuneri pentru cea mai rentabilă vânzare.

Pe baza raportului comisiunii se constată, ca suma totală pentru vinderea realităților pe calea licitațiunii publice s'a statorit cu 3050 fl., în care scop, conform propunerilor comisiunii, se decide:

1. Realitățile Asociațiunii din *lăsământul lui Avram Iancu*, afară de casa Iancului -- să se vândă pe calea licitațiunii publice aceluia, care va oferi mai mult preste prețul statorit de comisiune pentru pământurile singuratice.

2. Realitățile, respective pământurile, nu se vând în massă, ci bucată de bucată, precum s'au și prețuit. Dacă însă plenipotențiatul Asociațiunii pentru conducerea licitațiunii se va convinge, că pentru Asociațiune e mai rentabil ca o bucată de pământ să se împartă și în mai multe părți spre vânzare, se autorisează a face împărțirea. În acest cas se vor vinde și părțile pe calea licitațiunii, plenipotențiatul însă este îndatorat să asigure pe calea aceasta un preț cu cel puțin 10% mai mare, decât prețul minimal statorit de comisiune pentru acel pământ.

3. Sub prețul minimal, satorit de comisiune, nu se va vinde nici un pământ.

4. Încât privesce prețul cumpărării, pentru realitățile resp. pământurile ce se vor vinde preste 300 fl. se va acorda cumpărătorului favorul, ca să-și poată achita datoria în termen de 5 ani în 5 rate egale, dimpreună cu interesele de 6%. Se va pretinde însă și dela aceștia 10 % cu ocasiunea licitațiunii și 20% din prețul cumpărării cu ocasiunea încheierii contractului.

5. Pentru cumpărătorii pământurilor, al căror preț nu trece preste suma de 300 fl., se statorosește, că au să solvească prețul întreg al cumpărării cu ocasiunea încheierii contractului, ce va urma după aprobarea protocolului de licitațiune din partea comitetului central al Asociațiunii. Până atunci însă se va păstra la cassa Asociațiunii vadiul de 10 % dela prețul minimal satorit, care vadiu se va incassa de plenipotențiat la ținerea licitațiunii.

6. Toți acei cumpărători, cari nu achită prețul întreg la data cumpărării resp. încheierii contractului, se vor învoi să-și intabuleze Asociațiunea dreptul de ipotecă până la suma datoriei și 6 % interese, nu numai pe realitățile vândute, ci și pe alte realități, ce vor mai avé.

7. Terminul de licitațiune îl va fixa plenipotențiatul Asociațiunii în această afacere, în comună înțelegere cu membrii comisiunii noastre din Vidra de sus, conform referințelor locale.

8. Conducerea licitațiunii și preste tot realizarea vinderii realităților Asociațiunii din lăsământul Avram Iancu, încă în decursul acestui an, fiind împrejurările favorabile, în sensul dispozițiilor luate, se încredințează domnului Iosif Gomboș, învățator în Vidra de sus, exprimându-i-se mulțămintă pentru pregătirile făcute până acum.

168./525.

Se presentă *protocoalele adunării generale* a Asociațiunii, ținută în Mediaș la 27—28 August a. c.

Spre scire, rămânând a se reveni la punctele singurateice.

169./523.

Conclusul adunării generale din 1897, Nr. prot. 24 relativ la *intregirea comitetului* central pe restul periodului 1895—1898

Se ia spre scire cu aceea, că membrilor aleși s'a inmanuat decretul.

170./547.

Conclusul adunării generale din 1897 Nr. prot. 1 relativ la *publicarea cuvântului presidial* în organul Asociațiunii

Se ia spre scire cu aceea, că s'a executat.

171./526.

Conclusul adunării generale din a. c. Nr. prot. 13, prin care s'a luat spre scire cu mare mulțămîtă *donățiunea* de 20,000 lei, făcută Asociațiunii de domnul Stroe S. Belloescu, profesor în Bêrlad, pentru înființarea unui fond întru amintirea părinților sei „*Stana și Stroe Belloiu*“

Se ia spre scire, constatându-se, că domnul president al Asociațiunii deja la 31 August a. c. n. a notificat marinimosului donator conclusul adunării generale, în urma căreia DSa imediat a expedit la cassa centrală a Asociațiunii cele 20,000 lei în scrisuri fonciare române pentru scopul indicat.

Se dispune la oficiul de cassă să se introducă această donățiune la averea Asociațiunii ca poziție de sine stătătoare sub titlul: „*Stana și Stroe Belloiu*“.

172./530.

Conclusul adunării generale din 1897, Nr. prot. 19 p. II, prin care s'a însărcinat comitetul central ca în viitor, aflând mijloacele necesare, să stăruie a se duce în deplinire conclusul adunării generale din 1896 Nr. prot. 12 p. VII, relativ la *publicarea de premii* pentru tractate populare din domeniul dreptului public, administrativ și privat al statului

Se ține în evidență.

173./533.

Conclusul adunării generale din 1897 Nr. prot. 19, p. VI, prin care s'a luat spre scire raportul despre școala civilă de fete cu internat a Asociațiunii pro 1896/7, pe lângă observarea, ca să stăruie comitetul

central, ținând samă de relațiile noastre sociale, să se deie cât de multă atențiune *economiei de casă în internatul Asociațiunii*

Se predă direcțiunii școlare pentru posibilă considerare între marginile planului de învățământ.

174./534.

Conclusul adunării generale din 1897, Nr. prot. 19 p. VIII, relativ la *sporirea numărului membrilor Asociațiunii* prin stăruințe continue din partea comitetului central și a despărțemintelor

Se ține în evidență.

175./536.

Conclusul adunării generale din 1897 Nr. prot. 19, p. XI, prin care s'a luat spre scire raportul despre *activitatea literară a Asociațiunii* pro 1896/7 și s'a primit propunerea comitetului central cu privire la viitoarea activitate literară a Asociațiunii, autorisându-se comitetul a sprijini și pe viitor în primul rând opere de agronomie, de istorie națională și de materii înrudite

Se ia spre scire și se predă secretarului I.

176./537.

Conclusul adunării generale din 1897 Nr. prot. 19, p. XII, prin care s'a însărcinat comitetul central să iee toate măsurile posibile ca să funcționeze pe viitor despărțemintele neîmpedecate, în sensul statutelor, și să îngrijască de *organizarea despărțemintelor* pe întregul teritoriu al Asociațiunii, și să se constate la fiecare adunare generală cari despărțeminte sunt reprezentate prin delegați,

Se predă comisiunii: P. Cosma, I. St. Șuluțiu, și Dr. C. Diaconovich pentru prezentarea unui proiect de rezoluție cu privire la executare.

177./540.

Conclusul adunării generale din 1897 Nr. prot. 20, de cuprinsul următor: Comitetul Asociațiunii să *ajutoreze școalele. confesionale* amenințate prin lipsa de venite, sau să întemeieze însuș școale cu caracterul Asociațiunii în părțile, unde lipsa de școale se simte,

Se predă cassarului.

178./541.

Conclusul adunării generale din 1897 Nr. prot. 21, prin care:

a) s'a luat spre scire raportul comitetului central referitor la rațiociniul Asociațiunii pro 1896;

b) s'a *aprobat cumpărarea* casei de sub Nr. 6, strada Morii, din vecinătatea edificiilor Asociațiunii, și contragerea împrumutului de 22,000 fl. în acel scop;

c) s'a *aprobat rațiociniul* Asociațiunii pro 1896 și s'a dat absolutoriu comitetului central pe gestiunea acelu an;

d) s'a *aprobat* proiectul de *budget* pro 1898 încredințându-se comitetului executarea

Se comunică oficiului de cassă pentru orientare și acomodare.

179./542.

Conclusul adunării generale din 1897 Nr. prot. 22, referitor la *ridicarea casei naționale* cu museu istoric, etnografic etc., și a unui *internat de băieți*

Se predă comisiunii compuse din domnii: I. St. Șuluțiu, P. Cosma, L. Simonescu, Dr. A. Brote, O. Tilea și Dr. C. Diaconovich pentru prezentarea unui proiect de rezoluțiune cu privire la executare.

180./543.

Conclusul adunării generale din 1897, Nr. prot. 25, prin care s'a decis să se țină viitoarea *adunare generală* a Asociațiunii în *Beinș*

Se comunică inteligenței române din *Beinș*.

181./549—551.

Conclusul adunării generale din 1897 Nr. prot. 8, cu privire la *disertațiunile* insinuate pentru adunarea generală,

Se ia spre scire. Disertațiunile se predau redacțiunii organului Asociațiunii pentru eventuală publicare.

182./548.

Conclusul adunării generale din 1897 Nr. prot. 5, prin care s'au *activat statutele modificate* ale Asociațiunii dela data adunării generale.

Se predă comisiunii compuse din domnii: Dl II. Pușcariu, I. V. Rusu, I. St. Șuluțiu, P. Cosma și Dr. C. Diaconovich pentru studiarea modalităților de activare.

183./532.

Conclusul adunării generale din 1897 Nr. prot. 19, p. IV, prin care s'a luat spre scire *renunțarea secretarului II*, Dr. V. Bologa, din acel post, și s'a încredințat comitetului central întregirea postului în sensul statutelor § 23 p. h.

Dr. V. Bologa este poftit să conducă mai departe oficiul până la instituirea definitivă a secretarului II.

184./574.

Funcționarii Asociațiunii presentă particulariul speselor dela adunarea generală ținută în Mediaș la 27—28 August 1897 și anume:

1. Secretarul I. fl. 7.40
2. Secretarul II. „ 13.—
3. Cassarul . . „ 9.—
4. Bibliotecarul „ 4.70

Suma . fl. 34.10

Se asemnează la cassă spre solvire.

185./575.

*Direcțiunea școlii civile de fete a Asociațiunii raportează cu data 30 Septembrie 1897, că până la acea dată s'au *inmatriculat* la școala civilă de fete:*

în clasa	I civilă	15	eleve
„	„	II	„ 21 „
„	„	III	„ 19 „
„	„	IV	„ 16 „
„	curs. complem.	8	„

total 79 eleve;

în internat sunt 48 eleve prezente, dintre cari 4 cercetează școala elementară a Reuniunii femeilor române din Sibiiu. — Prelegerile s'au început regulat la 6 Septembrie în cursurile ordinare, iar în cursul complementar la 15 Septembrie a. c.

Spre scire.

186.

Verificarea acestui proces verbal

Se încredințează domnilor: Z. Boiu, I. Crețu și
Dr. C. Diaconovich.

Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
vice-președinte.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretar II.

S'a verificat. Sibiiu, 4 Octobree 1897.

Z. Boiu m. p.

I. Crețu m. p.

Dr. C. Diaconovich m. p.

Nr. 611—1897.

PROCES VERBAL

din şedinţa comitetului „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura popor. român“ ținută în Sibiiu la 28 Octombrie 1897.

Preşedinte: I. M. Moldovan.

Membri prezenţi: Dr. I. Beu, Z. Boiu, P. Cosma, I. Creţu, Dr. C. Diaconovich, I. Papiu, Dr. Il. Puşcariu, v.-preş., Asociaţiunii, I. Rusu, L. Simonescu, I. St. Şuluţiu, O. Tilea, şi N. Togan, bibliotecar.

Secretar: Dr. V. Bologa.

187.599.

Comisiunea de trei exmisă în şedinţa comitetului central din 30 Septembrie a. c. pentru pregătirea unui proiect de rezoluţie în *causa organizării despărţemintelor*, conform concludului Nr. 19 pct. XII al adunării generale din Mediaş, îşi prezintă raportul seu, pe baza căruia se decide:

1. Despărţemintele existente se vor însciinţa despre aprobarea statutelor modificate ale Asociaţiunii, cu provocarea de a acomoda întreaga lor organizaţiune şi activitate dispoziţiunilor §§-lor 36—47 şi de a folosi pe viitor noul titlu al Asociaţiunii stabilit în §. 1 al statutelor. Cu această ocaziune se va adresa direcţiunilor din diferitele despărţeminte un călduros apel, prin care comitetul central, pe baza concludului Nr. 19 pct. XII, al adunării generale din Mediaş, le va provoca, ca pe bazele nouă şi largi ale statutelor modificate, prin cari organizaţiunea şi activitatea despărţemintelor a fost asigurată şi scutită de greutăţile, ce li se făceau în trecut din partea autorităţilor, — să îmbrăţoseze cu toată căldura şi să înainteze cu zel neobosit scopurile măreţe ale Asociaţiunii.

2. Pentru asigurarea funcţionării regulate şi uniforme a despărţemintelor şi a organelor lor, se va stabili un regulament al afacerilor interne ale acestora. Cu elaborarea unui proiect de regulament se însărcinează o comisiune de 3 în persoana dlor: I. St. Şuluţiu, P. Cosma şi Dr. C. Diaconovich, care va avea să prezente proiectul deja în şedinţa ordinară

din Decembre a. c., ca regulamentul să poată fi pus în lucrare cu 1 Ianuarie 1898, cerându-se ulterior aprobarea adunării generale.

3. Ca comitetul să poată controla activitatea despărțemintelor, și în consecință să poată lua măsurile necesare, directorii despărțemintelor vor fi provocați personal, ca fără considerare la procesele verbale ale adunărilor cercuale și ale comitetelor cercuale înaintate la comitet, să presinte în luna Ianuarie a fiecărui an un raport detaiat despre întreaga activitate a despărțemintului lor în anul premergător. Aceste rapoarte se vor publica — cel puțin în extras — în foaia Asociațiunii, și pe baza lor se va compune partea referitoare la despărțeminte a raportului general către adunarea generală.

Primul raport de această natură este a se înainta în Ianuarie 1898 despre activitatea despărțemintelor în anul 1897.

4. Adunările generale ale despărțemintelor sînt a se anunța, deodată cu convocarea lor, comitetului central, ca acesta — când va afla de lipsă — să se poată reprezenta prin delegat special.

5. Comitetul central, controlând activitatea despărțemintelor pe baza rapoartelor amintite în pct. 3., va exmite — când trebuințele vor cere — delegați speciali pentru reorganizarea și regularea funcționării regulate a despărțemintelor.

6. Comitetele cercuale ale despărțemintelor vor fi provocate, ca pentru a pute pune în lucrare cu 1 Ianuarie 1899 dispozițiunile §. 40 din statute despre folosirea unei părți a venitelor Asociațiunii prin despărțeminte, să înainteze bugetele făcute pe baza venitelor anului premergător, cel mult până la finea lui Iunie a fie-cărui an, ca acestea să poată fi considerate în bugetul general, ce se presentă adunării generale spre aprobare.

7. Constatându-se deja în trecut necesitatea unei noue arondări a despărțemintelor, comitetele cercuale

ale acestora vor fi provocate a-și înainta în această privință cererile și părerile lor până la finea anului curent.

Despărțeminte cu mai puțin decât 5 membri ordinari nu se vor înființa, nici susținé.

8. În sensul concludului Nr. 19. pct. XII. al adunării generale din Mediaș, despărțemintele se vor provoca a provedé cu credenționale pe delegații lor aleși pentru adunările generale.

În ordinea de ȃi a acestora se va suscepe un punct special, pentru a constata cari despărțeminte și prin cine sânt reprezentate.

Delegaților aleși de despărțeminte nu le compet nici diurne, nici spese de călătorie.

9. Pentru organisarea despărțemintelor noue în Ungaria, eventual și în Transilvania, se stabilește o instrucțiune conform aclusului ./.

Pentru înlesnirea organisării despărțemintelor noue se iau următoarele dispozițiuni speciale :

a) Dl Coriolan Bredicean, membru al comitetului central, se însărcinează a se pune în legătură cu publicul român din Banat și pe basa pertractărilor, ce vor urma, să înainteze comitetului central, încă în decursul anului curent, o propunere motivată cu privire la localitățile, unde ar fi să se înființeze despărțeminte în comitatele: Caraș-Severin, Timiș și Torontal, numind totodată și persoanele, cărora va fi să se încredințeze organisarea lor.

b) O asemenea însărcinare se dă pentru comitatele Sătmar și Maramureș dlor G. Pop resp. Dr. I. Mihályi cu acel adaus, că la cas, dacă în părțile numite nu s'ar puté înființa despărțeminte, să înainteze o propunere cu privire la împărțirea acelor comitate la despărțemintele învecinate, deja existente.

c) Lucrările pregătitoare pentru organisarea despărțemintelor în comitatul Bihărei se concred dlui membru al comitetului central P. Cosma.

d) Ce privesce celelalte părți ale teritoriului, asupra căruia Asociațiunea va pute să-și extindă activitatea, comitetul central va lua cu altă ocaziune dispozițiile necesare pentru organizarea despărțemintelor.

e) Acest conclud este a se executa de urgență cel mult până la 15 Novembre 1897.

188./600.

În legătură cu punctul precedent, la propunerea dlui P. Cosma

Se decide: să se înființeze imediat despărțeminte în Beiuș și Lugoj și anume:

1. Despărțemântul Beiușului compus deocamdată din cercurile pretoriale Beiuș, Vascău și Ceica.

2. Despărțemântul Lugoșului compus deocamdată din cercurile pretoriale: Lugoj cu orașul, Mureșul, Făget, Begeiu și Timiș.

Constituirea despărțemântului Beiuș se încredințează domnului Ioan Butean, director gimnasial în Beiuș, iar a despărțemântului Lugoj, domnului Coriolan Bredicean, avocat în Lugoj.

189./601.

Comisiunea exmisă în ședința dela 30 Septembrie a. c. cu însărcinarea de a înainta propuneri referitor la dispozițiile ce sânt a se lua din partea comitetului pentru *punerea în lucrare a statutelor modificate*, în întreaga organizare și activitate a Asociațiunii, — raportează, că pentru a pune în lucrare statutele sunt a se lua de acum dispozițiuni speciale cu privire la următorii §§-i:

- a) §. 1 despre noul titlu al Asociațiunii;
- b) §. 2 despre noile mijloace pentru realizarea scopului Asociațiunii;
- c) §§ 7 și 40 despre manipularea și folosirea venitelor Asociațiunii;
- d) §. 23 despre drepturile și datorințele comitetului central, și în special pct. a) despre primirea membrilor, pct. e) despre organizarea despărțemintelor și agenturilor, pct. f) despre stabilirea regulamentului afacerilor interne și pct. h) despre numirea funcționarilor;
- e) §§ 24—34 despre funcționarii Asociațiunii;
- f) §. 36—47 despre organizarea despărțemintelor și agenturilor.

În aceste materii comisiunea propune, iar comitetul decide:

Ad §. 1.

I. Pe viitor în toate actele comitetului central se va folosi exclusiv numai titlul nou al Asociațiunii.

Sigilul, stampiliile și tipăriturile Asociațiunii, cari poartă titlul vechiu, se vor înlocui cu altele noue.

Acest conclud se va comunica pentru observare tuturor despărțemintelor prin un circular special, care este a se expedia cel mult până la 15 Novembre a. c.

Biroul se însărcinează a lua dispozițiunile necesare pentru rectificarea titlului în cărțile funduare, ce cuprind realitățile Asociațiunii, încă în decursul acestui an.

Ad §. 2. II. Secretarul I se însărcinează de a înainta la timpul seu un elaborat referitor la exploatarea nouelor mijloace pentru realizarea scopului Asociațiunii, ca comitetul central să poată presenta în această materie propuneri concrete la proxima adunare generală.

Ad §. 7 și 40. III. Fiind budgetul anului 1898 deja stabilit și aprobat de adunarea generală, dispozițiunile statutelor modificate despre manipularea și folosirea venitelor Asociațiunii din partea comitetului central și a despărțemintelor, se vor pune în lucrare numai cu începere dela 1 Ianuarie 1899. Despărțemintele sunt a se provoca să-și înainteze budgetele făcute pe basa venitelor anului premergător în fie-care an cel mult până la finea lui Iunie, ca să poată fi considerate la compunerea budgetului general.

Ad §. 23 p a) IV. Asupra primirii membrilor fundatori, pe viață, ordinari și ajutători comitetul central va decide în proxima ședință după intrarea taxelor la cassa centrală. Diplome se vor da numai la membrii fundatori și pe viață; membrii ordinari primesc un bilet de legitimare pe câte un an, care servă totodată și ca chitanță despre achitarea taxei pe anul respectiv.

p. f) Regulamentul afacerilor interne, stabilit la 19 Septembrie 1893, fiind basat pe statutele vechi și în unele părți în contradicere cu statutele modificate, se

înlocuiesce cu un regulament nou. Proiectul pentru acest regulament, prezentat de comisiune, se dispune a se tipări spre dezbateră în proxima ședință ordinară a comitetului, care apoi, conform §. 17 p. p.) se va înainta adunării generale spre aprobare, iar până atunci se va pune în lucrare în mod provisor.

Ad §. 23 p. h) V. În sensul concluderii adunării generale din și §§. 24—34. Blaj Nr. 23 p. b) din 28 August 1895, deodată cu înactivarea statutelor nouă încetând mandatul funcționarilor aleși de această adunare — afară de preșidenți — comitetul central pe baza §-lui 23 p. h) ia următoarele dispozițiuni:

A) Pentru ocuparea postului de secretar I. comitetul central, conform §. 17 b) va publica concurs la 1 Iunie 1898 cu termenul 1 Iulie 1898, ca pe această basă să-și poată înainta propunerea la proxima adunare generală.

Condițiunile acestui concurs se vor stabili în ședința ordinară din Maiu 1898, ca să poată fi considerate în proiectul de buget pro 1899.

Secretarul I., care se va alege în adunarea generală, își va începe funcțiunea la 1 Ianuarie 1899. Secretarul I. actual se încredințează cu purtarea agendelor până la acest termen.

B. Posturile de funcționari înșirate în §. 24 sub 4—9 se vor îndeplini în ședința comitetului central din Decembre a. c. Concurs nu se va publica, ci numai un „avis“ în foile române politice din țeară, prin care reflectanții vor fi provocați a-și înainta cererile la biroul Asociațiunii cel mult până la 30 Novembre a. c. Această publicare se va face în prima jumătate a lunii Novembre. Informațiuni despre agendele funcționarilor, stabilite în statute și în regulamentul afacerilor interne, precum și despre remunerațiunea fixată cu concludul present, se vor da reflectanților la cerere din partea biroului între 15 și 25 Novembre la oarele 5—7 p. m.

Remunerațiunea acestor funcționari se stabilește în mod provisor și cu începere dela 1899 se va lua în budget în modul următor:

1. secretarului II. . . . fl. 300.—
2. cassarului . . . . „ 200.—
3. bibliotecarului . . . . „ 200.—
4. archivarului . . . . „ 120.—
5. economului . . . . „ 120.—

Controlorul nu primesce remunerațiune și se va numi dintre membrii ordinari ai comitetului central cu locuința în Sibiu.

Afară de funcționari se susține mai departe postul de cancelist, deoarece însă regulamentul afacerilor interne prevede o simplificare a serviciului prin reducerea lucrărilor scripturistice, remunerațiunea cancelistului, ale cărui agende de până acum trec în parte și la archivar, se reduce la fl. 200.—.

Ce privește suma, cu care aceste remunerațiuni trec preste sumele luate în budget sub acest titlu, se va cere pentru anul 1898 ulterior îndemnisare dela adunarea generală viitoare.

Cerând trebuințele și interesul serviciului, posturile sus înșirate se vor pute combina — conform §. 24 al. ultim din statute — pe lângă următoarele reduceri ale remunerațiunilor:

a) postul cassarului cu al economului cu remunerație de fl. 300.—;

b) postul bibliotecarului cu al archivarului cu remunerațiune de fl. 300;

c) postul archivarului cu al cancelistului cu remunerațiune de fl. 300.—, ori cu al economului cu remunerațiune de fl. 200.—.

Toate numirile se fac în mod provisor pe un an de probă; numirea definitivă va urma după ce adunarea generală va stabili în mod definitiv remunerațiunile cu ocaziunea aprobării primului budget compus pe baza statutelor noue.

Până la finea anului curent purtarea agendelor se concretează funcționarilor de până acum, cari vor avea să rezolve resp. refereze toate actele, ce vor intra până la 31 Decembrie a. c., iar cele ce nu se vor putea rezolvi în merit, vor avea să le predea comitetului central pe lângă consemnare specificată.

Ad §. 23
p. e) și §§
36-47.

VI. Chestiunea organizării despărțimintelor e rezolvată sub Nr. prot. 187.

190./594.

Direcțiunea școlii civile de fete, în urma convocării comitetului central din 12 Iulie a. c. Nr. 310, înaintează raport în cauza instituirii unei *a doua guvernante*, conform cererii corpului didactic din 30 Iunie a. c. Nr. prot. 84, și constatând, că lipsa unei a doua guvernante deocamdată fiind suplinită prin cele două bune angajate de prezent la internat, ambele de creștere distinsă și de pregătire suficientă, propune ca cu considerare la îngreunarea bugetului prin scumpetea momentană a pieții, instituirea guvernantei a doua pentru anul școlar curent să rămână în suspens.

Spre scire.

191./592.

Direcțiunea școlii civile de fete înaintează procesul verbal al *conferenței* corpului didactic, ținută la 18 Septembrie a. c.

Se ia spre scire. La punctele 16, 18 și 22 ale procesului verbal comitetul central va reveni când direcțiunea va înainta raport special.

192./591.

Direcțiunea școlii civile de fete pe baza concluzelor conferenței corpului didactic Nr. 79 din 30 Iunie și Nr. 16 din 18 Septembrie a. c. transpune hârtia inspectoratului regesc dto 16 Iunie a. c., prin care acesta recomandă *procurarea „Lexiconului Pallas“*, și cere ca această publicațiune să se cumpere pentru biblioteca corpului didactic cu prețul redus de fl. 85.— de plată în 10 rate semestrale à fl. 8.50.

În vederea insuficienței mijloacelor, de cari dispune Asociațiunea, cererea nu se poate încuviința. La procurarea de cărți pentru biblioteca corpului didactic direcțiunea are să se restrângă la publicațiuni de caracter pedagogic și didactic și la scrieri trebuincioase pentru usul școlii. Cât pentru alte

opere corpul didactic se poate folosi de biblioteca Asociațiunii.

193./598.

Președintele prezintă hârtia *Academiei române* din București dto 4/16 Iunie a. c., prin care se trimit Asociațiunii 300 Lei din „*Fondul Ioan Scorțianu*“ pentru ca să se cumpere și să se împartă gratis cărți religioase școlarilor români săraci.

Suma de 300 Lei se predă cassei, relativ la distribuirea ajutorului se va prezenta ulterior propunerea.

194./602.

Președintele prezintă hârtia dlui Dr. *Aurel Isacu*, avocat în Cluj, dto 19 Septembrie a. c., prin care s'au cerut 60 fl. pentru acoperirea speselor împreunate cu traducerea documentelor în limba maghiară din *procesul Oltean*, dimpreună cu §§ codicelui civil român privitori la testamente, ceea ce s'a dispus prin judecătoria cercuală din Cluj.

Se asemnează la cassă spre solvire președintelui în contul fondului „*Oltean*“.

195.

Verificarea acestui proces verbal

Se încredințează domnilor: P. Cosma, I. Papiu și I. V. Rusu.

Ședința se încheie.

D. u. s.

I. M. Moldovan m. p.,
președinte.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretar II.

S'a verificat. Sibiiu, 1 Novembre 1897.

Ioan V. Rusu m. p.

I. Papiu m. p.

P. Cosma m. p.

Nr. 599/1897.

INSTRUCȚIUNE

pentru organizarea despărțimintelor noue ale Asociațiunii.

§. 1.

Organizarea despărțimintelor Asociațiunii cade în competența comitetului central (Stat. §. 23, e), se poate incia însă și din public.

§. 2.

Considerând că comitetul cercual stă din cinci membri, și se poate alege numai dintre membrii fondatori, pe viață și ordinari ai Asociațiunii, domiciliați pe teritoriul despărțământului (Stat. §. 43.), despărțământ nou numai în acel ținut se poate organiza, pe al cărui teritoriu sunt deja cel puțin cinci membri fondatori, pe viață și ordinari de ai Asociațiunii, sau unde cu ocasiunea organizării se insinuă și răspund taxa de membru cel puțin cinci membri de aceștia.

§. 3.

Când din public se cere înființarea unui despărțământ nou, cererea adresată către comitetul central trebuie să fie subscrisă cel puțin de cinci membri fondatori, pe viață sau ordinari ai Asociațiunii, actuali sau insinuați în însași cerere.

Cei insinuați au să alătore la cerere și taxa de membru.

§. 4.

Organizarea se efeptuesce sub conducerea unui delegat al comitetului central, carele trebuie să fie membru al Asociațiunii.

§. 5.

În acest scop, comitetul central sau delegatul aceluia convoacă o adunare constituantă la locul central al despărțământului contemplat, la care invită pe toți aceia din cercul contemplat, cari se interesează de înaintarea în cultură a poporului român și de literatura română, ca să participe și să-și deie concursul la organizarea despărțământului.

Convocarea se publică cel puțin cu 8 zile nainte de terminul întrunirii, în unul sau mai multe diare române și deodată cu publicarea se insinuă la respectiva autoritate politică. (În orașe la poliție, în comunele rurale la pretură).

§. 6.

Adunarea constituantă o presidează delegatul comitetului central, carele prin o cuvântare potrivită o deschide și dintre cei prezenți numesce pe unul de notar, iar pe altul de cassar ad hoc.

Constituit astfel biroul, înainte de toate, pentru ca să se procure destui membri, din cari să se aleagă comitetul cercual, provoacă pe cei ce voiesc să se facă membri ai Asociațiunii să se înscrie la birou și să răspundă taxele fixate în §. 9 al Statutelor.

Terminată înscrierea de membri, imediat se pune la ordinea zilei alegerea comitetului cercual, carele stă: din directorul despărțământului ca președinte și din patru membri aleși.

Membrii fondatori și pe viață ai Asociațiunii, domiciliați pe teritoriul despărțământului, sunt membri naturali ai comitetului (Statut. §. 43), dar în cas de necesitate pot fi și aleși.

La alegere participă cu vot decisiv toți membrii enumerați în §. 39 al statutelor.

Alegerea se face de regulă cu votare pe față, iar la cererea a cel puțin $\frac{1}{4}$ a membrilor Asociațiunii prezenți, cu votare secretă.

După terminarea alegerii se suspende ședința pe timpul necesar pentru facerea procesului verbal, iar după gătirea aceluia se redeschide și se verifică procesul verbal.

Dacă însă timpul este atât de înaintat, încât așteptarea celor prezenți până la verificarea procesului verbal ar fi spre greutate, se alege o comisiune de trei membri din localitatea centrală, cari au să verifice procesul verbal cel mult în termen de trei zile.

Cu acestea fiind terminată constituirea, președintele încheie ședința.

§. 7.

Cel mult în 8 zile dela adunarea constituantă, delegatul comitetului central raportează la comitetul central despre organizarea despărțământului, accludând la raport procesul verbal al adunării constituante și taxele de membri încassate în adunare, spre ulterioară afacere.

§. 8.

Comitetul central examinează actul și înainte de toate decide asupra primirii membrilor noi (Stat. §. 23, a) și dacă cel puțin cei 5 membri ai comitetului cercual s'au declarat membri fondatori, pe viață sau ordinari ai Asociațiunii, nefiind motive de a dificulta procedura delegatului, aprobă conclusele adunării constituante (Stat. §. 41) și comunicând conlusul de aprobare cu directorul despărțământului, îl provoacă ca să porceadă la constituirea comitetului cercual.

§. 9.

Directorul despărțământului îndată după primirea conlusului comitetului central, convoacă pe membrii comitetului, pe cei aleși și pe cei naturali la ședință.

Întrunit comitetul în ședință sub presiul directorului, înainte de toate se pune la ordinea zilei alegerea unui vice-președinte din sinul comitetului.

După aceasta se efectuează alegerea unui cassar, unui controlor și unui notar.

Aceștia se pot alege din sinul comitetului sau și dintre alți membri ai despărțământului.

Postul de controlor cu cel de notar se pot îmbina într'o persoană. (Stat. §. 43).

§. 10.

Procesul verbal al ședinței de constituire cel mult în 8 zile se transpune la comitetul central pentru aprobare.

§. 11.

După primirea concluderii de aprobare dela comitetul central, directorul convoacă ședința de comitet, și luând spre scire aprobarea constituirii, comitetul cercual își începe activitatea normată în §-l 45 al statutelor.

Prima îngrijire a comitetului cercual să fie înființarea de agenturi prin comunele din despărțământ (Stat. §. 45. p. 3).

§. 12.

Deoarece după statutele actuale atât comitetul central cât și cele cercuale se aleg pe un period de câte trei ani, (Stat. §§. 17 a, și 43); și deoarece periodul de trei ani pentru comitetul central, se va începe numai cu adunarea generală din 1898, ca durata activității comitetelor se coincidă cu privire la anii în cari se începe și se termină, acele comitete cercuale, cari se vor alege în anul curent, vor funcționa numai până la adunarea generală din 1898 a despărțământului, iar acelea, cari se vor alege sau întregi în viitor, vor funcționa până la terminarea aceluiași period de trei ani, în care s'a efectuat alegerea sau întregirea lor.

Sibiiu, din ședința comitetului Asociațiunii, ținută la 28 Octombrie 1897.

Nr. 627—1897.

PROCES VERBAL

din ședința comitetului „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ ținută în Sibiiu la 30 Octombrie 1897.

Președinte: Dr. Ilarion Pușcariu, v.-preș. Asociațiunii.

Membri prezenți: I. Crețu, Dr. C. Diaconovich, Dr. O. Rusu, L. Simonescu, O. Tilea, și N. Togan, bibliotecar.

Secretar: Dr. V. Bologa.

196./595.

Diracțiunea școalei civile de fete pe baza concluderilor conferenței corpului didactic Nr. 18 și 22 din 18 Septembrie a. c. înaintează hârțile inspectoratului regesc de școale Nr. 980 din 30 Iulie și Nr. 1099 din 29 August a. c., prin cari acesta comunică spre observare ordinațiunile ministrului de culte Nr. 11,208 din 14 Iulie a. c. despre *supraveghiarea elevelor școalelor civile cu ocasiunea prezentării lor corporative în public*, și Nr. 48,460 din 10 August a. c. despre modificarea §-lui 22 al regulamentului pentru *examene private la școalele civile*, stabilit la 20 Martie 1895 sub Nr. 5,009.

Deoarece ordinațiunea primă și după textul ei se referă numai la școale civile de stat sau comunale, iar prin cea din urmă — după interpretarea ce i-se dă din partea inspectoratului — dreptul școalei Asociațiunii de a ține examene private devine cu totul iluzoriu, corpul didactic cere ca comitetul central, ca reprezentant al susținătorului școalei, să dispună cele de lipsă pentru ocrotirea drepturilor școalei civile a Asociațiunii.

Biroul se autorizează a răspunde Inspectoratului regesc de școale, că ordinațiunea ministerială Nr. 11,208, care vorbește apriat numai despre școale civile comunale și de stat, nu privește școala Asociațiunii, cu atât mai puțin poate pretinde inspectoratul dela aceasta ca să i-se comunice din cas în cas dispozițiunile luate pentru supraveghiarea elevelor la fie-care prezentare corporativă publică, adecă un lucru, ce ministrul nu-l cere nici dela școalele de stat și comunale.

Cu privire la ordinațiunea ministerială Nr. 48,460, Comitetul central va înainta o reprezentațiune la Ministrul de culte și va cere întregirea punctului II.

în acel sens, că numai atunci nu se pot depune examene private la o școală civilă privată, când școlile civile și de stat din cerc au aceeaș limbă de propunere ca școala privată.

197./587.

Firma *Samuil Wagner* din Sibiiu, care a făcut *ferestrele cele noue* la casa Asociațiunii avea să mai capete 55 fl. pentru 5 ferestri, cari numai astăvară s'au putut pune în locul celor vechi.

Când era să se asemneze acest cont, s'a descoperit o greșală care s'a făcut la colaționarea ferestrilor deja puse. Fabricantul adecă computase în contul seu din 31 Octombree 1896 câte 3 fl. pentru fațada la 26 ferestri, în total deci 78 fl. și această sumă i-s'a acordat la colaudare nebăgând de seamă comisiunea colaudătoare, că fațada s'a făcut numai la 11 ferestri din parter și la câte una fereastră oarbă în parter și în etagiu, iar la 13 ferestri din etagiu nu s'a făcut fațadă, fiind ferestrele cele vechi tocmai așa de înalte și de late ca cele noue. La acestea nu s'au efeptuit alte lucrări, decât că s'au scos ferestrele cele vechi și s'au pus în locul lor cele noue, lucrări la cari fabricantul era obligat prin acordul încheiat cu el. — Din cei 78 fl., computăți de fabricantul, sunt a se șterge deci $3 \times 13 = 39$ fl., cari vin detrași din cei 55 fl., cari avea să-i capete fabricantul după contul lui cel greșit.

Așa s'a și decis în ședința din 12 Iunie a. c. Nr. 322.

Acuma vine fabricantul și arată câte greutăți a avut la efeptuirea lucrărilor sale, apoi se plânge asupra cassarului, care-i detrage cei 39 fl. în mod arbitrar.

Să i-se arete fabricantului, că la ferestrele din etagiu n'a făcut fațadă, pentru-că nu s'a cerut să facă, fiind ferestrele cele noue de asemenea înălțime și lățime ca cele vechi, precum se poate constata și acum, fiind ferestrele cele vechi încă la îndemână. Dacă s'ar fi stricat rama, adecă fațada ferestrilor din etagiu, când s'au scos ferestrele cele vechi, era datorința lui să o repareze, căci prin ofert s'a deobligat: „Das alte Fenster herausnehmen, ein neues einmauern“.

Să i-se arete mai departe, că i-s'au dat câte 3 fl. pentru 2 ferestri oarbe, unde n'a avut alta de făcut, decât să scoată rama de lemn din ele, care lucru nu face 3 fl.

Îi compete deci din 55 fl. numai 16 fl., după detragerea celor 39 fl., care detragere nu i-se face în mod arbitrar prin cassarul, ci în mod competent prin comitet.

198./308.

Tinărul *Maxim Vulcu* din Sas-Sebeș, sodal de mecanică în Viena, cere cu data 3 August 1897 un *stipendiu* pentru ca să poată urma cursul mai înalt de mecanică în Viena.

Din lipsa de mijloace cererii nu se poate satisface.

199./370.

Direcțiunea *despărțământului din Blaj*, înaintează cu data 23 Iulie 1897 protocolul ședinței comitetului cercual din 22 Iulie a. c., în care s'au luat diferite dispoziții pentru adunarea generală și alte trebuințe ale despărțământului. — În legătură cu acest protocol s'a înaintat și consemnarea membrilor, cari sunt cu taxe restante, cari au părăsit teritoriul aceluia despărțământ și cari au declarat că numai solvesc taxa și prin urmare nu mai voiesc să fie membri ai Asociațiunii; aceștia sunt dnii: Dr. Iacob Brendușan, avocat; Nicolae Ionașiu, profesor de cântări; Demetriu Turcu, comerciant; Vasile Turcu, privatier, și Iosif Vancea, preot, toți din Blaj.

Protocolul comitetului cercual se ia spre scire și se rectifică lista membrilor. Domnii: Dr. Iacob Brendușan, avocat; Nicolae Ionașiu, profesor de cântări; Demetriu Turcu, comerciant; Vasile Turcu, privatier și Iosif Vancea, preot, toți din Blaj, cari au denegat solvirea taxei prescrise în statute, se șterg din lista membrilor Asociațiunii și se sistează trimiterea foii la adresa lor.

200./380.

Stipendistul Asociațiunii *Alexandru Liuba* din Maidan (Bănat), elev la școala de belearte din München, *legitimează* cu data 26 Iulie a. c. sporiul seu pro 1896/7

Spre scire, lăsându-se stipendiul în folosința sa și pro 1897/8.

201./391.

Dl Dr. Hans Bordan, avocat în Sibiiu, în calitate de curator al cancelariei reposatului avocat Altrichter, comunică cu data 30 Iulie a. c. în *causa pretensiunii Asociațiunii* de fl. 1842.71 *contra* domnului *Septimiu Albini*, că la întervenirea reposatului avocat Altrichter judecătoria re-

gească din Alba-Iulia a pus în curgere procedura pertractării lăsemântului și a dispus la primăria comunală din Cut, încă cu data 11 Ianuarie 1895, luarea casului de moarte și a inventarului, de atunci însă n'a mai venit nici o înscințare despre stadiul afacerii. E de părere deci, că pentru finalizarea cauzei este necesară încredințarea unui substitut al seu din Alba-Iulia, care să activeze mereu chestiunea la oficiul competent de acolo.

Cere să se iee aceasta spre scire, să i-se deee plenipotență ca să poată purta procesul mai departe și o anticipațiune pentru acoperirea speselor substitutului seu.

Se cer actele dela fostul avocat și se predă cauza domnului Dr. Ioan Marciac, avocat în Alba-Iulia.

202./420.

Domnul *Ioan Tămaș*, cancelist de bancă în Reghinul săsesc, cere cu data 8 August a. c. să-i fie socotită suma de 10 fl., expedată aici la 23 Maiu a. c., ca taxă de *membru ordinar* al Asociațiunii pro 1897 și 1898 și ca atare să i-se deee diplomă.

Se satisface și introduce în lista membrilor ordinari ai Asociațiunii.

203./442.

Doamna *Maria Georgievici*, văduvă Stoicovici, din Brașov, fostă învățătoare din 1850—1860 la școala română de fetețe din Reșinari, iar din 1860—1884 la școala de fetețe de lângă biserica română gr. or. din Sibiiu-Cetate, cere cu data 28 Iulie a. c. să i-se deee un *ajutor* anual din oare-care fond umanitar al Asociațiunii spre a se pute susține la bătrânețele sale, deoarece nu are de loc pensie nici alte mijloace.

Din lipsa totală de isvoare cu asemenea menire, cererii nu se poate satisface.

204./486.

Direcțiunea institutului de credit și de economii „*Vlădeasa*“ din Huedin trimite cu data 24 August a. c. 5 fl., votați pentru Asociațiune de adunarea generală din anul curent a numitului institut.

Spre scire cu mulțămintă.

205./487.

Domnul *George Stanciu*, preotul Sărăuadului și Tășnadului, ca erede indirect al *lăsământului George Filep*, cere cu data 20 August a. c. să modifice comitetul central concludul seu din 4 Martie 1897 Nr. 95 în sensul, că acceptă propunerea majorității ereșilor din chestiune, de a li-se solvi partea ce le compete din cele 10,000 fl. din lăsământul Filep.

Se predă domnului Andreiu Cosma, avocat în Șimleul Silvaniei, pentru informațiune.

206./488.

Direcțiunea *despărțământului Făgăraș* înaintează cu data 20 August a. c. protocolul ședinței comitetului cercual dela 7 August a. c. cu 30 fl. taxe de membri și lista membrilor Asociațiunii din acel despărțământ.

Se ia spre scire și se confirmă primirea sumei de 30 fl. la cassa centrală.

207./521.

Domnul Ioan Hațegan, protopop în Dergea, încredințat la 30 Maiu 1891 Nr. 149 cu *constituirea despărțământului Ciachi-Gărbău*, arată cu data 24 August a. c. imposibilitatea constituirii acelui despărțământ, în urma căreia comitetul central, pe baza propunerii Dsale, încă în ședința sa dela 15 Octobree 1892 Nr. prot. 117 (veți „Transilvania“ 1892 pag. 381) a declarat acel despărțământ desființat și a decis să se anexeze comunele sale la despărțământele Dej, Șimleu și Cluj, în care sens cere și de present să se finalizeze lucrul.

Arată totodată, că *tractul protopopesc gr. cat. al Dergei* este inseris membru pe viață al Asociațiunii cu 100 fl. încă dela adunarea generală din 8 August 1886, ținută în Alba-Iulia, cu toate acestea foaia Asociațiunii nu li-se expediază.

Comunicatul se ia spre scire. Relativ la anexarea comunelor din despărțământul Ciachi-Gărbău la despărțământele învecinate: Dej, Șimleu și Cluj se va delibera la arondarea despărțământelor, ce se va efectui pe întregul teritoriu al Asociațiunii pe baza statutelor modificate.

În ce privesce tractul protopopesc gr. cat. al Dergei se constată, că în protocolul adunării generale a Asociațiunii, ținută în Alba-Iulia la 8 August 1886, nu este înscris și declarat ca membru pe viață al Asociațiunii cu 100 fl., ci ca membru ordinaru cu taxa anuală de 5 fl. (v. „Transilvania“ 1886 pag. 181) și după-ce tractul în anii din urmă n'a mai solvit taxa anuală, i-s'a sistat expedarea foii, despre ce se încunoscințează.

208./559.

Inspectorul regesc de școale din Sibiiu, domnul Dr. Pintér Gábor ia spre scire, cu data 11 Septembrie a. c. Nr. 1170, denumirea definitivă a directorului dela școala civilă de fete a Asociațiunii: Dr. Vasile Bologna.

Se ia act și se comunică direcțiunii școlare.

209./562.

Domnul Nicolau Oancea, învățător din Brașov, înaintează cu data 21 Septembrie a. c. fl. 10.—, taxa de *membri noi* dela domnii: George Stinghe și Nicolae G. Furnica, măcelari din Brașov, și observă că mulțime de membri s'ar pute câștiga pentru Asociațiune dacă despărțământul Brașovului ar desvolta activitate mai intensivă.

Se confirmă primirea sumei de 10 fl. la cassa centrală, iar domnii George Stinghe și Nicolae G. Furnică se declară membri ordinari ai Asociațiunii și se introduc în lista membrilor. — Relativ la posibilitatea de a se înmulți numărul membrilor Asociațiunii se atrage atențiunea direcțiunii despărțământului să ne raporteze.

210./564.

Văduva soție de învățător *Rafila Luca* din Frata *cere un ajutor* pentru fiul seu Iosif, învățăcel-cismar în Turda.

Nefiind de astădată ajutoare vacante, cererii nu se poate satisface.

211./569.

Tinărul *Vasilie Fogădăuan*, calfă-cojocar din Păușa (cottul Selagiului) cere cu data 27 Septembrie a. c. un *ajutor* de 50 fl., ca să se poată perfecționa în măiestria sa în străinătate.

Deoarece ajutoarele, de cari dispune Asociațiunea, sunt menite pentru învățăcei-meseriași, cererii nu se poate satisface.

212./571.

Stipendistul Asociațiunii *Gavriil Todică*, student în clasa VII la gimnasiul român din Brașov, *legitimează* cu data 29 August a. c. sporiul seu în studii pro 1896/7.

Se ia spre scire și se lasă în folosința stipendiului și pro 1897/8.

213./582.

Direcțiunea *despărțământului din Făgăraș* înaintează cu data 6 Octombrie a. c. protocolul din ședința comitetului cercual dela 2 Octombrie a. c., care se ocupă cu dispozițiile pentru ținerea adunării generale a despărțământului, și cere 40 exemplare din statutele modificate ale Asociațiunii.

Protocolul se ia spre scire, relativ la expedarea statutelor se satisface în nex cu dispozițiile luate pentru activarea statutelor modificate.

214./590.

Maria Cosciuc din Sibiiu, cere cu data 10 Octombrie a. c. să fie primită gratuit în internatul școlii civile de fete a Asociațiunii fice sa Irina, elevă externă în clasa III civilă.

Nefind locuri gratuite în internatul școlii, cererii nu se poate satisface.

215./557.

Societatea de lectură „Petru Maior“ a junimei române universitare din Budapesta, trimițând un exemplar din Statutele sale provădute cu clausula de prezentare la 10 Maiu a. c., comunică cu data 12 Septembrie a. c. Nr. 94, că în sensul §-lui 37 din statute, averea societății în cazul disolvării va trece în posesiunea „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.“

Se ia spre scire.

216./593.

Domnul *Ioan Butean* directorul gimnasiului român din Beinș, cere cu data 24 Octombrie a. c. pentru despărțământul Asociațiunii, ce se înființează acolo, foaia Asociațiunii în câte un exemplar dela înființarea sa.

Întru cât vor mai fi exemplare disponibile din „Transilvania“, se satisface.

217/372.

Direcțiunea *despărțământului din Orăștie* înaintează cu data 26 Iulie a. c. *protocolul adunării generale* a despărțământului, ținută în Cujir la 27 Septembrie 1896, dimpreună cu 88 fl. taxe de membri.

Din protocol se constată următoarele:

1. S'a cetit disertația: „Îmbrătoșați negoțul“ de Ioan Moța, și s'a ținut o prelegere practică despre stupărit de Ioan Muntean, învățător;
2. s'a luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual în ultimul an de gestiune;
3. s'a luat spre scire raportul cassarului pro 1895/6 și s'a votat absolutoriu;
4. s'au împărțit poporului sute de exemplare din broșurele: „Higiiena copilului până la 7 ani“ și „Îmbrătoșați negoțul“;
5. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii: Dr. I. Mihu și Dr. Silviu Moldovan; suplenți: Dr. A. Muntean și Aurel P. Barcian;
6. s'a încredințat comitetului alegerea comunei pentru viitoarea adunare generală;

7. s'au încasat următoarele taxe:

a) dela 11 membri ordinari vechi	fl. 70.—
b) dela membri noi și anume: Augustin Berian, forestier și Nicolae Micu, proprietar în Cujir; Ioan Vulcu, comerciant în Orăștie, à 6 fl.	” 18.—
c) dela membri ajutători	” 71.55
Total	fl. 159.55

din care sumă 88 fl. s'au înaintat la cassa centrală, iar 71 fl. 55 cr. s'au reținut pentru trebuințele despărțământului.

Protocolul se ia spre scire. Se confirmă primirea sumei 88 fl. la cassa centrală și se ia spre scire reținerea sumei fl. 71.55, având a înainta ulterior budget despre folosirea banilor pentru trebuințele despărțământului. Membrii noi și anume domnii: Augustin Berian, forestier și Nicolae Micu, proprietar în Cujir, Ioan Vulcu, comerciant în Orăștie se introduc în lista membrilor Asociațiunii.

218./400.

Direcțiunea *despărțământului din Hațeg* înaintează cu data 3 August a. c. Nr. 6. *protocolul adunării generale* a despărțământului, ținută în comuna Sălașul de jos la 18 Iulie a. c., dimpreună cu 40 fl. 37 cr. taxe de membri.

Din protocol se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual;
2. s'a luat spre scire raportul cassarului pe ultimul an și s'a dat absolutoriu;
- 3 s'a cetit o disertație scrisă în stil popular de I. Muntean;
4. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii: Dr. Gavrilă Suci, Nicolau Nestor și Paul Oltean;
5. s'a decis să se țină viitoarea adunare generală a despărțământului în comuna (istorică) Demșuș;
6. s'au încassat următoarele taxe:

a) dela 3 membri ordinari vechi	fl. 15.—
b) dela membrul nou doamna văduvă B. Suci n. Maria Susman, proprietară în Sălașul de jos	„ 6.—
c) dela membri ajutători	„ 7.45
d) ulterior s'au mai încassat	„ 11.92
Total . fl.	40.37

ce s'au predat la cassa centrală.

Protocolul adunării generale se ia spre scire și se confirmă primirea sumei 40 fl. 37 cr. la cassa centrală. Dna veduva B. Suci n. Maria Susman se introduce în lista membrilor Asociațiunii.

219./408.

Direcțiunea *despărțământului din Alba-Iulia* înaintează cu data 4 August 1897 *protocolul adunării generale* a despărțământului, ținută în Alba-Iulia la 1 August a. c., pe lângă observarea, că taxele membrilor se vor așterne ulterior prin cassarul despărțământului.

Din protocolul adunării generale se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual;
 2. s'a luat spre scire raportul cassarului, constatându-se starea cassei în ultimul an de gestiune, anume:

a) întrate	fl. 356.88
b) eșite	„ 202.10
c) rest	fl. 154.78

3. s'au aprobat speșele de călătorie solvite delegaților despărțământului pro 1895 și 1896 în sumă de 20 fl. și s'a decis ca pe viitor numai în acel cas să se mai solvească speșele de călătorie pentru delegați, dacă se vor vota de adunarea generală a despărțământului și se vor aproba de comitetul central;

4. s'au votat 15 fl. pentru doi delegați aleși pentru adunarea generală din Mediaș;

5. s'au încasat următoarele taxe:

a) dela 7 membri vechi ordinari	fl. 35.—
b) dela membrul nou, domnul Ioan Anghel din Alba-Iulia „	6.—
c) dela membri ajutători	„ 17.—

Total . fl. 58.—

care sumă s'a predat cassarului cu însărcinarea să expedeze la cassa centrală taxele (41 fl.) dela membrii ordinari;

6. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii Rubin Pațița și Antoniu Pop;

7. s'a reconstituit comitetul cercual pe un nou period de 3 ani, alegându-se director domnul Rubin Pațița, membri în comitet domnii: Mateiu Nicola, Alexandru Velican, Florian Rusan, Stefan Crișan, Ioan Cirlea și Simeon Micu.

Protocolul adunării generale se ia spre scire în așteptarea înaintării taxelor de membri dimpreună cu budgetul despărțământului pe anul viitor. Domnul Ioan Anghel din Alba-Iulia se introduce în lista membrilor ordinari ai Asociațiunii. Relativ la speșele de călătorie pentru delegații despărțământului Direcțiunea este recercată a procede pe viitor în sensul cerculariului din 8 Octobree 1896 Nr. 477.

220./417.

Diracțiunea *despărțământului din Cohalm* înaintează cu data 4 August 1897 *protocolul adunării generale* ținute în Cohalm la 1 August a. c. dimpreună cu rațiociniul despărțământului pe anul 1896/7 și budgetul 1897/8.

Din protocolul adunării generale se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul cassarului pe ultimul an și s'a votat absolutoriu;

2. s'au încassat următoarele taxe :

a) dela 5 membri vechi ordinari	fl. 25.—
b) dela membri noi și anume domnii: Ioan Grancea, proprietar în Jibert; Ioan Bârsan, învățător în Bogata-Olteană; George Spornic, preot în Cohalm, și Ioan Bercan, preot în Merchiașa, à 5 fl.	„ 20.—
c) dela membri ajutători	„ 3.34
Total	fl. 48.34

din care sumă fl. 45, dimpreună cu 2 fl. 10 cr. pentru 14 exemplare din „Higiena copilului“, s'au expedat la cassa centrală;

3. s'a cetit disertatia: „Prin ce fel de cărți se promovează cultura intelectuală și morală a tinerimei“ de Ioan Bănuțiu;

4. s'a satorit budgetul pro 1897/8, anume :

a) intrate	fl. 58.50
b) ieșite	„ 58.—
c) excedent	fl. —.50

5. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii: Nicolau Mircea și George Spornic; suplenți: G. Repede și I. Bercan;

6. s'a luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual în anul din urmă;

7. s'au luat dispoziții pentru înființarea agenturilor comunale și bibliotecii populare;

8. s'a reconstituit comitetul cercual pe un nou period de trei ani, alegându-se director domnul Nicolau Mircea, membri în comitet domnii: Ioan Bănuțiu (actuar), Ioan Buzea (cassar), Ioan Bercan (controlor), Ioan Brote, George Spornic și George Repede.

Protocolul adunării generale cercuale se ia spre scire, confirmându-se primirea sumei fl. 47.10 la cassa centrală. Membrii noi, anume domnii: Ioan Grancea, proprietar în Jibert; Ioan Bârsan, învățător în Bogata-olteană; George Spornic, preot în Cohalm și Ioan Bercan, preot în Merchiașa, se introduc în lista membrilor ordinari ai Asociațiunii.

221./423.

Direcțiunea *despărțământului din Cluj* înaintează cu data 7 August a. c. *protocolul adunării generale* ținute în comuna Mănășturul unguresc la 30 Maiu a. c. cu 109 fl. taxe de membri.

Din protocol se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual în anul din urmă și s'a dat absolutoriu;

2. s'a încredințat comitetului studierea și aflarea mijloacelor necesare pentru înființarea unei bibliotecii populare pe teritoriul *despărțământului*;

3. s'a însărcinat comitetul a crea doue premii, cari să se voteze în proxima adunare generală: unul acelei femei române din despărțământ, care va dovedi că scie face cel mai frumos port românesc; al doilea aceluia dintre învățătorii din despărțământ, care va dovedi cel mai frumos progres cu școlarii sei;

4. s'a încredințat comitetului a fixa locul pentru viitoarea adunare generală;

5. s'au încassat următoarele taxe:

a) dela 11 membrii vechi ordinari . . . . . fl. 55.—

b) dela membrii noi și anume domnii: Nicolae Căciulă și Alexandru Filip, contabili la „Economul“ în Cluj; Augustin Giurgiu, controlor la „Economul“ în Cluj; Ioan Luca, învățător în Calata mare; Ioan Zehene, preot în Dretea; Dr. Aureliu Marinceșiu, avocat în Huedin; Mihaiu Marinceșiu, cassar la „Vlădeasa“ în Huedin; Alexandru Sava, preot în Bedeciu, și Iosif Stănescu, preot în Gyerő-Oșorheiu, à 6 fl. . . . . „ 54.—

c) dela membri ajutători . . . . . fl. 12.30

Total . fl. 121.30

din care sumă 109 fl. s'au expedit la cassa centrală, iar 12 fl. 30 cr. s'au reținut pentru trebuințele despărțământului;

6) s'a cetit disertația: „Puterea moravurilor bune și modul de a le lăți“ de Stefan Rosian, student de universitate, și s'a decis ca să se trimită la comitetul central;

7. s'a luat act, exprimându-se mulțămită tinerilor universitari români, cari au contribuit atât de mult cu participarea lor activă la reușita adunării generale;

8. s'au distribuit în sinul poporului present la adunarea generală mai multe cărți, dăruite de institutul de credit și de economii „Economul“ din Cluj.

Protocolul adunării generale se ia spre scire și se confirmă primirea sumei de 109 fl. la cassa centrală. Membrii noi și anume domnii: Nicolae Căciulă, Alexandru Filip, Augustin Giurgiu, Ioan Luca, Ioan Zehene, Dr. Aureliu Marinceșiu, Mihaiu Marinceșiu, Alexandru Sava și Iosif Stănescu, se introduc în lista membrilor ordinari ai Asociațiunii.

222/445.

Dirrecțiunea *despărțământului din Sebeșul săsesc* înaintează cu data 11 August a. c. *protocolul adunării generale*, ținute în Sebeșul săsesc la 11 Iulie și protocolul ședinței comitetului cercual din 10 August a. c. cu 102 fl. taxe de membri.

Din protocolul adunării generale se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual în anul din urmă;

2. s'a decis să se solvească din cassa despărțământului cele 100 exemplare din Higiena copilului, primite dela comitetul central, și să se distribue gratuit în popor la adunarea generală cercuală;

3. s'a decis să se înființeze biblioteci populare prin diferitele comune ale despărțământului cu ocaziunea ținerii adunărilor generale, și să se voteze în acel scop din cassa despărțământului în fiecare an câte 20 fl.;

4. s'a decis să se împartă din mijloacele despărțământului 4 ajutoare á 10 fl. la patru învățăcei meseriași;

5. s'a luat spre scire raportul cassarului și votându-se absolutoriul recerut s'a constatat starea cassei:

a) întrate	fl. 265.53
b) ieșite	„ 106.18
	Rest . fl. 159.35

6. s'a satorit budgetul despărțământului pro 1898, anume:

I. Percepțiuni:

1. Restul cassei din anul 1897	fl. 159.35
2. Taxe dela 20 membri ordinari pro 1898	„ 100.—
3. Taxe dela membri ajutători	„ 25.—
4. Interese după depuneri	„ 3.65
	Suma . fl. 288.—

II. Erogațiuni:

1. Expedarea taxelor întrate dela membrii ordinari la comitetul central	fl. 100.—
2. Spese de căraușie pentru adunarea generală	„ 12.—
3. Spese de administrare și postă	„ 3.—
4. Subvențiune pentru o bibliotecă populară înființândă „	20.—
5. Patru stipendii la patru elevi meseriași á 10	„ 40.—
6. Excedent	„ 113.—
	Suma . fl. 288.—

7. s'a cetit disertația: „Despre însemnătatea Asociațiunii și datele rînte fața de ea“ de Samoil Roșu;

8. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii Sergiu Medean și Zeved. Mureșan, suplenți: Ioan Oncescu și Samoil Roșu;

9. s'a ales director al despărțământului pe restul periodului domnul Sergiu Medean, protopop în Sebeșul săsesc, în locul devenit vacant prin abdicarea domnului Dr. Pompiliu Isac, avocat în Sebeșul săsesc, iar membru în comitetul cercual domnul Ioan Bojița, avocat în Sebeș;

10. s'au încassat următoarele taxe :

a) dela 17 membrii vechi pro 1897 à 5 fl.	fl.	85.—
b) dela membri noi, anume domnii : D. Munthiu, notar în Reciu, și George Oprița, faur în Sebeș, à 6 fl. „	„	12.—
c) dela membri ajutători	„	18.50
	Total . fl.	115.50

din care sumă fl. 102 s'au expedit la cassa centrală.

Protocolul adunării generale cu al ședinței comitetului cercual din 10 August a. c. se iau spre scire, confirmându-se primirea sumei de 102 fl. la cassa centrală. Membrii noi, anume domnii : Dimitrie Munthiu și George Oprița, se introduc în lista membrilor ordinari ai Asociațiunii. Excedentul de 113 fl. dela budgetul pro 1898, se recearcă direcțiunea despărțământului să-l expedeze la cassa centrală.

223./460.

Direcțiunea *despărțământului din Șimleul-Silvaniei*, înaintează cu data 15 August a. c. *protocolul adunării generale*, ținută în comuna Unimăt la 2 August a. c.

Din protocol se constată următoarele :

1. s'a luat spre scire raportul comitetului cercual și al cassarului pe ultimul an de gestiune, constatându-se starea cassei la acel dat, anume :

- a) sald activ fl. 56.12
- b) fondul școalelor române Selăgene cu active fl. 739.45;

2. s'au încassat următoarele taxe :

- a) dela 5 membri vechi; à 5 fl. pro 1896 și 1897 . . . fl. 30.—
- b) dela membri noi și anume domnii : Gavriil Lazar de Purcareți, protopop în Sanislău (6 fl.); Dr. Georgiu Pop, avocat în Zelău (6 fl.), și Lazar Iernea, protopop în Supurul de jos (5 fl.) . . . . . „ 17.—

Total . fl. 47.—

care sumă s'a decis să se înainteze la cassa centrală;

3. s'a reconstituit despărțământul pe un nou period de trei ani, alegându-se director domnul Alimpiu Barboloviciu, membri în comitet domnii : Augustin Vicașiu (actuar), Andreiu Cosma (cassar), George Pop de Basesci, Vasile Pâteaș, Dr. Ioan Nichita, Ioan Sêrbu, Nicolae Nilvan, Dr. George Pop și Lazar Iernea;

4. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii : George Pop de Basesci și Dr. Vasile Gyurko;

5. s'a decis să se adaugă în anul acesta la fondul școalelor selăgene premiile marinimoșilor donatori, cari premii până aci se distribuiau între învățătorii distinși, deoarece învățătorii noștri din acel despărțământ în anul din urmă n'au deslegat în mod demn problemele împuse chemării lor;

6. s'a decis să se țină proxima adunare generală în Șomcuta.

Protocolul adunării generale se ia spre scire în așteptarea expedării taxelor de membri la cassa centrală. Membrii noi, anume domnii: Gavriil Lazar de Purcareți, Dr. Georgiu Pop și Lazar Iernea, se introduc în lista membrilor ordinari ai Asociațiunii.

224./462.

Direcțiunea *despărțământului din Seliște* înaintează cu data 15 August a. c. Nr. 6. *protocolul adunării generale*, ținute în comuna Tilișca la 8 August a. c. cu 126 fl. taxe de membri.

Din protocol se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul despre activitatea comitetului pro 1896/7;
2. s'a luat în primire biblioteca despărțământului dela domnul Ioachim Muntean, preot în Gurariului, și s'a predat în deplină ordine direcțiunii școlare de acolo cu observarea, că de acea bibliotecă poate usa și poporul nostru din Orlat;

3. s'a decis a se recerca comitetul central ca să avizeze cassarul despărțământului despre încassarile făcute direct la cassa centrală, sau apoi să se încasseze taxele de membri numai prin cassarul despărțământului;

4. s'au încassat următoarele taxe:

a) dela 20 membri vechi à 5 fl. pro 1897 . . . . . fl. 100.—

b) dela membrii noi anume domnii: Mihail Itu, silvicultor cercual în Seliște, membru pe viață, obligându-se a solvi taxa de 100 fl. în rate lunare consecutive à 10 fl. începând cu 1 Septembrie a. c.; Petru Juga sen., preot în Tilișca; Ioan Iosof, preot în Tilișca; Ilie Floaș, comerciant în Tilișca; Vasile Juga, comerciant în Tilișca, și Ilie Topârcean, notar în Apoldul mic, membri ordinari à 5 fl. . . . . „ 25.—

c) dela membri ajutători . . . . . „ 46.34

Total . fl. 171.34

din care sumă 125 fl. cu 1 fl. 50 cr. pentru 3 exemplare „Povești din popor“ de I. Pop Reteganul, adecă 126 fl. 50 cr. s'au expedat la cassa centrală, iar 46 fl. 34 cr. s'au reținut la cassa despărțământului;

5. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii Dionisiu Decei și Avram Acelenescu;

6. s'a reconstituit despărțământul pe un nou period de 3 ani, alegându-se director domnul Petru Dragits, pretor suprem în Seliște; membri în comitet domnii: Dumitru Vulcu, proprietar în Seliște (cassar); Constantin Herța, contabil în Seliște (secretar); Ioachim Muntean, preot în Gurariului (controlor); Valeriu Milea, notar în Tilișca, și Dionisiu Decei, preot în Orlat.

Protocolul adunării generale se ia spre scire și se confirmă primirea sumei de 126 fl. 50 cr. la cassa centrală; pentru suma de 46 fl. 34 cr. reținută la cassa despărțământului, direcțiunea se reacearcă să înainteze budget. Membrii noi, anume domnii: Petru Juga sen., Ioan Iosof, Ilie Floaș, Vasile Iuga și Ilie Topârcean se întroduc în lista membrilor ordinari ai Asociațiunii; iar domnul Mihail Itu se va provedé cu diplomă îndată-ce va achita taxa întreagă, prescrisă pentru membrii pe viață.

Relativ la recercarea de a se avisa cassarul despărțământului despre taxele de membri, ce eventual s'au încassat la cassa centrală, se observă, că recunoascerea taxei solvite se face ad personam și prin publicare în „Transilvania“, organul Asociațiunii.

225./463.

Direcțiunea *despărțământului din Reghinul săsesc* înaintează cu data 17 August a. c. *protocolul adunării generale*, ținute în Reghin la 10 August a. c. cu 60 fl. taxe de membri.

Din protocol se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul comitetului și al cassarului pe anul din urmă;

2. s'au încassat taxe:

a) dela 12 membri vechi à 5 fl. pro 1897	fl. 60.—
b) dela membri ajutători	„ 4.—
Total	fl. 64.—

din care sumă 60 fl. s'au espedat la cassa centrală;

3. s'a împărțit premiul de 25 fl. votat în adunarea generală precedentă pentru un învățător, care se va distinge prin conducerea unui cor de cântări, în următorul mod:

a) domnului Georgiu Maior 10 fl.

b) „ Teodor Bogdan 7 fl. 50 cr.

c) „ Georgiu Șagău 7 fl. 50 cr.

4. s'au creat patru premii à 15 fl. ce se vor distribui în proxima adunare generală, și anume: două pentru acei învățători din despărțământ, cari se vor distinge prin formarea de coruri cu adulți sau copii de școală; două pentru acei indiviși din despărțământ, cari se vor distinge în pomărit, grădinărit sau stupărit;

5. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii: Patriciu Barbu, Galacteon Șagău, Dr. I. Popescu, Sever Barbu, Dr. Augustin Chețan și P. Uilacan.

Protocolul adunării generale se ia spre scire și se confirmă primirea sumei de 60 fl. la cassa centrală.

226./466.

Direcțiunea *despărțământului din Blaj* înaintează cu data 18 August a. c. Nr. 52 protocolul ședinței comitetului cercual din 7 August și *protocolul adunării generale*, ținute în Blaj la 8 August a. c.

Din protocolul adunării generale se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul despre activitatea comitetului în anul din urmă și s'a votat absolutoriu;

2. în legătură cu punctul precedent s'a decis să se propună comitetului central ca în loc de a se ridica casa națională din fondurile Asociațiunii, după-cum s'a proiectat, să se ajutore mai bine școalele populare;

3. s'a cetit disertația: „O pagină din trecutul școalelor din Blaj“ de Aron Deac, profesor;

4. s'a încredințat comitetului cercual fixarea locului pentru viitoarea adunare generală;

5. s'au încassat taxe:

a) dela 12 membri vechi à 5 fl. pro 1897 . . . . . fl. 60.—

b) dela membri noi, și anume domnii: Dr. Alexandru Co-darcea, med.; Valeriu Suci, prof.; Aurel Trifan, croit.; Stefan Oltean, măsar și Teodor Vandor, teolog abs. din Blaj, câte 6 fl. . . . . „ 30.—

c) dela membrii ajutători . . . . . „ 17.—

Total . fl. 107.—

neexpedați încă la cassa centrală;

6. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii: Dr. Isidor Marcu și Alexiu Viciu, cărora s'a lăsat să iee poziție față cu proiectul de a ridica casa națională din fondurile Asociațiunii;

7. s'a primit cu mulțămintă premiul de câte 25 fl. oferit de domnul Gavriil Pop, canonic metropolitan, pentru 2 broșuri, cari să tracteze: despre igiena poporală, care să fie cel mult de două coale tipar și să se poată introduce în școalele populare; a doua broșură de aceeași mărime să se ocupe cu conservarea costumului național și reintroducerea lui în părțile, unde s'a părăsit; după premiare amândouă lucrările să între în proprietatea despărțământului;

8. s'a reconstituit despărțământul pe un nou period de trei ani, alegându-se director domnul Ioan Gherman; membri în comitet domnii; Vasile Oltean, Dr. Augustin Bunea, Ioan F. Negruțiu, Dr. Victor Smigelsky, Brut Hodoș și A. C. Domșa; suplenți domnii: Alesiu Viciu și Aron Deac.

Protocolul ședinței comitetului cercual din 7 August a. c. cu al adunării generale se iau spre scire în așteptarea înaintării taxelor de membri și a bugetului pe anul viitor. Membrii noi, anume domnii:

Dr. Alexandru Codarcea, Valeriu Suciu, Aurel Trifan, Stefan Oltean și Teodor Vandor se introduc în lista membrilor ordinari ai Asociațiunii.

227./483.

Direcțiunea *despărțământului din Mureș-Oșorheiu* înaintează cu data 23 August a. c. *protocolul adunării generale*, ținute în comuna Feceteul Mădărașului la 1 August 1897, cu 74 fl. 40 cr. taxe de membri.

Din protocol se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul comitetului pe anul din urmă și s'a stabilit budgetul pro 1897/8, anume:

I. Întrate.

1. Taxe de membri și diplome	fl. 57.—
2. Taxe ajutătoare	„ 18.15
Suma	fl. 75.15

II. Eșite.

1. Spese de cancelarie	fl. 10.—
2. Spese neprevădute	„ 10.—
3. Un premiu	„ 10.—
4. Escedent	„ 45.15
Suma	fl. 75.15

2. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii Vasiliu Hossu și Max. C. Codarcea;

3. s'a decis să se țină viitoarea adunare generală în comuna Sântinul de Câmpie;

4. s'au făcut dispoziții pentru înființarea agenturilor comunale;

5. s'a creat un premiu de 10 fl. pentru cea mai bună disertație, ce se va ține în proxima adunare generală a *despărțământului*;

6. s'a reconstituit *despărțământul* pe un nou period de 3 ani, alegându-se director domnul Vasiliu Hossu, membri în comitet domnii: Max. C. Codarcea, Ioan Pantea, Ioan Bârsan, George Borda, Filip Pop și Ioan Man;

7. s'au încasat următoarele taxe:

a) dela 9 membri vechi à 5 fl.	fl. 45.—
b) dela membri noi și anume domnii: Andreiu Pop, notar la sedria orfanală în Mureș-Oșorheiu, și Vasiliu Salteschi, preot în Bardăș, câte 6 fl.	„ 12.—
c) dela membri ajutători	„ 18.15

Total fl. 75.15

din care sumă 74 fl. 40 cr. s'au expedit la cassa centrală.

Protocolul adunării generale se ia spre scire și se confirmă primirea sumei de 74 fl. 40 cr. la cassa centrală. Membrii noi, anume domnii: Andreiu Pop

și Vasiliu Salteleschi se introduc în lista membrilor ordinari ai Asociațiunii.

228./484.

Direcțiunea *despărțământului din Năsăud* înaintează cu data 17 August a. c. *protocolul adunării generale*, ținute în Sângeorgiul român la 8 August 1897, cu 164 fl. taxe de membri.

Din *protocolul adunării generale* se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul despre activitatea comitetului și a cassarului pro 1896 și s'a votat absolutoriu;

2. s'a decis să se înainteze la comitetul central cuvântul de deschidere al președintelui, pentru publicare în foaia Asociațiunii;

3. s'au încassat următoarele taxe: •

a) dela 15 membri vechi à 5 fl. pro 1897 . . . . . fl. 75.—
și „Fortuna“, institut de credit din Rodna veche, jumătate din taxa prescrisă ca membru pe viață . . . . . „ 50.—

b) dela membri noi și anume domnii: Ioan Constantin, învățător în Ilva-mare; Virgiliu Satropa, prof. gimn. în Năsăud; Stefan Utaie, învăț. în Sângeorgiu; Dr. Valeriu Rusu, profesor gimnasiai în Năsăud, câte 6 fl.; Ioan Ciurdărean, preot în Lușca, 5 fl. suma . . . . . „ 29.—

c) dela membrii ajutători . . . . . „ 25.—

Total . fl. 179.—

din care sumă 164 fl. s'au expedat la cassa centrală, iar 25 fl. dimpreună cu 60 fl., venitul petrecerii aranjate în favorul *despărțământului*, adică 85 fl., s'au reținut la cassa *despărțământului*;

4. s'a creat un premiu de doi galbeni pentru cea mai bună lucrare din sfera agronomiei, ce se va ceti în viitoarea adunare generală;

5. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii: Dr. I. Popu și Dr. Larionessi; suplenți domnii: Gerasim Domide și Pamfilie Grapini;

6. s'a decis să se țină viitoarea adunare generală în comuna Telciu.

Protocolul adunării generale se ia spre scire și se confirmă primirea sumei de 164 fl. la cassa centrală; cuvântul de deschidere al președintelui se predă redacțiunii pentru eventuală publicare. Membrii noi și anume domnii: Ioan Constantin, Virgiliu Satropa, Stefan Utaie, Dr. Valeriu Rusu și Ioan Ciurdărean, se introduc în lista membrilor ordinari ai Asociațiunii.

229./489.

Direcțiunea *despărțământului din Brad* înaintează cu data 24 August a. c. *protocolul adunării generale*, ținute în comuna Brad la 22 August 1897, cu 106 fl. taxe de membri.

Din protocol se constată următoarele:

2. s'a luat spre scire raportul comitetului cercual despre activitatea sa în anul din urmă și s'a votat absolutoriu;

3. s'au ținut disponibile pentru viitor sumele votate în adunarea generală precedentă și anume: 20 fl. pentru înființarea de biblioteci populare, 20 fl. pentru unelte agronomice și 10 fl. ajutor pentru un învățăcel-meseriaș;

4. s'a predat oficiului protopopesc din Zarand suma de 100 fl. votată în adunarea generală precedentă pentru înființarea și organizarea grădinilor de pomărit pe lângă școalele noastre populare din acel protopopiat;

5. s'au dat trei ajutoare à 10 fl. la trei elevi-meseriași;

6. s'a constatat, că despărțământul dispune, la data 22 August 1897, de suma de 69 fl. 97 cr. depuși la „Crișana“;

7. s'au încassat următoarele taxe:

a) dela 18 membri vechi à 5 fl.	fl. 90.—
b) dela membrii noi, anume domnii: Constantin Pop, preot în Baia de Criș (6 fl.); Petru Rimbaș, contabil în Brad și d-șoara Maria Cristea, învăț. în Brad, câte 5 fl. suma „	16.—
c) dela membrii ajutători	„ 28.—
	<hr/>
Total	fl. 134.—

din care sumă 106 fl. s'au înaintat la cassa centrală, iar 28 fl. s'au reținut la cassa despărțământului;

8. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii: Costantin Costin și Romul Coțoiu;

9. s'a decis să se țină proxima adunare generală în Baia de Criș;

10. s'a satorit budgetul pro 1897/8, anume:

I. Percepțiuni:

1. Restul cassei la finea anului 1896/7	fl. 9.25
2. Depuneri	„ 60.69
3. Taxă restantă dela un membru	„ 5.—
4. Taxe curente dela 34 membri ordinari	„ 170.—
5. Taxe dela membri ajutători	„ 28.—
	<hr/>
Suma	fl. 272.94

II. Erogațiuni:

1. Taxe dela membri ordinari, cari se trimit comitetului central	fl. 175.—
2. Pentru înființarea de biblioteci populare	„ 40.—
3. Două ajutoare la doi învățăceli-meseriași	„ 20.—
4. Unelte economice	„ 20.—
5. Abonament la „Enciclopedia română“	„ 15.—
6. Spese de birou	„ 2.—
7. Excedent	„ —.94
	<hr/>
Suma	fl. 272.94

11. s'a reconstituit despărțământul pe un nou period de trei ani, alegându-se director domnul Vasile Dămian, protopop; membri în comitet domnii: Teodor Pop, avocat în Baia de Criș; G. Părâu, director gimnasial în Brad; C. Costin, St. Albu, Dr. P. Oprișa și Dr. I. Radu, profesori gimnasiali în Brad.

Protocolul adunării generale se ia spre scire și se confirmă primirea sumei de 106 fl. la cassa centrală. Membrii noi, și anume domnii: Constantin Pop, Petru Rimbaș, și domnișoara Maria Cristea, se introduc în lista membrilor ordinari ai Asociațiunii.

230.545.

Direcțiunea *despărțământului din Deva* înaintează cu data 9 Septembrie a. c. *protocolul adunării generale*, ținute în Dobra la 22 August 1897, cu 182 fl. 50 cr. taxe de membri, și protocoalele din ședințele comitetului cercual dela 7 Martie și 24 Iulie a. c.

Din protocolul adunării generale cercuale se constată următoarele:

1. s'a acludat la protocol cuvântul directorului dela deschiderea adunării;

2. s'au încassat următoarele taxe:

a) dela 3 membri vechi à 5 fl. pro 1897 . . . . . fl. 15.—

b) dela membri noi și anume domnii: Ladislau Oltean, proprietar în Ilia Murășană; Romul Anucuța, notar în Dobra; Adam Leșnican, magistrul postal în Dobra; George Oprean, preot în Dobra; Dr. Laurențiu Petric, medic în Dobra; Ioan Petroviciu, comerciant în Lăpugiul de sus; Iosif Petroviciu, comerciant în Dobra; Iosif Cristea, notar în Dobra; Simeon Dragomir, notar în Gurasada; Nicolae Herbay, proprietar în Dobra; George Herbay, primar în Dobra; Petru Hădan, învățător în Rădulești; Aron Muntean, proprietar în Dobra; Florian Budiu, comerciant în Zam; Alexandru Petroviciu, comerciant în Zam; Nicolau Gostae, proprietar în Lăpușnic, și Ioan Sirb, preot în Roșcani, adecă 17 membri noi à 6 fl. . . . . „ 102.—

c) dela membrii ajutători . . . . . „ 20.50

a) la cassa despărțământului s'au încassat anterior taxe dela 7 membri vechi à 5 fl. pro 1897 . . . . . „ 45.—

Total . fl. 182.50

care sumă s'a expedit la cassa centrală;

3. s'a luat spre scire raportul comitetului cercual și al cassarului pe anul din urmă și s'a votat absolutoriu;

4. s'a încredințat comitetului distribuirea premiilor și anume: un galbin (5 fl.) oferit de domnul Ladislau Oltean, pentru a se da în adu-

narea generală viitoare aceluia țeran român din despărțământ, care va avea mai mulți altoi de soi nobil; și un galbin (5 fl.) oferit de domnul Francisc Hossu Longin, pentru a se da la adunarea generală viitoare acelei țerance române, care va dovedi că scie face pâine mai bună;

5. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii: Ioan Simionăș și Avram P. Păcurariu;

6. s'a decis să se țină viitoarea adunare generală în comuna Certej; invitare s'a făcut și dela comuna Ilia Mureșană, unde se va ține mai târziu.

Protocolul adunării generale cu ale ședințelor comitetului cercual din 7 Martie și 24 Iulie a. c. se iau spre scire și se confirmă primirea sumei fl. 182.50 la cassa centrală; cuvântul directorului dela deschiderea adunării generale se predă redacțiunii organului Asociațiunii pentru eventuală publicare. Membrii noi anume domnii: Ladislau Oltean, Romul Anucuța, Adam Leșnican, George Oprean, Dr. Laurențiu Petric, Ioan Petroviciu, Iosif Petroviciu, Iosif Cristea, Simeon Dragomir, Nicolae Herbay, George Herbay, Petru Hădan, Aron Muntean, Florian Budiu, Alexandru Petroviciu, Nicolau Gostae și Ioan Sîrb, se introduc în lista membrilor ordinari ai Asociațiunii.

231./560.

Direcțiunea *despărțământului din Sighișoara* înaintează cu data 15 Septembrie a. c. *protocolul adunării generale*, ținute în comuna Daneș la 8 August 1897, cu 15 fl. taxe de membri.

Din protocol se constată următoarele:

1. adunarea generală a exprimat condolența sa pentru pierderea membrilor repotați, anume: Ioan Șandru, asesor la sedria orfanală din Sighișoara, și Dimitrie Dragoș, proprietar în Ferihaz;

2 s'au încassat taxe:

a) dela doi membri vechi	fl. 10.—
b) dela membri ajutători	„ 5.—

Total . fl. 15.—

expedați la cassa centrală;

3. s'a luat spre scire raportul comitetului cercual și al cassarului pe anul din urmă și s'a însărcinat comitetul a face tot posibilul pentru activarea despărțământului și pentru încassarea taxelor restante;

4. sa decis să se țină viitoarea adunare generală în Sighișoara, luându-se dispoziții pentru pregătirile necesare în acel scop;

5. s'a reconstituit despărțământul pe un nou period de trei ani, alegându-se director domnul Dimitrie Moldovan, protopop în Sighișoara;

membri în comitet domnii: Zaharie Ganea, preot în Ferihaz; Nicolau Doctor, preot în Hașfaleu; Ioan Mănoiu, preot în Retisdorf, Dimitrie Perția, asesor la sedria orfanală în Sighișoara; Vasile Urdea, măestru-cojocar în Sighișoara, și Nicolau Fleșer, măestru-tîmplar în Saschiz.

Protocolul adunării generale se ia spre scire și se confirmă primirea sumei de 15 fl. la cassa centrală a Asociațiunii.

232./352.

Arhivarul orașului Brașov, mulțămesc, cu dată 19 Iulie a. c. Nr. 115, pentru publicațiunile dăruite din partea comitetului Asociațiunii pentru archiva acelu oraș și cere ca putându-se eventual procura dela un antiquar, să se trimită pentru archiva orașului Brașov și anii 1, 12, 15 și 24 din foaia Asociațiunii „Transilvania“ pentru a avé colecțiunea completă.

Spre scire cu aceea, că cererea se va ține în evidență pentru a i-se satisface la ocasiune dată.

233./362.

Domnul *Petru Manciu*, croitor român în Oravița, cu datul 11 Iulie 1897 *dăruiesce* pentru biblioteca Asociațiunii următoarele *diare*:

- a) „Luminătorul an. VI 1885 Nr. 112—142; an. VII complet; an. VIII Nr. 1—4, 9; an. XI 1890 Nr. 19, 26—89; an. XII complet; an. XIII complet;
- b) „Gazeta Transilvaniei“ câțiva numeri;
- c) „Tribuna“ câțiva numeri.

Spre scire cu mulțămită.

234./375.

Domnul *Victor Onișor*, cu data 25 Iulie a. c. ofere mai mulți numeri din foaia „Amicul familiei“ anul IV—VII în scopul completării colecțiunii noastre, și cere pentru acei Nri Suma de 5 fl.

Ofertul domnului Victor Onișor se primesce; prețul numerilor trimiși, în sumă de 5 fl. la propria-i dorință se contează ca taxă de membru ordinar al Asociațiunii pe anul 1898 și se introduce în lista membrilor ordinari ai Asociațiunii.

235./386.

Domnul *Ioachim Muntean*, paroch gr. or. în Gurariului, *ofere gratuit* pentru biblioteca Asociațiunii diarul „Tribuna“ anul I—III cu unele defecte, și unii numeri din „Albina“ an. X. cu observarea, că mai poate servi și cu alți ani următori din „Tribuna“ cum și cu alte foi tot gratis, așteptând numai avisul comitetului.

Spre plăcută scire cu mulțămită; bibliotecarul primesce însărcinarea de a notifica generosului donator foile, resp. numerii din foile, ce lipsesc încă din colecțiunea Asociațiunii.

236./394.

La întreprinderea direcțiunii „Transilvaniei“ au intrat la biblioteca Asociațiunii în dar:

- a) dela direcțiunea tipografiei diecesane din Gherla 29 opuri ca produse ale acelei tipografii;
- b) „ librăria N. Ciureu din Brașov 7 opuri;
- c) „ Tipografia „Aurora“, A. Todoran, Gherla 9 opuri;
- d) „ Tipografia „Minerva“ din Orăștie 5 opuri;
- e) „ Librăria I. E. Țeran din Oravița 5 opuri;
- f) „ „Tipografia“ din Sibiu 5 opuri.
- d) „ Tipografia diecesană din Caransebeș 2 opuri;
- h) „ Tipografia archidiecesană din Sibiu 2 opuri;
- i) „ Tipografia diecesană din Arad 2 opuri;
- j) „ Tipografia Seminarială din Blaj 2 opuri;
- l) „ Tipografia W. Krafft din Sibiu 3 Calendare pro 1897;
- m) „ Tipografia A. Mureșan din Brașov 2 Calendare, pe 1896 și 1897.

Spre scire cu mulțămită.

237./411.

Domnul *Iosif Lita*, preot în Iclod, cu data 5 August a. c. ofere în scopul completării colecțiunii de diare și reviste a Asociațiunii, „Tribuna“ anii VIII—XII cu defecte, și mai mulți numeri din „Observatoriul“ an. II. III și IV și cere ca în schimb să i-se dea numerii, ce-i lipsesc dînsului din organul Asociațiunii pe 1892—1896 și eventual să i-se compute în taxa de membru ordinar al Asociațiunii pe 1897.

Ofertul făcut se primesce; s'a făcut dispoziție la administrația „Transilvaniei“ să se trimită reclaman-tului numerii, ce s'ar mai găsi disponibili.

238./522.

Domnul *W. Krafft*, din Sibiu, cu data 8 Septembrie a. c. dăruiesce pentru biblioteca Asociațiunii revista „Albina Carpatilor“ an. I—IV. (Lipsind din an. III Nrii 4 și 15 — fine).

Spre scire cu mulțămită.

239./565.

Comitetul *Reuniunii sodalilor români din Sibiu* prin hârtia sa dto 7/19 Septembrie a. c. cere a se dăru pentru biblioteca acelei reuniuni câte un exemplar, eventual și mai multe din prisosul cărților, ce i-ar sta comitetului Asociațiunii la dispoziție.

Bibliotecarul Asociațiunii se însărcinează a transpune bibliotecii din chestiune câte 2 exemplare din :

1. Povești din popor, de I. P. Reteganul;
2. Higiena copilului, de S. Stoica;
3. Despre necesitatea promovării și protecționării meseriilor între Români, de B. Baiulescu.

240./567.

Domnul *Emilian Micu*, cu data 21 August a. c. ofere spre cumperare pentru biblioteca Asociațiunii următoarele publicațiuni:

1. Propovedanii sau învățături la îngropăciunea oamenilor morți, de Samoil Clain de Sadu, ed. I. din 1784 cu 13 fl. și ed. II. din 1842 cu 4 fl.
2. Predice, de Petru Maior, 3 vol. Buda 1810, 12 fl.
3. Propovedanii la morți și Didachii, de Petru Maior, Buda 1809 (legate laolaltă) 7 fl.
4. Zur Geschichte Trajan's und seiner Zeitgenossen, von Dr. H. Francke, Leipzig 1840. Ed. II. 3 fl.
5. Biserica ortodocsă română, An. I. Nr. 8. și 9, ce ne lipsesc, 1 fl.
6. Din „Romänische Revue“ an. I. Nr. 4, 5 și 6. iar din an. II. Nr. 12 (dintre cari ne lipsesc însă acum numai Nr. 4 din an. I. și Nr. 12 din an. II.), 2 fl. 80.
7. „Századok“ din 1893, 3 fl.
8. Câțiva Nri din „Familia“ din an. 1873 și 1869.

Pentru toate acestea cere a i-se da în schimb 10 exemplare din „Biografia lui Avram Iancu“, iar restul să i-se solvească în bani gata.

Returnându-se numerii din „Familia“ și „Romänische Revue“, de cari nu avem trebuință, pentru celelalte cărți se acoardă domnului E. Micu suma rotundă de 35 fl. v. a. în bani gata, din cari 5 fl. se vor lua pentru 10 exemplare „Biografia lui Avram Iancu“.

241.

Tot domnul *Emilian Micu*, cu data 14 Septembre a. c. ofere vol. VIII. și IX. din „Istoria Romänilor“ de V. A. Urechii pentru 14 fl. și un exemplar din vol. II din opul „Date istorice privitoare la familiile nobile române“ de I. cav. de Pușcariu.

Ofertul dlui E. Micu se primesce.

242./585.

Domnul *Simion Vlad*, învățător în Cacova, prin scripta sa dto 1/13 Octobre a. c. ofere spre cumperare pentru biblioteca Asociațiunii 91 opuri cu prețul de 76 fl. 90 cr.

Considerând că, afară de câteva excepțiuni, cărțile oferite nu sânt de nici un interes deosebit pentru

biblioteca noastră, fiind în cea mai mare parte cărți vechi didactice străine și clasici latini, se procură numai:

1. Gramatica latină de G. Șincai (cu 1 fl. 50 cr.) și
2. „Foaia pentru minte“ din 1852, fiind exemplarul din biblioteca noastră din acel an necomplet.

243./607.

Domnul *Dr. Petru Cioran*, medic în Sibiu, *dăruiesce* pentru biblioteca Asociațiunii 78 opuri în 44 tomuri și 61 broșuri, în cea mai mare parte din ramul medicinei, apoi 3 reviste medicale în total pe 37 ani, și 2 harte.

Spre plăcută scire cu mulțămită; cărțile au intrat la bibliotecă, iar lista lor se va publica la timpul seu în organul Asociațiunii.

244./608.

Domnul *Ioan Popovici*, profesor la școala civilă de fete a Asociațiunii, în scopul completării colecțiunii de țiare și reviste a Asociațiunii, *dăruiesce*:

- a) „Rândunica“, foaie literară beletristică an. I și II (complet).
- b) „Școala și familia“ foaie pedagogică, an. II. Nr. 11, 13 și 22—24, și an. III. Nr. 2. și 3.

Spre scire cu mulțămită; foile dăruite au intrat la bibliotecă.

245./563.

Domnul *Dr. Ilarion Pușcariu*, vicepresident al Asociațiunii, *dăruiesce* pentru biblioteca Asociațiunii tom. II din „Documente pentru limbă și istorie“.

Spre scire cu mulțămită.

246./612.

Domnul *M. Strajan*, profesor în Craiova, *dăruiesce* pentru biblioteca Asociațiunii 5 opuri editate de dînsul.

Spre scire cu mulțămită.

247./613.

Domnul *Dr. Corneliu Diaconovich*, prim-secretarul Asociațiunii, în scopul completării colecțiunii de țiare și reviste, *dăruiesce* pentru biblioteca Asociațiunii mai mulți numeri din revista „Romänische Revue“ an. I, VII. și X., cum și 10 scoarțe pentru compactarea acelei reviste pe 10 ani.

Spre scire cu mulțămită.

248./614.

Domnul *Alexandru Vasilie*, student abs. din Sibiiu, dăruiesce pentru biblioteca Asociațiunii 3 opuri.

Spre scire cu mulțămintă.

249./604.

Domnul *Dr. Iancsó Benedek*, profesor gimnasial în Budapesta, dăruiesce pentru biblioteca Asociațiunii 3 opuri ale sale.

Spre scire cu mulțămintă.

250.

Verificarea acestui proces verbal

Se încredințează domnilor: L. Simonescu, Onoriu Tilea și Dr. Octavian Russu.

Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
vice-președinte.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretar II.

S'a verificat. Sibiiu, 8 Novembre n. 1897.

L. Simonescu m. p.

Onoriu Tilea m. p.

Dr. Octavian Rusu m. p.

Nr. 634—1897.

PROCES VERBAL

din ședința comitetului „Asociațiunii pentru literatura română și cultura popor. român” ținută în Sibiiu la 4 Novembre 1897.

Președinte: Dr. Il. Pușcariu, vice-preș. Asociațiunii.

Membri prezenți: Dr. I. Beu, Z. Boiu, P. Cosma, I. Crețu, Dr. C. Diaconovich, G. Maxim, I. Papiu, Dr. R. Roșca, I. Rusu, Dr. O. Rusu, L. Simonescu, I. St. Șuluțiu, O. Tilea, și N. Togan, bibliotecar.

Secretar: Dr. V. Bologa.

251./632.

Se presentă spre dezbateră proiectul de *regulament pentru afacerile interne ale comitetului central*, prezentat în ședința comitetului dela 28 Octombrie a. c. prin comisiunea exmisă pentru studiarea modalităților inactivării statutelor modificate.

Regulamentul prezentat se primesce cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți, în textul ală-

turat sub /. și se dispune a se tipări fără amânare în 300 exemplare.

252./618.

Direcțiunea școlii civile de fete a Asociațiunii subșterne proiectul de *budget al școlii* pro 1897/8 pe lângă raportul, că la revisiunea raționiniului pro 1896/7 nu s'a aprobat proiectul de budget ci s'a pretins să se introducă în el și pasivele cu 818 fl. 76 cr. în urma cărora apoi subvențiunea pro 1897/8 s'a urcat la suma de 3322 fl. 20 cr.

Direcțiunea școlii completând acum proiectul de budget îl așterne spre aprobare și cere îndemnisare, ca suma de circa 340 fl. câtă se mai cere la titlul pentru lumina electrică, să o poată acoperi din eventualul prisos al anului 1897/8.

Budgetul școlii prezentat pro 1897/8 se aproabă pe lângă ștergerea titlului XI dela erogate, în urma căreia la erogate rămâne un excedent de 50 fl. Îndemnisarea cerută pentru lumina electrică, fiind taxa acesteia statorită prin comitet în acord cu societatea luminii electrice, se va da la raționiniul anului 1897/8.

În legătură cu aprobarea budgetului se îndrumă direcțiunea, să încasseze restanțele din anii trecuți, cari fac 894 fl. 23 cr., iar la budget să introducă doi ani de observare în loc de unul.

253./633.

Comisiunea exmisă în ședința comitetului central din 30 Septembrie a. c. pentru prezentarea unei propuneri cu privire la executarea concludului adunării generale din Mediaș (Nr. prot. 22) referitor la ridicarea unei *Căse naționale* și a unui *internat de băieți* în Sibiu, înaintează cu data 3 Novembre a. c. raport, pe baza căruia se decide:

Întru executarea concludului Nr. 22 al adunării generale din Mediaș comitetul central ia următoarele dispozițiuni:

1. Pentru elaborarea unui plan de clădire al casei naționale comitetul central va face apel la arhitecții români și va publica pentru orientare un plan de situațiune al intravilanului din Strada Morii Nr. 6.

2. Biroul se autorisează a înștiința direcțiunea institutului „Albina“ despre concludul adunării generale, prin care aceasta a primit donațiunea de fl. 20,000 pentru înființarea unui internat de băieți

în Sibiiu, precum și despre dispozițiunile luate pentru finanțarea acestui proiect.

3. Comitetul central va recerca direcțiunea institutului „Albina“ a se însărcina cu arangiarea loteriei de bani, al cărei venit curat se va folosi pentru realizarea ambelor proiecte. Planul acestei loterii va fi să se supună aprobării comitetului central.

4. Biroul se autorisează a esopera la locurile competente concesiunea legală pentru aranjarea loteriei.

5. Comitetul central va adresa, încă în decursul acestui an, un apel către institutele și corporațiunile financiare, economice și culturale românesce, precum și către fruntașii poporului nostru, invitându-i să se înscrie în lista fundatorilor Casei naționale.

De fundatori se vor considera acele persoane și corporațiuni, cari vor contribui pentru scopurile casei naționale cu cel puțin fl. 1000 de plată ori deodată, ori în 4 rate anuale. În cazul din urmă se va lua obligațiune despre restul neplătit cu ocaziunea înscrierii.

Numele fundatorilor se va eternisa în marmor în interiorul Casei naționale și se va publica cu un adaus biografic în analele Museului.

6. Despre mersul lucrărilor pregătitoare pentru înființarea acestor aședăminte, secretarul I. va ave să refereze comitetului central din trei în trei luni, cu începere dela Ianuarie 1898.

254.

Verificarea acestui proces verbal

Se încredințează domnilor: Z. Boiu, P. Cosma și Dr. C. Diaconovich.

Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
vice-președinte.

Dr. V. Bologa m. p.
secretar II.

S'a verificat. Sibiiu, 11 Novembre 1897.

P. Cosma m. p.

Z. Boiu m. p.

Dr. C. Diaconovich m. p.

REGULAMENT

al afacerilor interne ale comitetului central al Asociațiunii.

I. Agendele comitetului.

§. 1.

Agendele comitetului central al Asociațiunii sunt stabilite în § 23 al Statutelor și se provăd:

în ședințele comitetului;
prin biroul Asociațiunii și
prin delegați speciali.

§. 2.

Comitetul se folosește, unde trebuința cere, de sigilul Asociațiunii cu circumscripția „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ și o Minervă în mijloc; iar pentru trebuințele curente se folosește o stampilă cu aceeași inscripție.

Sigil.

II. Ședințele comitetului.

§. 3.

În fie-care lună se ține o ședință ordinară, și anume în Joia ce urmează după prima. Dacă pe această zi ar căde vre-o sărbătoare, ședința se ține în Joia următoare.

Convocare.

Ședințele extraordinare se țin de câte-ori cere trebuința.

§. 4.

Ședințele se convoacă prin invitații speciale, în cari se indică obiectele mai însemnate de pertractare.

§. 5.

La ședințele comitetului participă: membrii ordinari ai comitetului central, oficialii Asociațiunii (§. 24 din Stat.) și în cazul prevădută în § 6, membrii suplenți ai comitetului.

§. 6.

Comitetul poate lua decisiuni valide, dacă sunt prezenți la ședință cel puțin 6 membri afară de președinte (§. 22 St.) Vot decisiv au numai membrii ordinari, în cas de necesitate însă numărul de 6 se întregesce din membrii suplenți după seniu în funcțiune și în al doilea rând după etate.

Decisiuni.

După aceeași ordine se întregesce dintre suplenți numărul membrilor ordinari în cas de vacanță.

§. 7.

Ședințele le conduce președintele sau locțiitorul lui (§ 21 Statute), care constatând mai întâiu dacă membrii sunt în număr pentru a pute aduce concluse, îngrijesce de cursul regulat al desbaterilor și, fiind ordinea diley exhaustată, încheie ședința.

§. 8.

Pentru discuțiune membrii se insinuă la președinte, care le dă cuvânt în ordinea, în care s'au însinuat.

Desbaterile.

Stă însă în voia celui însinuat a ceda altuia rândul seu de vorbire. Un vorbitor nu poate vorbi la aceeași chestiune decât numai de 2 ori. Această restricțiune privesce numai discuțiunile în cauze de administrație, nu însă și discuțiile în cauze literare sau științifice.

§. 9.

Vorbitorul e dator a rămâne la obiectul discuțiunii, încungiuând personalitățile, este însă în drept a cere să nu fie întrerupt în vorbire. Pe vorbitorul, ce se abate dela obiect sau face personalități, sau vătămă demnitatea corporațiunii, președintele îl îndrumă la ordine. La cas că vorbitorul persistă în abaterea sa, președintele îi detrage cuvântul în acest obiect, și dacă și la alt obiect cade în aceeași eroare, președintele îi poate detrage cuvântul pentru restul ședinței.

§. 10.

Dacă președintele, afară de darea de informațiuni și deslușiri, voesce să iee parte la discuție, îl înlocuesce vicepreședintele în conducere, eventual cel mai bătrân membru din comitet.

§. 11.

Dacă în decursul desbaterii se cere încheierea discuțiunii sau amânarea ei pe altă ședință, aceasta se pune imediat la vot; dacă nu se primesce, se continuă discuția.

§. 12.

Votarea. Conclusele se iau prin majoritatea absolută a celor prezenți și sunt valide, dacă, conform §. 22 din Statute, au participat la ședință 6 membri afară de președinte (§. 6).

§. 13.

În chestiuni privitoare la persoane numite voturile se dau în secret; în alte chestiuni votul se face prin ridicarea mâinii sau prin apel nominal. Cerând 3 membri, votul în ori-ce chestiune se face în secret.

§. 14.

Nimeni nu poate participa la discuțiunea și deciderea cauzelor proprii, sau ale rudeniilor sale, sau în acelea, dela cari ar resulta pentru ei vr'un folos sau vr'o pagubă.

§. 15.

Propunerii. Propunerile, amendamentele și proiectele de conclus trebuiesc formulate în scris, pentru a se pune la vot.

Propunerile pentru amânare, pentru încheierea discuțiunii, pentru trecerea la ordine, pentru respingere, pentru trimitere la o comisiune se pot pune la vot și fără a fi formulate în scris.

§. 16.

Fiind discuția terminată, președintele înainte de a pune chestiunile la vot face un reasumat al propunerilor.

La vot se pun mai întâi subamendamentele, apoi amendamentele, anume cel mai îndepărtat mai întâi, apoi propunerile, și anume mai întâi cele mai îndepărtate de propunerea principală.

Președintele nu votează.

§. 17.

În cas de paritate a voturilor, propunerea se consideră cădută și în cursul aceleiași ședințe nu se mai poate lua în considerare. Se poate însă convoca în restimp de 3 zile o ședință extraordinară, pentru a se discuta de nou și a se vota.

Dacă și în această ședință ar fi voturile egale, votează și președintele, și votul lui decide.

§. 18.

Despre ședințele comitetului secretarul al II-lea poartă proces verbal, în care se vor însemna mai întâi membrii prezenți, apoi obiectele de pertractat în extras și decisiunile.

Proces verbal.

În casuri de deosebită importanță se înseamnă și eventualele propuneri și motivări în punctele de căpetenie. La cererea propunetorului se introduce în procesul verbal și o propunere cădută, dacă aceea înainte de votare a fost prezentată în scris.

Procesul verbal se redactează fără amânare, se subscrie de secretar și se prezintă președintelui pentru revizuire și cel mult în 5 zile dela ședință trebuie să fie verificat.

§. 19.

Pentru scutirea sa de răspundere morală față cu un conclud luat, fiecare votant are drept, îndată după enunțarea concludului, să insinue vot separat și dacă în 24 oare dela insinuare îl va prezenta în scris la președintele, care a condus ședința, se va alătura la procesul verbal, la din contră nu se va lua act nici de insinuare.

Votul separat are să fie scurt și obiectiv, cuprinzând numai motivarea unei propuneri cădute, fără a polemisa și combate propunerea primită.

Protest în contra unui conclud nu este admis.

§. 20.

Procesul verbal revăzut și scris de președinte se predă pentru verificare unei comisiuni de 3, designată la începutul ședinței, dintre membrii prezenți. Dacă între președinte și secretar pe de o parte și între comisia de verificare pe de alta, se nasce divergență asupra textului de verificat, chestiunea se aduce spre decideră în ședința comitetului, care poate fi anume convocată spre acest scop.

Verificare.

§. 21.

Procesul verbal se păstrează în arhivă; iar o copie se transpune redacțiunii pentru publicare în organul Asociațiunii.

III. Biroul Asociațiunii.

A. Cancelaria.

§. 22.

Biroul se compune din funcționarii Asociațiunii (§. 24 Statute) și își îndeplinesc agendele în cancelaria Asociațiunii.

§. 23.

Afară de președinte, vicepreședinte și controlor toți ceilalți funcționari sunt obligați a ține în fiecare zi oare de birou, și anume:

Secretarul I, cassarul, bibliotecarul, arhivarul și economul cel puțin 1 oară, secretarul II cel puțin 2 oare, iar cancelistul cel puțin 3 oare.

Oarele de birou se stabilesc în conțelegere cu directorul cancelariei astfel, ca toți funcționarii în fiecare zi cel puțin o oară să se afle laolaltă în cancelarie.

Oarele oficioase ale fiecărui funcționar sunt a se anunța pe ușa cancelariei.

B. Funcționarii.

§. 24.

Președintele. Drepturile și datorințele președintelui sunt stabilite în §. 26 al Statutelor.

În comitetul central are în special următoarele agende:

- a) poartă grije pentru ținerea regulată a ședințelor;
- b) controlează activitatea funcționarilor;
- c) revede și subscrie procesele verbale și expedițiunile;
- d) dispune suplinirea interimală a funcționarilor și în cazuri grave suspendarea lor, având a raporta comitetului în proxima ședință;
- e) designează timpul și membrii pentru scontrările casei;
- f) dă concediu până la 8 zile funcționarilor;
- g) prevede cu semnul referentului toate exhibitele întrate, iar la cele ce nu recer conlus meritoriu din partea comitetului, sau după natura lor nu se pot amâna până la proxima ședință, indică și modul lor de rezolvire pe cale presidială.

§. 25.

La cas de împedecare sau absență preste 8 zile, președintele predă agendele locțiitorului seu.

§. 26.

Vicepreședintele, eventual cel mai bătrân membru ordinar al comitetului, suplinesce pe președinte în toate afacerile, când acesta este împedecat a funcționa (§ 21 și 27 Statute).

§. 27.

Secretarul I. afară de obligamentele stabilite în §. 28 al Statutelor, are următoarele agende:

Ca director al cancelariei primesce exhibitele ce sosesc la adresa Asociațiunii, a comitetului și a funcționarilor lui și le trimite la președinte pentru ulterioară afacere;

supraveghează activitatea cancelariei, controlează observarea oarelor de birou, îngrijesce ca procesele verbale și expedițiunile să se facă la timpul prescrist (§§. 18 și 50) și raportează din 6 în 6 luni despre lucrarea și restanțele membrilor cancelariei; în fine este referentul cauzelor personale.

§. 28.

Secretarul II afară de agendele înșirate în § 29 al statutelor :

- a) prezintă în fiecare ședință un conspect despre exhibitele rezolvite în luna premergătoare pe cale presidială ;
- b) prezintă președintelui din 3 în 3 luni evidența comisiunilor ex-mise de comitet și a concluserilor neexecutate, și
- c) controlează sub responsabilitate personală lucrările cancelistului.

§. 29.

Cassarul. Datorințele cassarului sunt statorite în §. 30 al statutelor. La intrarea lui în oficiu are să depună o cauciune în sumă egală cu suma remunerațiunii sale anuale, în efecte sau în libel de depunere. Interesele, respective valoarea cupoanelor expirate, le ridică el.

Cassarul are să justifice toate pozițiunile erogațiunilor și intratelor prin document de cassă.

Cerând împrejurările, postul cassarului se poate împreuna cu al economului.

§. 30.

Bibliotecarul. Agendele lui sunt stabilite în §. 32 al statutelor.

Bibliotecarul are să stea la dispoziția publicului, care se folosesc de biblioteca Asociațiunii de 3 ori pe săptămână cel puțin câte o oară pe zi.

În cas de împedecare a secretarului II ori a archivarului, el substituie pe aceștia.

Cerând împrejurările, postul bibliotecarului se poate împreuna cu al archivarului.

§. 31.

Archivarul este custodele archivei Asociațiunii (§. 33 Statute) și în cas de împedecare a bibliotecarului, substituie acestuia.

Cerând împrejurările, agendele archivarului se pot combina în o persoană cu ale bibliotecarului, cancelistului ori cu ale economului.

§. 32.

Controlorul. Datorințele lui sunt stabilite în §. 31 al Statutelor.

El se numesce dintre membrii ordinari ai comitetului central cu locuința în Sibiiu.

Controlorul în cas de necesitate suplinese pe cassar, având a preda cheia de controlor la președinte.

§. 33.

Economul îndeplinesce agendele înșirate în §. 34 al Statutelor.

C. Personalul auxiliar.

§. 34.

Cancelistul comitetului îngrijesc sub supraveghierea secretarului II-lea de exhibițiune, de mundarea, colaționarea, efeptuirea expedițiilor subscrise de presidiu, și de registratură.

§. 35.

Servitorul stă la ordinile biroului pentru toate trebuințele Asociațiunii.

IV. Delegații comitetului.

§. 36.

Cerënd împrejurările comitetul central poate încredința anumite părți ale agendelor sale la delegați numiți din sinul seu ori dintre membrii Asociațiunii.

Agendele delegaților se stabilesc din cas în cas.

§. 37.

Pentru studiarea afacerilor și pregătirea concluzelor, comitetul poate exmite comisiuni din sinul seu, întregite eventual cu experți.

Comisiuni.

Comisiunile, dacă nu au primit alte îndrumări, au să raporteze în proxima ședință ordinară. La exmiterea comisiunilor este a se numi membrul, care va primi actele. Acesta va îngriji de convocarea comisiunii și va conduce lucrarea ei.

V. Exibițiunea.

§. 38.

Scrisori.

Exibitele intrate la comitet prin postă sau dea-dreptul, le primesce secretarul I. sau suplinitorul lui, le prevede cu datul prezentărei, și dacă lipsesce vr'un aclus, notează aceasta pe act, actul dimpreună cu plicul, în care a fost pus, se transpune la președinte, apoi cancelariei comitetului.

Tot la cancelaria comitetului se păstrează până la primirea din partea bibliotecarului toate opurile, broșurile și gazetele, ce sosec la adresa Asociațiunii.

§. 39.

Actele provădute cu indicările §-lui precedent se împrotocolează prin cancelist în protocolul de exhibite, care cuprinde rubricile: Nrul curent, ziua prezentărei, datul și locul de unde vine, numirea obiectului, Nrul relativ, datul resolvirei și numărul registraturii.

§. 40.

Bani.

Exibitele cu bani sau cu hârtii de valoare le primesce cassarul și le deschide în prezența unei a doua persoane și însamnă pe act suma banilor. Dacă suma aflată nu e asemenea celei indicate pe cuvertă, aceasta se însamnă pe exhibit, adăugându-se la această însemnare și subscrierea celui present la deschiderea cuvertei.

§. 41.

Banii sau valorile primite în modul acesta sau prin mandate postale, se introduc de secretarul II. într'un jurnal anumit, în care cassarul confirmă primirea lor.

Despre aceste sume se dă cassarului un document de cassă. Scrisorile de comitivă se manipulează conform §§. 38 și 39.

§. 42.

Deodată cu împrotocolarea, actul se petrece și în indicele alfabetic cu indicarea numelui partidei, a obiectului și a Nrului exhibitului.

§. 43.

După resolvirea actului, fie în ședință, fie pe cale presidială, cancelistul induce datul resolvirii în rubricile respective ale protocolului de exhibite.

§. 44.

Primirea exhibitelor cu bani și valori se confirmă trimițătorului pe cale presidială în decurs de 24 oare, și anume taxele dela membrii vechi prin expediarea biletului de legitimare, iar celelalte prin cartă postală, în care se anunță, că resolvirea meritorie a obiectului va urma în proxima ședință a comitetului.

VI. Referata.

§. 45.

Referata se face în scris cu indicarea în extras a cuprinsului actului și cu un proiect de conclud.

Actele și eventualele anteacte se alătură la referată.

§. 46.

Actele întrate în decursul unei luni sunt a se refera în ședința ordinară din luna proximă și anume în ordinea următoare:

1. actele cu însemnarea „urgent“;
2. rapoartele comisiunilor;
3. rapoartele referenților speciali (secretarul I., cassarul, economul, bibliotecarul, archivarul);
4. curențiile după ordinea înțrării;
5. conspectul actelor resolve în luna premergătoare pe cale presidială;
6. conspectul actelor întrate în luna premergătoare, cari eventual încă nu se pot refera.

§. 47.

Propunerile și proiectele independente, pornite din inițiativa referenților sau a comisiunilor, se prezintă la protocolul de exhibite.

§. 48.

În cauzele, în cari s'a exmis alt referent sau o comisiune, referata o face referentul exmis de comitet, respective ales de comisiune.

§. 49.

Dacă referentul sau comisia află de trebuință să asculte părerea experților, aceasta se face înainte de a prezenta raportul, având astfel de păreri a fi făcute în scris.

VII. Expedițiunea.

§. 50.

Pe baza procesului verbal verificat, iar la rezolvire presidială pe baza instrucțiunii de pe act, se concipiază expedițiunile de secretarul II-lea, se copiază, se subscriu de presidiu și de secretar și se expediază de cancelist sub supraveghierea secretarului. Despre expedițiuni se poartă protocol, în care se însamnă Nrul curent, Nrul expedițiunii, adresa la care s'a trimis, datul trimiterii, adevărea primirii la cele din loc, eventual însemnarea modului de expedare la cele ce se trimit în afară de localitate.

Plenipotențele și documentele sunt a se provedé și cu sigilul Asociațiunii.

Fiind a se aclude la expedițiune vr'un obiect de valoare, acesta se pachetează în prezența secretarului sau a cassarului, ceea-ce se însamnă pe act.

Cel mult 8 zile dela ședință toate expedițiile au să fie terminate.

§. 51.

La adresa funcționarilor, delegaților și comisiunilor expedițiunea se face brevi manu prin indosare.

VIII. Archiva.

§. 52.

Actele comitetului se păstrează în arhivă.

§. 53.

Fie-care obiect nou primesce un rotul nou; actele, cari se referesc la ante-acte se așează la acelea în ordine chronologică.

§. 54.

Rotulii adunați în fascicule se așează între 2 table de carton, pe cari se înseamnă numărul secțiunii cu numărul anului și al rotulilor cuprinși în acel fascicul.

§. 55.

Actele din arhiv se estradau numai pe lângă o adevărință subscrisă de primitor, care se așează în locul actului, până ce acesta se retrimite.

§. 56.

Împărțirea și arangiarea archivei se face după un normativ special, statorit de comitetul central pe baza propunerii archivarului.

IX. Dispozițiuni transitorii.

§. 57.

Acest regulament se pune în aplicare imediat și se va puté modifica numai în ședință plenară de 12 membri, prin concludul luat cu cel puțin două terțialități ale voturilor.

Sibiiu, din ședința comitetului „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută la 4 Novembre 1897.

Nr. 680—1897.

PROCES VERBAL

din ședința comitetului „Asociațiunii pentru literatura română și cultura popor. român” ținută în Sibiiu la 2 Decembre 1897.

Președinte: Dr. Il. Pușcariu, vice-pres. Asociațiunii.

Membri prezenți: Z. Boiu, P. Cosma, I. Crețu, Dr. C. Diaconovich, I. V. Rusu, I. St. Șuluțiu, și O. Tilea.

Secretar: Dr. V. Bologna.

255.

Pentru verificarea procesului verbal din ședința de ađi

Se designează domnii: I. Crețu, I. V. Rusu și I. St. Șuluțiu.

256. 621.

Direcțiunea școalei civ. de fete înaintează *procesul verbal al conferenței* corpului didactic ținută în 26 Octobree a. c.

În această conferență, afară de deliberarea mai multor afaceri curente, cari nu recer nici o dispozițiune meritorie din partea comitetului central, —

1. s'a stabilit consemnarea manualelor folosite la școala Asociațiunii;

2. s'a angajat în mod provisor instructoară de fortepian dșoara Selma Mökesch, în care obiect se înaintează exhibit separat;

3. s'a constatat, că sunt înmatriculate la școala civ. de fete 87 eleve, iar în internat 56 eleve, dintre cari 5 frecventează școala elementară a Reuniunii femeilor române din Sibiiu;

4. s'a stabilit planul oarelor;

5. s'a luat act de concludul adunării generale Nr. prot. 19 pct. VI. referitor la instrucțiunea în economia de casă, angajându-se profesoara Eugenia Iovescu a propune în cursul complementar o oară pe săptămână din teoria economiei de casă.

Procesul verbal se ia spre scire. Direcțiunea școalei se îndrumă a presenta încă în Ianuarie 1898 un nou plan de oare pentru semestrul II, în care oarele de limba română, desemn și caligrafie după posibilitate să se stabilească pentru toate clasele conform planului de învățământ; studiile, cari recer o încordare spirituală mai mare, să se împartă în mod proporționat pe toate dșele, să se propună mai ales

la începutul prelegerilor și să nu urmeze nici când mai mult de 3 după olaltă.

Despre ofertul dșoarei Eugenia Iovescu, de a propune în cursul complementar o oară pe septemână din teoria economiei de casă, se ia act cu plăcere.

257./620.

Direcțiunea școlii civ. de fete, pe baza concluseror conferenței corpului didactic dto 30 Iunie și 26 Octobre a. c., raportează că dșoara *Selma Mokesch*, absolventă a institutului „Musikschulen-Kaiser“ din Viena, oferindu-și serviciile și înscriindu-se numeroase eleve pentru studiul muzicii instrumentale, a fost angajată în mod provisor ca *instructoară de fortepian*. Dșoara Mokesch dă la 10 eleve câte 3 oare pe septemână, tot la 2 eleve deodată, pe lângă remunerație à 3 fl. la lună, din cari 50 cr. se rețin pentru acordarea și folosirea pianelor.

Resultatele obținute până acum de dșoara Mokesch sunt pe deplin multămitoare.

Se ia spre scire.

258./663.

Direcțiunea școlii civ. de fete înaintează *procesul verbal* al conferenței corpului didactic ținută la 24 Novembre 1897.

În această conferență, — afară de deliberarea mai multor afaceri curente, cari nu recer nici o dispoziție din partea comitetului —

1. s'a constatat, că la *cursul complementar* s'au înscris pe anul școlar curent 9 eleve, toate interne, și că prelegerile s'au început la 15 Septembrie a. c.

2. Inspectoratul reg. de școale a luat spre scire consemnarea manualelor de învățământ, introduse pro 1897/8.

Procesul verbal se ia spre scire. Remunerațiunea corpului didactic pentru serviciile făcute la cursul complementar, se stabilește în suma de pân'acum per fl. 400 și se va împărți conform conclusului Nr. 53 din 1897.

259./671.

Direcțiunea școlii civ. de fete înaintează cererea domnului *G. Dima*, profesor de muzică, pentru un *concediu* dela 29 Novembre până la 26 Decembre a. c. ce, conform atestatului medical prezentat, are să-l folosească în Viena pentru restaurarea sănătății sale.

Concediul cerut se acoardă.

260./567.

Bibliotecarul raportează, că dlui *Emilian Micu* i-s'au acordat în ședința dela 30 Octobrie a. c. pentru mai multe cărți vechi și rari suma de 35 fl., în care i-s'au computat și 10 exemplare din „Biografia lui A. Iancu“; dînsul a insistat însă după aceea să i-se plătească suma de 35 fl. întregă în bani gata și să i-se mai deo pe deasupra și 2 exemplare din „Biografia lui Iancu“, cum și an. X și XI din „Transilvania“. Această cerere i-s'a împlinit; se cere încuviințarea comitetului.

Se aproabă.

261./655.

Domnul *Petrik Géza* din Budapesta anunță, că a apărut partea II tom. IV din opul seu „*Magyarország Bibliographiája*“ — op abonat la 1895—, care se poate procura până la 1 Decembre cu prețul de 1 fl. 60 cr.

Se asemnează la cassă suma de 1 fl. 60 cr.

262./459.

Direcțiunea *despărțământului din Dicio-Sân-Martin* înaintează cu data 16 August a. c. *protocoalele ședințelor comitetului* cercual din 18 August 1896 și 15 August 1897 cu 30 fl. taxe de membri.

I. Din protocolul ședinței dela 18 August 1896 se constată următoarele:

1. La adunarea generală a *despărțământului*, ținută în 19 Iulie 1896 în comuna Iernut, s'a aranjat o petrecere de vară, al cărei venit brut a fost 233 fl., spese 75 fl. 10 cr., rezultând un venit curat de 157 fl. 90 cr., din care jumătate: 78 fl. 95 cr. s'a decis să se trimită pentru școala greco-cat. din Iernut, iar cealaltă jumătate: 78 fl. 95 cr. să se depună la cassa de economii din D. S. Martin spre fructificare.

2. La adunarea generală amintită din 1896 s'au mai încassat după încheierea protocolului dela membri ajutători 12 fl. și s'a decis să se depună și această sumă spre fructificare.

3. S'au luat dispoziții pentru executarea concluserilor adunării generale cercuale din 1896, relativ la concurse pentru premii, etc.

4. În urma hârtiei comitetului central Nr. 179. — 1896, prin care s'au expedit *despărțământului* spre desfacere în sinul poporului nostru 50 exemplare din „*Higiiena copilului*“ și 1 exemplar „*Povești din popor*“, s'a luat unanim concludul: din opul „*Higiiena copilului*“ 50 exemplare și din opul „*Povești din popor*“ 12 exemplare să se cumpere din banii *despărțământului* și să se distribue gratis între învățătorii români de pe teritoriul *despărțământului*, iar cassarul s'a îndrumat să expedeze comitetului central prețul acelor exemplare în sumă de 13 fl. 50 cr. cu observarea, ca din „*Povești . . .*“ să se trimită încă 11 exemplare la adresa directorului.

II. Din protocolul ședinței dela 15 August 1897 se constată următoarele:

5. Din cauza absenței notarului și cassarului dela ședința comitetului s'a amânat rezolvirea hârtiei comitetului central dto 1 Octobrie 1896 Nr. 346, prin care a fost recercată direcțiunea despărțământului să înainteze la cassa centrală suma de 119 fl. 40 cr., ce s'a reținut la cassa despărțământului preste preliminarul stabilit de adunarea cercuală din 19 Iulie 1896.

6. S'a decis să se aboneze „Enciclopedia română“ pentru despărțământ, din mijloacele sale.

7. S'au ales delegați pentru adunarea generală din 1897 domnii: Vasile Zehan, Nicolae Todoran, Petru Nirăștean și Simion Caluțiu.

8. S'a încassat taxa pro 1897 dela 5 membri ordinari vechi à 5 fl., = 25 fl.; dela 5 membri ajutători 5 fl.; ulterior s'a încassat dela 1 membru ordinar 5 fl., total 35 fl., din care sumă 30 fl. s'au expedit la cassa centrală, iar 5 fl. s'au reținut la cassa despărțământului.

Protocoalele ședințelor comitetului cercual din 18 August 1896 și 15 August 1897 se iau spre scire pe lângă următoarele:

1. se confirmă primirea sumei de 30 fl. la cassa centrală;

2. deoarece este evident din cuprinsul numitelor protocoale, că suma de 119 fl. 40 cr., reținută la cassa despărțământului preste preliminarul votat în adunarea generală din 17 Iulie 1896, s'a sporit încă cu suma 95 fl. 95 cr. (v. pct. 1, 2 și 8), direcțiunea este recercată a înainta întreaga sumă de 215 fl. 3 cr. la cassa centrală, ce va resulta după detragera prețului „Enciclopediei“ și a celorlalte opuri destinate a se împărți gratis între învățătorii poporului nostru din acel despărțământ (pct. 4 și 6);

3. se constată că cele 50 exemplare din „Higiena copilului“ și 12 exemplare din Povești populare nu s'au achitat încă la cassa centrală, în sensul concludului comitetului cercual (pct. 4), pentru care se recercă direcțiunea.

263./622.

Domnul *Pavel Beșa*, învățător în Borgo-Prund, trimite taxa 5 fl. pro 1896 și cere foaia pe anul 1897, obligându-se a trimite taxa și pe acest an.

Se confirmă primirea sumei de 5 fl. la cassa centrală și se dispune trimiterea foii.

264./624.

Domnul Alexandru Lemenyi, protopop în *Gherla*, în urma autorisării din partea comitetului central al Asociațiunii, dto 10 Iunie a. c. Nr. 200, raportează cu data 1 Novembre a. c., că a convocat fruntașii poporului nostru din despărțământul *Gherlei* la o conferență pe ziua de 20 Octobre a. c. pentru constituirea și *activarea acelui despărțământ*, ceea ce nu a succes, neparticipând membri la conferență, și abdice de a mai convoca a doua conferență, pe lângă observarea, că altă putere mai tineră să fie autorisată pentru convocarea unei a doua conferențe, eventual cu mai bun succes.

Comunicatul se ia spre scire cu regret, rezervându-se a se face dispozițiunile ulterioare în legătură cu noua organizare a despărțământelor, ce este pusă în prospect.

265./638.

Domnul *Iosif Gomboș*, proprietar în Vidra de sus, înaintează cu data 9 Novembre a. c. 79 fl. 86 cr., din *arênda* realităților Asociațiunii din Vidra pro 1897, și observă, că la trimiterea restului va raporta în special.

Spre scire, constatându-se primirea banilor la cassa centrală.

266./642.

Dl *Angel Blagailă*, econom în Baia de Criș, cere un ajutor de 25 fl. pentru fiul seu Augustin, elev meseriaș.

Cererea fiind întârziată nu se poate considera.

267./645.

Domnul *Rubin Patîța*, avocat în Alba-Iulia și director al despărțământului de acolo, trimite cu data 18 Novembre a. c. 5 fl. taxa de membru ordinar al Asociațiunii dela domnul *Vasiliu Moga*, pretore pensionat în Mureș-Ludoș.

Se confirmă primirea sumei de 5 fl. la cassa centrală, iar domnul *Vasiliu Moga* se declară membru ordinar al Asociațiunii și se prevede cu document de legitimare.

268./662.

Gauriil Todica, student în clasa VII gimnasială în Brașov, cere cu data 27 Novembre a. c. să i-se asemneze stipendiul de 50 fl. din fundațiunea „Dobâca“ în 4 rate trei-lunare în loc de două rate semestrale.

Se încuviințează.

269./647.

Domnul *Alimpiu Barboloviciu*, directorul despărțământului din Șimleul Silvaniei, înaintează cu data 11 Novembre a. c. *cererea senatului școlar din comuna Crasna*, comitatul Selagiului, dto 7 Novembre a. c., *pentru un ajutor anual* de 100 fl. la completarea salariului de 300 fl. pentru postul de cantor și învățător dela școala română gr. cat. din Crasna, iar dacă ajutorul de 100 fl. nu s'ar pute asigura anual, cel puțin pentru anul curent să se deie.

Neavând în budgetul pro 1898 provisiune pentru asemenea scopuri, cererii nu se poate satisface, se recomandă însă direcțiunii despărțământului să se considere în sensul §. 40 din statute, întru cât mijloacele vor permite.

270./664.

Domnul *Ioan Cristea*, compactor în Sibiiu, cere cu data 29 Novembre a. c., să i-se deie foaia Asociațiunii spre broșurare.

Nefind lucrul de competența comitetului, se remite.

271./661.

Societatea „Transilvania“ din Bucuresci trimite cu data 1/13 Octobre a. c. 198 fl. 87 cr. (Lei 420) rata pe semestrul II din 1897, și cu data 14 Novembre a. c. 200 fl. rata pe semestrul II din 1896, pentru *ajutorarea învățăceilor meseriași*.

Spre scire cu mulțămintă.

272./673.

Domnul Ioan Hățeșan, protopopul *Derjei*, reclamă diploma și foaia Asociațiunii pentru *protopopiatul greco-cat.* de acolo, care în anul 1886 s'a făcut membru pe viață al Asociațiunii.

Constatându-se adevărul, că protopopiatul greco-cat. al *Derjei* s'a făcut membru pe viață așternând taxa de 101 fl. sub Nr. 284/1886, i-se dă diploma și se dispune a i-se trimite foaia Asociațiunii încât e posibil pe toți anii restanți.

273./639.

Direcțiunea *despărțământului din Abrud* înaintează cu data 10 Novembre a. c. *protocolul adunării generale* a despărțământului, ținută în Câmpeni la 22 August 1897, cu aclusele sale și doue acții ale cassei de păstrare „*Arieșana*“ a 50 fl. valoare nominală, și 252 fl. în bani gata.

Din protocolul adunării generale se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual în anul din urmă și s'a dat absolutoriu;

2. s'a luat spre scire raportul cassarului și s'a dat absolutoriu, constatându-se, că la cassă au întrat până la adunarea generală 40 fl., anume: taxe de membri 30 fl. și dela institutul de credit „Doina“ din Cămpeni 10 fl. pentru învățăcei meseriași din acel despărțământ;

3. s'au încassat următoarele taxe:

a) dela 15 membri ordinari vechi pro 1896 și 1897 à 5 fl. . fl. 80.—

b) dela membrii noi, anume:

I. membri pe viață domnii: Dr. Vasile Preda, avocat în Cămpeni, cu 101 fl.; Constantin Cothișel, preot în Certegea, cu doue acții à 50 fl. ale institutului de credit „Arieșana“ și 1 fl. pentru diplomă, și „Doina“, institut de credit în Cămpeni, cu 101 fl., adecă doue acții à 50 fl. și . . . . . „ 203.—

II. membri ordinari domnii: Nicolau Cothișel, primar în Certegea; Ioan Todea, preot în Albac; Dr. Alexandru Șuluțiu, medic în Cămpeni, și Ioan Nicula, preot în Arada, à 6 fl. . . „ 24.—

c) dela 48 membrii ajutători . . . . . „ 84.—

total . fl. 391.—

și doue acții à 50 fl. valoare nominală, din care sumă 252 fl. v. a. cu cele doue acții à 50 fl. s'au expedat la cassa centrală, iar restul de 139 fl. cu 40 fl., incurși la cassă înainte de adunare, adecă 179 fl., s'au reținut la direcțiunea despărțământului, în a cărei relațiune se afirmă, că numai 79 fl. s'ar fi reținut pentru scopul indicat în punctul următor;

4. s'a decis unanim, la propunerea domnului Romul Furduiu, ca să se împartă în doue părți egale suma de 79 fl. din taxele membrilor ajutători, din care cu una să se cumpere manuale de învățământ pentru elevii săraci dela școalele noastre populare din acel despărțământ, iar cealaltă parte să se deie Reuniunii femeilor române din Abrud, ca ajutor întru susținerea unei a doua învățătoare la școala sa de fetițe;

5. s'a votat următorul budget pro 1898:

I. Venite.

a) dela membri fondatori și ordinari pro 1898 . . . fl. 300.—

b) dela membri ajutători . . . . . „ 40.—

Suma . fl. 340.—

II. Ieșite.

a) taxe de membri administrate la cassa centrală . . fl. 300.—

b) pentru trebuințele despărțământului reținuți . . . „ 40.—

Suma . fl. 340.—

6. s'a cetit disertațiunea: „Efectul alcoolului asupra organismului, în special asupra centrului nervos“, de dl Dr. Alexandru Borza, și s'a înaintat aici pentru eventuală publicare în foaia Asociațiunii;

7. s'a decis să se țină viitoarea adunare generală în Zlatna;

8. s'a reconstituit despărțământul pe un nou period de trei ani, alegându-se director dl Dr. Vasile Preda, avocat în Cămpeni; membri

în comitet domnii: Romul Furduiu, Dr. Laurențiu Pop, Dr. Zosim Chirtop, Constantin Cothișel, Ioan Maior și Demetriu Goia.

Protocolul adunării generale se ia spre plăcută scire pe lângă următoarele:

1. se confirmă primirea sumei de 252 fl. v. a. și doue acții à 50 fl., ale institutului de credit „Arieșana“, la cassa centrală;

2. membrii noi anume domnii: Dr. Vasile Preda, Constantin Cothișel și „Doina“ institut de credit, se declară membri pe viață ai Asociațiunii și se provéd cu diplomă, iar domnii: Nicolau Cothișel, Ioan Todea, Dr. Alexandru Șuluțiu și Ioan Nicola se declară membri ordinari ai Asociațiunii și se provéd cu document de legitimare;

3. se recearcă direcțiunea să înainteze la cassa centrală suma de 100 fl., ce a reținut-o preste budgetul votat pro 1898;

4. disertațiunea: „Efectul alcoolului asupra organismului, în special asupra centrului nervos“, de dl Dr. Alexandru Borza, se predă redacțiunii organului Asociațiunii pentru eventuală publicare.

274./648.

Direcțiunea *despărțământului din Făgăraș* înaintează cu data 18 Novembre a. c. Nr. 4 *protocolul adunării generale* a despărțământului, ținută în comuna Vaida-Recea la 24 Octobree a. c., protocolul ședinței comitetului cercual din 12 Novembre a. c. și 112 fl. 88 cr. taxe de membri.

Din protocolul adunării generale se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul comitetului și al cassarului pe anul din urmă;

2. s'au încassat următoarele taxe:

a) dela 15 membri ordinari vechi pro 1896 și 1897 à 5 fl. și pentru diplomă 1 fl. . . . . fl. 81.—

b) dela membrii noi și anume domnii: George Zegan, v.-notar în V.-Recea; Sofron Pruna, învățător-dir. în V.-Recea; Biserica gr. cat. din V.-Recea; Bartolomeiu Visoli, învățător în V.-Recea; Aron de Popa-Radu, notar comitatens în Făgăraș; Ioan Peia, comerciant în Făgăraș și Friedrich Schneider, farmacist în Șercaia, à 6 fl. . . . . „ 48.—

c) dela membri ajutători și taxe de ajutor . . . . . „ 23.35

Total . fl. 152.35

din care sumă 112 fl. 88 cr. s'au expedat la cassa centrală cu relațiunea direcțiunii din 18 Novembre a. a., iar 30 fl. cu relațiunea din 20 August a. c.; s'au reținut la cassa despărțământului 9 fl. 47 cr.

3. s'a statorit următorul budget pro 1898:

I. Venite . . . (neindicate);

II. Erogate:

a) spese de birou	fl.	7.—
b) un premiu pentru cea mai bună grădină de legume în comuna, unde se va ține viitoarea adunare gnerală	„	5.—
c) doue premii (à 3 fl. și 5 fl.) pentru doue femei țerance, cari vor produce la viitoarea adunare generală cele mai frumoase țesături originale românesci	„	8.—
d) pentru sporirea bibliotecii	„	14.47

Suma . fl. 34.47

4. s'a reconstituit despărțământul pe un nou period de trei ani, alegându-se director dl Basiliu Rațiu, vicariu; membri în comitet dnii: Iuliu Dan, Dr. Ioan Tureu, Dr. Nicolau Șerban și Dr. Ioan Șenchea;

5. relativ la taxa de 10 fl., solvită în sensul relațiunii pro 1896 și 1897 de domnul George Vas, comerciant în Voila, se constată, că la cassa centrală s'a contat pro 1897 și 1898, deoarece pro 1896 s'a încasat taxa de aici prin mandat postal.

Protocolul adunării generale cu al ședinței comitetului cercual din 12 Novembre a. c. se iau spre scire pe lângă următoarele:

1. se confirmă primirea sumei de 112 fl. 88 cr. la cassa centrală;

2. membrii noi, anume domnii: George Zegan, Biserica greco-cat. din Vaida-Recea, Ioan Petrișor, Bartolomeiu Visoli, Aron de Popa-Radu, Ioan Peia și Friedrich Schneider, se declară membri ordinari ai Asociațiunii și se provăd cu document de legitimare;

3. se încunosciițează direcțiunea, că taxa de 10 fl. dela domnul George Vas, comerciant în Voila, s'a contat pro 1897 și 1898.

275./665.

Direcțiunea *despărțământului din Zernești*, înaintează ca data 5 Novembre a. c. *protocolul adunării generale* a despărțământului, ținută în Zernești la 24 Octobree 1897, și *protocolul comitetului cercual* din ședința cu aceeaș dată, și 243 fl. 25 cr. taxe de membri.

I. Din *protocolul adunării generale* se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul comitetului cercual pe anul din urmă;
2. s'a însărcinat comitetul să provoace din nou membrii cu taxa restantă;
3. s'a votat directorului N. Garoiu mulțămită pentru participarea la adunarea generală din Mediaș ca reprezentant al despărțământului;
4. s'a însărcinat comitetul să încerce de nou a încassa contribuiri la fondul „George Barițiu”;
5. s'a exprimat condolența adunării generale pentru pierderea membrului activ George Thomas, preot în Tohanul vechiu, reposat în 28 Septembrie 1897;
6. s'a decis să se deie 40 fl. ajutor la doi învățăcei-meseriași;
7. s'a aprobat rațiociniul despărțământului pe ultimul an de gestiune, dându-se absolutoriu, și s'a constatat, că saldul cassei este 154 fl. 25 cr.;
8. s'a votat următorul budget pro 1898:

I. Venite.

a) taxe dela 30 membri ordinari	fl. 150.—
b) taxe dela 10 membri ajutători	„ 10.—
c) suma elocată la „Albina“	„ 151.09
d) interesele acesteia până 30 Decembre 1897	„ 3.02
	<u>Suma . fl. 314.11</u>

II. Ieșite.

a) pentru lipsele despărțământului 20% din toate venitele fl.	62.82
b) se transpun la cassa centrală	„ 251.29
	<u>Suma . fl. 314.11</u>
9. s'au încassat următoarele taxe:	
a) dela 18 membri ordinari vechi pro 1897 à 5 fl. . . fl.	90.—
b) dela doi membri ordinari vechi pro 1895 și 1896 . „	15.—
c) dela un membru nou ordinar domnul Ion Ionică, practicant de silvicultor în Zernești, pro 1897 și pentru diplomă . „	6.—
d) dela 14 membri ajutători	„ 13.—
	<u>Total . fl. 124.—</u>

care sumă dimpreună cu saldul cassei 119 fl. 25 cr., ce a rezultat după detragerea ajutoarelor de 35 fl. pentru învățăcei meseriași, și adecă 243 fl. 25 cr. s'au expedat la cassa centrală;

10. la propunerea dlui Pompiliu Dan, adunarea generală a luat următorul conclud:

a) „considerând, că dela bunăstarea materială și economică a poporului nostru atirună mai cu seamă propășirea noastră în toate direcțiunile de cultură; că numai prin studiarea și cunoascerea amănunțită a vieții noastre economice putem scoate la lumină scăderile și lipsele

poporului nostru, pentru a căror combatere și delăturare suntem chemați a lucra, — comitetul să îngrijască ca agenturile comunale să facă, cel mult până la timpul, când se va ține adunarea generală în respectiva comună, o dare de seamă — un tractat — în scris despre toate referințele economice, arătând părțile bune și rele și dându-și părerea, cum s'ar pute îndrepta relele. Această dare de seamă să formeze apoi și obiect de desbatere în adunarea generală, care pe baza acestor debateri va enunța tесе generale economice; tot cu aceasta ocaziune membrii agenturii comunale să caute a aduna productele literare ale poporului din comuna lor, precum: tradițiuni și povești, strigături și cântece de tot felul;

b) în fine comitetul să mijlocească prin agenturi ca toate actele mai însemnate ale despărțământului să se publice poporului la timpul și locul potrivit“;

11. s'au votat doue ajutoare: lui Aron I. Tican, învățacel-măsar din Sohodol, 15 fl., și lui Nicolae Micuda, sodal-măsar, 20 fl.;

12. s'a decis să se publice prin agenturile comunale, că acei tineri români, cari s'ar aplica la zidărit, se vor ajutara din partea despărțământului cu 50 fl.;

13. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1898 domnii: Nicolau Garoiu și Dr. Iancu Meșian;

14. s'a reconstituit despărțământul pe un nou period de trei ani, alegându-se director dl Nicolau Garoiu, avocat în Zernești; membri în comitet domnii: Ioan Dan, Dr. Iancu Meșian, Dr. Nicolau Mănoiu, și Ioan Vodă.

II. Cu relațiunea sa dto 27 Novembre a. c. Nr. 50, direcțiunea înaintează încă următoarele taxe:

a) dela doi membri ordinari vechi pro 1897 à 5 fl.	fl. 10.—
b) dela 3 membri noi anume domnii: Ion Dobre, învățător; Teodosiu Pușcariu, învățător și George Guiman, comerciant, toți din Poiana Merului, à 6 fl.	„ 18.—
c) dela 7 membri ajutători	„ 9.—
	total . fl. 37.—

ce s'au expedit la cassa centrală, pe lângă observarea, că direcțiunea conform usului vechiu a încasat dela membrii noi și taxa 1 fl. pentru diplomă, laolaltă 3 fl., de care sumă cere a se dispune.

Protocolul adunării generale cu al ședinței comitetului cercual din 24 Octobre a. c. se iau spre plăcută scire pe lângă următoarele:

1. se confirmă primirea sumei de 243 fl. 25 cr. expedită la 5 Novembre și suma de 37 fl. expedită la 27 Novembre a. c.

2. membrii noi, anume domnii; Ion Ionică, Ion Dobre, Teodosie Pușcariu și George Guiman, se declară membri ordinari ai Asociațiunii și se provăd cu document de legitimare;

3. deoarece pe viitor membrilor ordinari nu se mai dau diplome, în urma căreia s'a dispus prin circulariul Nr. 548—1897 să nu se mai încasseze dela acești membri și taxa pentru diplomă, direcțiunea se autorisează să conteze taxele încassate pentru diplomă à 1 fl. dela cei patru membri noi, în taxa lor de membri ordinari pro 1898.

276./636.

Secretarul I raportează, că în urma avisului publicat conform concludusului Nr. 189 din 28 Octobrie a. c. pentru îndeplinirea *posturilor de funcționari*, declarate vacante, au intrat în total 12 cereri, prin cari s'au insinuat pentru postul de:

- a) secretar II, doi reflectanți;
- b) cassar șese reflectanți;
- c) bibliotecar patru reflectanți;
- d) archivar cinci reflectanți;
- e) econom cinci reflectanți;
- f) cancelist trei reflectanți.

Controlorul se alege dintre membrii ordinari ai comitetului cu locuința în Sibiu.

Înainte de a se procede la votare se suspende ședința pentru consultare.

După redeschiderea ședinței

Se enunță ca principiu, că profesorii dela școala civilă de fete a Asociațiunii nu pot ocupa postul de secretar II. — Alegerea secretarului II se amână pe altă ședință.

Pentru îndeplinirea celorlalte posturi se face votare secretă, conform §. 13 din regulamentul intern.

Rezultatul votării este următorul:

Se alege:

1. cassar: Leontin Simonescu.	cu 6 din 7 voturi
2. controlor: Ioan Crețu	„ 6 „ 7 „
3. bibliotecar: Nicolae Togan	„ 7 „ 7 „
4. archivar-cancelist: Ioan Popovici	„ 6 „ 7 „
5. econom: Ilie Moga	„ 4 „ 7 „

Președintele nu votează.

Conform concludului Nr. 189 din 28 Octobree a. c. aceste numiri se fac în mod provisor pe un an de probă.

Numirea definitivă va urma, după ce adunarea generală va stabili în mod definitiv remunerațiunile, cu ocasiunea aprobării primului budget compus pe bașa statutelor noue.

Funcționarii aleși cu această ocașiune își vor ocupa posturile la 1 Ianuarie 1898, dela care și le compete și remunerațiunea stabilită la 28 Octobree a. c.

Ședința se încheie.

D. u. s.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
vice-președinte.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretar II.

S'a verificat. Sibiiu, 6 Decembre n. 1897.

Ioan V. Rusu m. p.

I. St. Șuluțiu m. p.

Ioan Crețu m. p.

Nr. 694—1897.

PROCES VERBAL

din ședința comitetului „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ ținută în Sibiiu la 9 Decembre 1897.

Președinte: Dr. Ilarion Pușcariu, v.-preș. Asociațiunii.

Membri prezenți: Z. Boiu, P. Cosma, I. Crețu, Dr. C. Diaconovich, I. Papiu, I. St. Șuluțiu, O. Tilea, și N. Togan, bibliotecar.

Secretar: Dr. V. Bologa.

277.

Verificarea procesului verbal present

Se încredințează domnilor: O. Tilea, I. Papiu și Z. Boiu.

278./653.

Domnul Iosif Gomboș, preot în Vidra de sus, în urma autorisării acestui comitet, dto 30 Septembrie a. c. Nr. 481, a fixat și publicat cu patru săptămâni înainte termenul pentru *vinderea realităților din remasul*

Auram Iancu pe ziua de 8/20 Novembre a. c., pentru realitățile, cari nu se vor pute vinde la acest termin, a fixat a doua licitație pe 16/28 Novembre a. c., când eventual se vor da în arândă pe anul viitor.

Despre rezultatul primei licitări, ținute întru toate după condițiile stabilite de acest comitet, cu data 21 Novembre a. c. raportează:

1 s'au vândut realitățile, respective pământurile, conform consemnării ce urmează:

Nr. curent	Descrierea pământurilor	Numele, caracterul și locuința cumpărătorului	Prețul minimal al pământ statorit		Prețul vândării		A solvit		A remas dator	
			fl.	cr.	fl.	cr.	Cumpărătorul			
							fl.	cr.	fl.	cr.
1	1/3 parte din realitatea indusă în prot. fond. al com. Vidra de sus. Nr. 8. A+1 Nr. top. 7-10, 13-15	Ioan Iancu, preot emer. Vidra de sus	300	—	320	01	30	—	290	01
2	Nr. cărții fond. 10 A+2 Nr. top. 24, 26, 28 și 29/2	Ios. Iancu lui Ioan a popi, vigil erarial de pădure Vidra de sus	900	—	900	12	90	—	810	12
3	Prot. fond. Nr. 10 A+3 Nr. top. 101, 103, 105, 106, 107, 108, 109, 111, 116/1	tot acela	350	—	352	38	35	—	317	38
4	Tot același protocol Nr. ord. 4 Nr. top. 372, 373 și 374	tot acela	100	—	101	—	10	—	91	—
5	Tot același protocol Nr. ord. 5, Nr. top. 508 și 509	Avram Iancu lui Alexandruț, vigil erarial de pădure Vidra de sus	20	—	20	50	2	—	18	50
6	Nr. prot. 968 A+1 Nr. top. 5685/3, 5686, 5688, jumătate	George Trifon a Culi, econom Vidra de sus	150	—	150	11	15	—	135	11
7	Nr. prot. 10 A+ Nr. ord. 7. Nr. top. 5685/1	Ioan Miheț lui Petru, inspector de morți, Vidra de sus	30	—	30	74	3	—	27	74
8	Prt. fon. al com. Vidra de jos Nr. 817 A+1 Nr. top. 6855, 6856, 6929-6934	Mihail Iancu lui Ioan, preot gr. or. în Vidra-poeni (supra petri)	1000	—	1000	—	100	—	900	—
		Suma .	2850	—	2874	86	285	—	2589	86

2. vadiul de 285 fl. s'a expedit deodată cu raportul la cassa centrală;
3. nu s'a putut vinde la prima licitare:

a) pământul indus în prot. fond. sub Nr. 969 A + Nr. ord. 1 Nrii top. 6486—6498, care pământ nu e împărțit nici la cartea fonduară nici în realitate între conproprietari, prin urmare nici comunitatea de avere nu e sistată, — și propune ca acesta să se vândă la primăvară, după ce va exopera împărțirea pe baza declarațiunii ce s'a dat deja din partea conproprietarilor;

b) pământul indus în prot. fond. Nr. 10 A + Nr. ord. 6 Nrii top. 5547 și 5548, pentru-că deși se află întabulat numai pe Asociațiune, până în prezent jumătate din acest pământ a fost folosit de dna Ana Ioanette, în urma căreia va trebui mai întâiu să se exopereze o declarațiune dela dînsa, că abdice de dreptul de folosință, și apoi să se vândă.

Despre rezultatul vîndării observă, că nu e tocmai satisfăcător, pentru-că numitul preț al pământurilor se putea încă ridica la licitație cel puțin cu 10% preste prețul statorit. Causa, că nu s'a putut ajunge acest rezultat, este, că preotul Ioan Iancu, îndată la începutul licitației, a făcut presiune asupra cumpărătorilor prin aceea, că a protestat contra licitației, arătând și un estras nelegalizat al protocolului adunării generale a Asociațiunii ținută în Turda la 7, 8 și 9 August 1880 Nr. prot. XXVII. Protestul însă, în consecuența autorisării primite cu data 30 Septembrie a. c. Nr. 481, nu l-a putut lua în considerare.

În sfîrșit comunică, că a doua și după licitare s'a prezentat la Dsa George Iancu din Vidra de sus spre a oferi pentru pământul vîndut cu 352 fl. 38 cr. (consemn. Nr. 3) un preț de 400 fl. și pentru cel vîndut cu 101 fl. (consemn. Nr. 4) un preț de 150 fl. eventual și 200 fl., care ofert l-a îndreptat să-l facă deadreptul la comitetul central, unde încă n'a intrat.

S'a prezentat însă în scris alt ofert fără legalizarea subscrierii, cu data 24 Nov. a. c. din partea proprietarului din Vidra de sus Avram Iancu, care observă, că s'au vîndut prea ieftin pământurile, de oare-ce nici pe jumătate nu s'au oferit cât merită, că dînsul a fost împedecat prin morb a lua parte la licitare și cere să se fixeze o nouă și de licitare, oferind cel puțin cu 100 fl. mai mult pentru fie-care pământ vîndut la prima licitare.

De oare-ce sînt prospecte sigure de oferte mai favorabile pentru Asociațiune, și de oare-ce însuși plenipotențiatul Asociațiunii constată, că rezultatul primei licitări nu este îndeștul de satisfăcător, că s'ar fi putut urca încă prețurile cel puțin cu 10%, dacă lipsiau intimidările neiertate, — licitarea nu se aproabă, ci se dispune o nouă licitare pe lângă condițiunile deja stabilite, încredințându-se conducerea aceleia domnului Iosif Gomboș, preot în Vidra de sus.

Vadiul de 285 fl., depus la cassa centrală, se restituie.

Procedura plenipotențiatului relativ la respingerea protestului față de licitarea ordonată de acest comitet, se aproabă și se enunță, că concludul adunării generale a Asociațiunii, ținute în Turda la 7, 8 și 9 August 1880 Nr. prot. XXVII, nu este obligător pentru cazul vinderii realităților pe calea licitării publice.

Avram Iancu, proprietar în Vidra de sus, se îndrumă cu ofertul seu la noua licitare, ce se va ține.

279./683.

Magistratul orășenesc din Sibiu invită Asociațiunea, cu data 29 Novembre a. c. Nr. 18511, pe baza §. 32 din Art. de lege XXII din 1886, să-și trimită un *representant*, fiind indusă între viriliști, în *representanța orășenească* și să notifice aceasta în termen de 15 zile și oficiului comitatens din loc.

Se numesce Dl Iosif St. Șuluțiu, consilier regesc de tribunal în pens. și membru în comitetul central.

280./684.

Direcțiunea *despărțământului Sibiu* înaintează cu data 3 Decembre a. c. *protocolul adunării generale* a despărțământului, ținută în comuna Vestem la 7 Novembre a. c., cu protocolul ședinței comitetului cercual din 30 Octobree a. c. și 137 fl. 50 cr. taxe de membri ș. a.

Din protocolul adunării generale se constată următoarele:

1. s'a luat spre scire raportul comitetului cercual pe anul din urmă;
2. s'a exprimat condolența adunării generale pentru pierderea membrilor răposăți: David Br. Ursu, I. Hannia și Daniil Gabor;
3. s'a luat spre scire raportul cassarului, constatându-se saldul casei cu 42 fl. 69 cr. per ultima lunie 1897;
4. s'a cetit disertația: Despre înaintarea în avere, de dl Romul Simu;
5. s'au încassat următoarele taxe:

a) dela 21 membri vechi ordinari pro 1897 à 5 fl. . . . fl.	105. —
b) dela membri noi, și anume domnii: Ieronim Spornic, notar și Ioan Bozdog, neguțător în Vestem à 5 fl. pro 1897 . . . „	10.—
c) dela membri ajutători . . . . . „	9.—
total	fl. 124.—

din care sumă 115 fl. s'au predat la cassa centrală;

6. s'au ales delegați pentru adunarea generală din 1898 domnii: Dr. Octavian Rusu și Dr. Nicolau Vecerdea;

7. s'a încredințat președintelui eforiei școlare din Vestem spre distribuire între adulții din comună următoarele opuri:

a) 50 exemplare din Higiena copilului, plătite în acel scop de domnul P. Cosma;

b) 10 exemplare din Biografia lui Iancu, plătite de domnul Dr. Octavian Rusu;

c) 20 exemplare Povești din popor, plătite de dnii: Dr. Remus Roșca, Onoriu Tilea, Dr. N. Vecerdea, Ilie Pop și Dr. V. Bologa, iar prețul aceloră de 22 fl. 50 cr. s'a expedit la cassa centrală;

8. s'a decis ca disertația despre Alexandru Roman, de dl Dr. Elie Cristea, să se înainteze la comitetul central pentru eventuală publicare în foaia Asociațiunii;

9. s'a însărcinat comitetul cercual să iee dispozițiile necesare, ca cu ajutorul cărturarilor dela sate să se colecteze proverbele Românilor de pe teritorul despărțământului, eventual și cântecele și gâciturile etc. din popor și în comuna, unde se ține adunarea generală cercuală, să se cetească în plenul adunării ca tractat;

10. s'a votat următorul budget pro 1898:

Întrate:

1. Saldul cassei cu finea lui Iulie 1897	fl. 42.69
2. Taxe dela 50 membri ordinari à 5 fl.	" 250.--
3. Taxe dela membri ajutători	" 10.—
4. Interese după capitalul elocat	" 5.—
Suma	fl. 307.69

Eșite:

1. Taxele membrilor ordinari transpuse la cassa centrală	fl. 250.—
2. Spese de birou	" 20.—
3. Premii	" 25.—
4. Excedent	" 12.69
Suma	fl. 307.69

Protocolul adunării generale cu al ședinței comitetului cercual din 30 Octobree a. c. se iau spre scire, și se confirmă primirea sumei de 137 fl. 50 cr. (115 fl. taxe, 22 fl. 50 cr. pentru opurile vândute) la cassa centrală, iar membrii noi, anume domnii: Ieronim Spornic și Ioan Bozdog, se declară membri ordinari ai Asociațiunii și se provéd cu document de legitimare.

281./679.

Domnul *Iosif Lita*, preot în Iclod, cu data 2 Decembre a. c. trimite *diarele* oferite cu scripta sa din 5 August a. c.

Spre scire.

282./692.

Comisiunea exmisă de comitetul central prin concludul Nr. 187 din 28 Octobree a. c. pentru elaborarea unui proiect de „*Regulament al afacerilor interne ale despărțemintelor*“ presintă prin secretarul I elaboretatul seu.

Regulamentul afacerilor interne ale despărțemintelor Asociațiunii se stabilesc în textul alăturat la acest protocol sub /. și se va tipări și expedia despărțemintelor fără amânare, ca cu 1 Ianuarie 1898 să poată fi pus în lucrare în mod provisor.

Regulamentul se va înainta la proxima adunare generală spre aprobare conform §. 17 p. din Statute.

283./686.

În legătură cu concludul de sub Nr. precedent domnul Parteniu Cosma propune să se însărcineze comisiunea exmisă cu data 28 Octombree a. c. pentru prezentarea unui proiect de regulament cu privire la activitatea despărțemintelor, să presinte un proiect de *regulament pentru adunările generale ale Asociațiunii*, iar bibliotecarul pentru bibliotecele din despărțeminte.

Se primesce.

284./691.

Secretarul I. raportează, că biroul Asociațiunii a fost înscințat, că la *cassa despărțemintului Cluj* au întrat în timpul mai nou solviri mai însemnate pentru achitarea unor pretensiuni întabulate în favorul despărțemintului.

De oare-ce despărțemintele, în sensul statutelor §. 40, nu pot avé avere proprie, nici administra fonduri a parte, iar de altă parte comitetul central nu a avut nici o cunoșcință oficială despre existența acelor pretensiuni, comitetul cercual al despărțemintului Cluj se va provoca, să trimită la cassa centrală atât sumele încassate în casul de sub întrebare, cât și fondurile, ce eventual le mai administrează, dinpreună cu un rațiociniu detaiat și un conspect despre eventualele împrumuturi, ce le-a mai acordat și cari până astăzi nu sânt achitate.

285./687.

Se pune la ordinea zilei *alegerea secretarului II* conform concludului din şedinţa dela 2 Decembre a. c. Nr. protocolului 276.

Votarea se face prin şedule. Pe basa rezultatului votării

Se enunţă ales, cu 6 din 7 voturi prezente, domnul
Dr. Ilie Beu.

286./688.

Presidiul aduce la cunoscinţa comitetului, că domnul *Ioan Popoviciu*, ales archivar-cancelist al Asociaţiunii în şedinţa dela 2 Decembre a. c. Nr. protocolului 276, *renunţă dela postul de cancelist* şi optează numai pentru postul de archivar al Asociaţiunii.

Se ia spre scire şi se dispune alegere nouă.

287./689.

În legătură cu punctul precedent se pune la ordinea zilei întregirea postului de cancelist al Asociaţiunii.

Votarea se face prin şedule, pe basa căreia

Se enunţă ales cu totalitatea voturilor prezente:
domnul Romul Simu, învăţător în Sibiiu.

Şedinţa se încheie.

D. u. s.

Dr. Ilarion Puşcariu m. p.,
vice-preşedinte.

Dr. V. Bologa m. p.
secretar II.

S'a verificat. Sibiiu, 11 Decembre 1897.

I. Papiu m. p.

Z. Boiu m. p.

O. Tilea m. p.

REGULAMENT

al afacerilor interne pentru despărțemintele Asociațiunii.

A. Chiemarea despărțemintelor.

§. 1.

Chiemarea și organismul despărțemintelor este stabilit în §§ 36—47 ai statutelor. Ele sunt organele Asociațiunii, prin cari aceasta, intrând în mai deaproape atingere cu masele poporului, urmăresce înaintarea culturală și economică a acestora.

Fiind astfel părți integrante ale Asociațiunii, despărțemintele nu pot avea avere proprie și sunt subordonate comitetului central, care are să controleze toate acțiunile lor.

Dispozițiunile lor numai după aprobare din partea comitetului central pot fi executate.

§. 2.

Despărțemintele, afară de activitatea lor pe teritoriul lor propriu, participă și conlucră și la adunările generale ale Asociațiunii prin câte 2 delegați, aleși în adunarea cercuală și provăduți cu credenționale.

În fie-care adunare generală se constată, cari despărțeminte, și prin cine sunt reprezentate.

Delegaților despărțemintelor nu le compet nici diurne, nici spese de călătorie.

§. 3.

Despărțemintele se folosesc, unde trebuința cere, de un sigil, ori de o stampilă provădută cu circumscripția: „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, Despărțemântul . . . . .“

B. Organizarea și desființarea despărțemintelor.

§. 4.

Organizarea despărțemintelor Asociațiunii cade în competența comitetului central (Stat. §. 23, e), se poate inicia însă și din public.

§. 5.

Despărțemânt nou numai în acel ținut se poate organiza, pe al cărui teritoriu domiciliază cel puțin cinci membri fundatori, pe viață sau ordinari ai Asociațiunii, sau unde cu ocaziunea organizării se anunță și răspund taxa de membru cel puțin cinci membri de aceștia. (Stat. §. 43.)

§. 6.

Când din public se cere înființarea unui despărțemânt nou, cererea adresată către comitetul central trebuie să fie scrisă de cel puțin cinci membri fundatori, pe viață sau ordinari ai Asociațiunii, actuali sau anunțați în însași cerere.

Cei anunțați au să alătore la cerere și taxa de membru.

§. 7.

Organisarea se face sub conducerea unui delegat al comitetului central, care trebuie să fie membru al Asociațiunii.

§. 8.

În acest scop, comitetul central, sau delegatul aceluia, convoacă o adunare constituantă la locul central al despărțământului proiectat, având a observa modalitățile stabilite pentru convocarea adunărilor cercuale. (Reg. §. 18.)

§. 9.

Adunarea constituantă o conduce delegatul comitetului central, care numește un notar și un cassar ad hoc dintre cei prezenți.

Constituit astfel biroul, înainte de toate provoacă pe cei ce voiesc să se facă membri ai Asociațiunii, să se înscrie la birou și să răspundă taxele fixate în §. 9 al Statutelor.

Terminată înscrierea de membri, imediat se pune la ordinea zilei alegerea comitetului cercual. (Reg. §. 34 și Stat. §. 43.)

Alegerile, dresarea procesului verbal, verificarea și înaintarea lui la comitetul central se fac în modalitățile stabilite pentru adunările cercuale. (Reg. §. 24, 25, 29—32.)

§. 10.

Comitetul central examinează actul și decide asupra primirii membrilor noi (Stat. §. 23, a); dacă cel puțin cei 5 membri ai comitetului cercual s'au declarat membri fondatori, pe viață sau ordinari ai Asociațiunii, și nu sunt motive de a dificulta procedura delegatului, aprobă conclusele adunării constituante (Stat. §. 41) și comunică conlusul de aprobare cu directorul despărțământului.

§. 11.

Directorul despărțământului, îndată după primirea conlusului comitetului central, convoacă pe membrii comitetului la ședință, în care se pune la ordinea zilei constituirea comitetului cercual. (Reg. §§. 34—35 și Stat. §. 43.)

§. 12.

Procesul verbal al ședinței de constituire cel mult în 8 zile se trimite la comitetul central pentru aprobare.

§. 13.

După primirea conlusului de aprobare dela comitetul central, directorul convoacă ședința de comitet, care luând spre scire aprobarea constituirei comitetului cercual, își începe activitatea normată în §. 45 al statutelor.

§. 14.

Simțind comitetul cercual în decursul timpului necesitatea, ca pentru înlesnirea activității organelor Asociațiunii să se schimbe arondarea teritorială a despărțământului prin incorporarea unei părți a teritoriului seu la alte despărțăminte, ori vice-versa, va prezenta în această privință

o propunere concretă la adunarea cercuală, și fiind primită de aceasta, o va înainta la comitetul central pentru mai departe afacere.

§. 15.

Dacă numărul membrilor ordinari, pe viață sau fondatori ai unui despărțământ s'ar reduce la mai puțini de 5, directorul despărțământului după ascultarea membrilor remași, are să raporteze despre aceasta comitetului central, înaintând o propunere concretă pentru desființarea despărțământului și incorporarea lui la alt despărțământ, ori apoi pentru suspendarea interimală a funcționării sale.

C. Organele despărțământelor.

§. 16.

Despărțământele își îndeplinesc agendele stabilite în statute (§§. 36—47)

- a) în adunările cercuale,
- b) prin comitetul cercual,
- c) prin funcționarii despărțământelor,
- d) prin agenturi, și
- e) prin delegați.

Activitatea despărțământelor și organelor lor nu se poate extinde decât numai asupra agendelor prevădute în statute și în regulamentele comitetului central.

I. Adunarea cercuală.

§. 17.

Adunările cercuale ordinare se țin în semestrul I al fie-cărui an, iar cele extraordinare de câte-ori trebuința va cere.

§. 18.

Adunarea cercuală o convoacă comitetul cercual (§. 45, p. 8 St.) în ȋiarele române din patrie, cel puțin cu 8 zile înainte, având a invita toți membrii înșirați în §. 39 al statutelor.

Deodată cu publicarea convocării, adunarea cercuală este a se anunța comitetului central și autorității politice (în orașe la poliție, în comunele rurale la pretură.)

§. 19.

Conducerea adunării cercuale este regulată în §. 41, iar agendele ei sunt înșirate în §. 42 al Statutelor.

§. 20.

Pentru discușiune membrii se anunță la președinte, care le dă cuvânt în ordinea, în care s'au anunțat.

Stă însă în voia celui anunțat a ceda altuia rëndul seu de vorbire. Un vorbitor nu poate vorbi la aceeași chestiune decât numai de 2 ori. Această restricțiune privesce numai discușiunile în cauze de administrație, nu însă și discușiile în cauze literare sau științifice.

§. 21.

Vorbitorul e dator a rămâne la obiectul discuțiunii, încungiuurând personalitățile, este însă în drept a cere să nu fie întrerupt în vorbire. Pe vorbitorul, care se abate dela obiect sau face personalități, sau vatămă demnitatea corporațiunii, președintele îl îndrumă la ordine. La cas că vorbitorul persistă în abaterea sa, președintele îi detrage cuvântul în acest obiect, și dacă și la alt obiect cade în aceeași eroare, președintele îi poate detrage cuvântul pentru restul ședinței.

§. 22.

Dacă președintele, afară de darea de informațiuni și deslușiri, voesce să iee parte la discuție, îl înlocuesce vicepreședintele în conducere, eventual cel mai bătrân membru din comitet.

§. 23.

Dacă în decursul desbaterii se cere încheierea discuțiunii sau amânarea ei pe altă ședință, aceasta se pune imediat la vot; dacă nu se primesce, se continuă discuția.

§. 24.

Conclusele se iau prin majoritatea absolută a membrilor prezenți, cari și-au achitat taxele pe anul curent. Solvirea taxelor se poate face și în decursul adunării. Conclusele adunării cercuale nu se pot pune însă în lucrare decât numai după aprobarea lor din partea comitetului central.

§. 25.

În chestiuni privitoare la persoane numite voturile se dau în secret; în alte chestiuni votul se face prin ridicarea mâinii sau prin apel nominal.

Cerând $\frac{1}{4}$ parte a membrilor prezenți, votul în ori-ce chestiune se face în secret.

Dacă la alegeri nici un candidat nu întrunesce majoritatea voturilor, se face alegere restrinsă între cei doi candidați, cari au primit cele mai multe voturi.

§. 26.

Nimeni nu poate participa la discuțiunea și deciderea cauzelor proprii, sau ale rudeniilor sale, sau la acelea, dela cari ar resulta pentru ei vr'un folos sau vr'o pagubă.

§. 27.

Propunerile, amendamentele și proiectele de conclus trebuesc formulate în scris, pentru a se pune la vot.

Propunerile pentru amânare, pentru încheierea discuțiunii, pentru trecerea la ordine, pentru respingere, pentru trimitere la o comisiune se pot pune la vot și fără a fi formulate în scris.

§. 28.

Fiind discuția terminată, președintele, înainte de a pune chestiunile la vot, face un reasumat al propunerilor.

La vot se pun mai întâi subamendamentele, apoi amendamentele, anume cel mai îndepărtat mai întâi, apoi propunerile, și anume mai întâi cele mai îndepărtate de propunerea principală.

Președintele de regulă nu votează; la votare secretă însă poate usa de dreptul seu de vot.

§. 29.

În cas de paritate a voturilor votează și președintele, și votul lui decide.

§. 30.

Despre ședințe notarul despărțământului poartă proces verbal, în care se vor însemna mai întâi membrii prezenți, apoi obiectele de pertractat în extras și decisiunile.

În casuri de deosebită importanță se înseamnă și eventualele propuneri și motivări în punctele de căpetenie. La cererea propunătorului se introduce în procesul verbal și o propunere cădută, dacă aceea înainte de votare a fost prezentată în scris.

Protest sau vot separat în contra unui concludus nu este admis.

§ 31.

După terminarea desbaterilor se suspende ședința pe timpul necesar pentru compunerea procesului verbal, apoi ședința se redeschide și procesul verbal se verifică.

Dacă timpul este atât de înaintat, încât așteptarea celor prezenți până la verificarea procesului verbal ar fi spre greutate, se alege o comisiune de trei membri din localitatea centrală, cari au să verifice procesul verbal cel mult în termen de trei zile.

§. 32.

Cel mult în 8 zile dela adunarea cercuală, comitetul cercual trimite procesul verbal în original la comitetul central spre aprobare, iar în arhiva despărțământului procesul verbal se depune în copie.

§. 33.

Procesul verbal al adunării cercuale ordinare, în care se stabilește budgetul despărțământului, este a se înainta comitetului central totdeauna înainte de 30 Iunie (nou) a fie-cărui an, ca să poată fi considerat la compunerea budgetului general al Asociațiunii.

II. Comitetul cercual.

§. 34.

Comitetul cercual se alege și constituie în sensul §-lui 43 Stat. pe durată de 3 ani și anume totdeauna în aceiași ani, în cari expiră și mandatul comitetului central.

Pentru-ca pe viitor durata activității comitetelor cercuale să coincidă cu a comitetului central, toate despărțămintele existente vor alege comitet cercual nou în anul 1898, iar cele ce se vor constitui ulterior,

vor alege comitetele cercuale cu mandat tot numai până la finea perio-
dului, pe care este ales comitetul central.

§. 35.

Modalitățile convocării și constituirii comitetului cercual, precum
și agendele lui sunt stabilite în §§. 43—45 ai Statutelor.

Ordinea debaterilor este aceeași ca cea stabilită în §§. 20—23 și
25—32 ai acestui regulament pentru adunările cercuale.

Conclusele se iau cu majoritatea voturilor membrilor prezenți și
sunt valide numai dacă la ședință participă cel puțin 2 membri afară
de președinte, se pot executa însă numai după aprobare din partea co-
mitetului central (§. 44 St.)

§. 36.

La cererea în scris a 2 membri, președintele este dator a convoca
ședința comitetului cercual (Stat. §. 44); dacă în decurs de 3 zile pre-
ședintele nu o convoacă, cei doi membri pot cere ca convocarea să o
facă vice-președintele, iar dacă în alte 3 zile nici acesta nu îndeplinește
cererea lor, convocarea se poate face prin cel mai în etate dintre mem-
brii comitetului, care va avea să raporteze despre aceasta comitetului central.

§. 37.

Dacă comitetul cercual, ori directorul despărțământului, nici după
provocare în scris din partea comitetului central nu-și îndeplinește da-
torințele stabilite în statute și în acest regulament, comitetul central
va însărcina pe un delegat cu convocarea și conducerea unei adunări cer-
cuale extraordinare, care va putea anula mandatul dat directorului ori
comitetului cercual, și va face alegere nouă.

III. Funcționarii.

§. 38.

Funcționarii despărțământelor își îndeplinesc oficiul în mod gratuit
și sunt următorii:

- a) președintele,
- b) vice-președintele,
- c) cassarul,
- d) controlorul și
- e) notarul.

§. 39.

Președintele este directorul despărțământului și se alege de adunarea
cercuală pe aceeași durată ca comitetul cercual (§. 34 Reg.)

Agendele președintelui sunt următoarele:

- a) conduce adunarea cercuală;
- b) convoacă și conduce ședințele comitetului cercual;
- c) revede și subscrie procesele verbale și expedițiunile;

- d) controlează activitatea funcționarilor, dispune suplینirea interimală și în casuri grave suspenderea lor, având a raporta comitetului central cel mult în 8 zile;
- e) primesce toate exhibitele întrate;
- f) îngrijesce pentru executarea concluseror comitetului central și cercual și ale adunării cercuale, și in fine
- g) înaintează la comitetul central în luna Ianuarie a fie-cărui an un raport detaiat despre întreaga activitate a despărțământului din anul premergător.

Acest raport, care — cel puțin în extras — se va publica și în foaia Asociațiunii, are să cuprindă:

- a) în general tot ce a făcut despărțământul pentru înaintarea scopurilor Asociațiunii, și eventualele pedeci ale funcționării sale regulate;
- β) un scurt raport despre adunările cercuale și ședințele comitetului cercual, cu amintirea locului unde, și timpului când s'au ținut, a obiectelor principale ce au deliberat, a disertațiunilor cetite, a expozițiunilor sau altor asemenea întreprinderi aranjate și a premiilor și publicațiunilor împărțite;
- γ) starea membrilor, incassările făcute și erogățiunile efectuate; în fine
- δ) numărul și modul de funcționare al agenturilor și bibliotecelor din despărțământ.

§. 40.

Vice-președintele, eventual cel mai în etate dintre membrii comitetului cercual, suplinesce pe președinte în toate drepturile și datorințele lui, când acesta este împedecat a funcționa.

§. 41.

Cassarul ține în evidență registrul membrilor, grijesce de incassarea și înregistrarea taxelor de membri, compune rațiociniul și proiectul de budget și este referent ordinar în afacerile financiare.

Cassarul administrează suma ce comitetul central a asignat-o pentru trebuințele speciale ale despărțământului, conform §. 40 Stat. și pe basa budgetului aprobat.

Toate celelalte întrate are să le înainteze prin directorul despărțământului la finea fiecărei luni, în care a făcut percepțiuni, la cassa centrală a Asociațiunii, alăturând o consemnare contra-signată de controlor. Afară de aceste saldul casei este a se înainta negreșit la cassa centrală:

- a) deodată cu înaintarea procesului verbal al adunării cercuale ordinare, și
- b) la 31 Decembre st. n. în fie-care an, ca la începutul anului nou comitetul central să poată lua dispozițiuni pentru incassarea directă a taxelor restante.

§. 42.

Controlorul contrasignează rațiociniile și rapoartele cassarului și este în solidum răspunzător cu acesta.

În cas de împedecare suplinesce pe cassar, având pe acest timp să primească președintele agendele de controlor.

Controlorul este îndreptățit a revisui ori când registrele cassarului.

Postul de controlor se poate combina cu al notarului.

§. 43.

Notarul păstrează sigilul despărțământului, este raportorul adunării cercuale și al ședințelor comitetului cercual, redactează și subscrive procesele verbale și expedițiunile, este custodele arhivei despărțământului și poartă evidența instrucțiunilor primite dela comitetul central, apoi evidența agenturilor și bibliotecilor despărțământului.

Postul de notar se poate combina cu al controlorului.

IV. Agenturile.

§. 44.

Scopul, organizarea și agendele agenturilor sunt stabilite în statute §§. 46—47. Ele fiind organele, prin cari Asociațiunea intră în atingere nemijlocită cu masele poporului, formează un element de deosebită importanță în organismul Asociațiunii, din care cauză despărțămintele, în a căror competență cade organizarea lor, au să nisuiască, ca să se înființeze cât mai multe agenturi comunale.

§. 45.

Fie-cărei agenturi comunale, care are cel puțin 5 membri ajutători, îi compete un exemplar gratuit al organului Asociațiunii „Transilvania“, care rămâne proprietatea bibliotecii din agentură.

În ordinea de ȳ a adunărilor cercuale ordinare, în cari se aproabă rațiociniile, este a se lua un punct special pentru prezentarea consemnării agenturilor comunale, cari în anul premergător au funcționat și și-au achitat taxele de membri.

Acest conspect se alătură la procesul verbal, ca comitetul central să poată dispune trimiterea foii la adresa președintelui, care este a se indica în consemnare.

§. 46.

Modalitățile înființării și administrării bibliotecelor și colecțiunilor pentru usul agenturilor comunale se vor stabili prin un regulament special.

V. Delegații.

§. 47.

Comitetul cercual poate exmite delegați pentru organizarea agenturilor (Stat. §. 46), sau pentru îndeplinirea altor lucrări, ce urmăresc înaintarea scopurilor Asociațiunii.

Agendele delegaților se stabilesc din cas în cas prin mandatul ce li-se dă; ele însă nici când nu se pot extinde asupra altor lucrări decât cele ce în sensul statutelor și regulamentelor cad în competența despărțemintelor.

D. Mijloacele despărțemintelor.

§ 48.

Pentru trebuințele proprii ale despărțemintelor, comitetul central la propunerea adunării cercuale le poate asigna 20% din sumele ce despărțemintul a încasat pe seama Asociațiunii sub ori-ce titlu, afară de taxele membrilor fondatori și pe viață, cari au să între fără detragere la fondul Asociațiunii. (Stat. §§. 7, 40, 42 p. 6).

§. 49.

În sensul statutelor (§. 40) despărțemintele nu pot avea avere proprie, afară de suma amintită în §. premergător; tot ce intră în cassa lor au să transpună la cassa centrală a Asociațiunii. Asemene nu pot avea și administra fonduri proprii, iar încât aceste ar exista din trecut, comitetul cercual are să presinte la proxima adunare cercuală un raționiu despre administrarea lor, de unde apoi aceste, dimpreună cu suma sau valorile ce le reprezintă fondul, se vor trimite fără amânare la cassa centrală a Asociațiunii.

Dacă un asemenea fond nu a fost creat din mijloacele Asociațiunii, ci din alte resurse, comitetul central îl va administra separat conform destinațiunii sale speciale, și încât ar fi destinat în deosebi pentru trebuințele despărțemintului, adunarea cercuală a acestuia va fi îndreptățită a lua în budgetul seu, afară de dotațiunea anuală prevădută în §. 40 al Statutelor, încă și o sumă corespunzătoare intereselor disponibile ale acestui fond, care la propunerea adunării cercuale se va asigna de comitetul central din an în an.

§. 50.

Comitetul central poate asigna cuota de 20% numai pe baza unui budget înaintat de adunarea cercuală și aprobat în ședința comitetului central.

La compunerea acestui budget cuota de 20% se socotesce după sumele intrate în anul premergător, apoi se espune detaiat scopul, pentru care despărțemintul doarece a o folosi.

Eventualele economii trec la fondul Asociațiunii și nu rămân la dispoziția despărțemintului pe anul viitor. (Stat. §. 40 al. ult.)

§ 51.

Budgetul este a se presenta la adunarea cercuală în semestrul I al fie-cărui an, și apoi se înaintează la comitetul central cel mult până la finea luni lui Iunie (st. n.), ca acesta să-l poată lua în budgetul general al Asociațiunii.

La cas dacă budgetul nu se înaintează până la termenul de 8 Iulie st. n., despărțământul, — după-ce preliminarul seu nu a putut fi luat în budgetul general și nu a fost asignat de adunarea generală, fără a cărei aprobare nu se pot face erogațiuni din averea Asociațiunii, — pierde pe anul respectiv dreptul seu la cuota de 20%.

§ 52.

Acest regulament intră în vigoare la 1 Ianuarie 1898.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiiu la 9 Decembre 1897.

PROCES VERBAL

din ședința extraordinară a comitetului „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Sibiiu la 16 Decembre 1897.

Președinte: Dr. Ilarion Pușcariu, v.-preș. al Asociațiunii.

Membri prezenți: Z. Boiu, P. Cosma, I. Crețu, Dr. C. Diaconovich, I. Papiu și N. Togan.

Secretar: Dr. Vasile Bologa.

288.

Vicepreședintele Asociațiunii Dr. Ilarion Pușcariu arată, că s'a simțit dator a convoca aceasta ședință extraordinară, spre a anunța comitetului dureroasa scire, că membrul ordinariu al comitetului și membru pe viață al Asociațiunii: *Dr. Aurel Brote* director de bancă în Sibiiu, *a reposat* în 16 Decembre 1897, lăsând un gol simțit în urma sa; și, dând expresiune profundei condolențe pentru pierderea valorosului membru, invită comitetul a manifesta condolența sa prin ridicare, luând concluse față de tristul cas.

Comitetul dureros pătruns de trista scire dă expresiune prin ridicare profundei sale condolențe și decide a se însemna aceasta la protocolul ședinței de astăzi.

Decide mai departe:

1. Să-și descopere profunda sa condolență jalnicei familie, prezentându-se în corpore la locuința fericitului defunct;

2. să se arboreze pe edificiul Asociațiunii flamură neagră până după înmormântare;

3. în locul unei cununi de flori pe sicriul defunctului, să se depună o sumă la fondul „George Barițiu“ din contribuiriile membrilor comitetului, ca cunună eternă întru memoria reposatului;

4. să participe comitetul în corpore la înmormântare.

289.

Verificarea acestui proces verbal

Se încredințează dlor: Z. Boiu, Ioan Crețu și N. Togan.

D. u. s.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
vice-președinte.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretar II.

S'a verificat. Sibiu, 18 Decembre 1897.

Z. Boiu m. p.

Ioan Crețu m. p.

N. Togan m. p.

